TO THE READER

KINDLY use this book very carefully. If the book is disfigured or marked or written on while in your possession the book will have to be replaced by a new copy or paid for. In case the book be a volume of set of which single volumes are not available the price of the whole set will be realized

SRI PRATAP COLLEGE
SRINAGAR.

LIBRARY

Class No. 891.441
Book No. HD 48R
Acc. No. 16045

ایں است کہ دل بردہ و خون کردہ بسے را
بسم اللہ اگر تابِ نظر ہست کسے را

رعنا و زیبا

1340
891.441
H48R 16045

بزبانِ کشمیری

من تصنیف لطیف جناب فخر الشعرا نامی و گرامی پیر شمس الدین صاحب حیرت پاندانی

مصنفِ دیوانِ حیرت وغیرہ وغیرہ

حسبِ فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب

مہاراج گنج بازار سرینگر کشمیر

ناشر

مائیسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر

(رستام آرٹ لیتھو ورکس دہلی)

بسم الله الرحمن الرحیم

ولو ہا ساقیو پیمانہ چاوم
گزشہت کرہ عرض ختم المرسلینس
برویت والضحی انت خدائی
براغ فاستقم قدسی تذروے
گنہگاری مہ چھم در بے پناہی
بدست حسرت و غم تہاوزم نہ
لچھ بد دمبدم صلوات و تسلیم
بیا ای بلبل باغ بہار تا ملی
مخاطب پھتہ بیرس راز دل ون

دوہے از عشق خود دیوانہ تہاوم
توہی ختم الرسل شاہنشہ کل
زواللیلت جہال ور عطر ساہی
الم نشرح حدیث سینہ تو
خبر چھی میانہ حالچ ژہی کماہی
سہرودس تہاوزم کن مہ درود
بوین یارب تمن از راہ تعظیم
بکش ورمنقبت خوانی نوائی

ژلم تمہ سیت کھی آئینہ سینس
توہی شمع سبل ہا تجمل
بباغ گل فانذر تازہ سروی
زاوچی دولت گنجینہ تو
بوقت جان سپاری تراوزم نہ
پھوسی پراران وندی چشمہ ورود
پس از نعت نبی شاہ تجمل
بدہ بر جان غم پرور دوائی
حکایت نامہ خود سازہین مین

در منقبت حضرت بانی مسلمانی امیر کبیر میر سید علی ہمدانی قدس سرہ

امیر دستگیرا دلپذیرا
دلم درشن یتم درشن ژلم ٹھر
اچھن ہند گاشن وہراوی یتم ژی
ہیو نال بخوش گفتار گہ گاہ
گنہگاری مہ چھم وارہ خواری
ژلم خواری نیم ایمان داری
اجابت تہو لبرن شمس مسکین

ظہیرا بے نظیرا ملک گیرا
ژہ چھوک پور علی نور الٰہی
ٹہاہ چھم آتش اُتش تراوی یتم ژہی
انیو تشریف دیگر پیرہ کشمیر
وندی ساری کرم امید واری
ببالین غریبی واتزم مہ

یتم خوابی مہ بیتابی ستم کر
سرور سینہ امت پناہی
ہیو ناگاہ دیلو دیدار ناگاہ
ٹہاہ گو ژیرون کوتاہ تاخیر
یتم گر ژہ چھہ مشکل کرژہ یاری
دزم درشن ژلم تمہ سیت غم مہ
بپاس سید الکونین آمین

منقبت حضرت امیر کبیر بطرز مسدس

ای شہنشاہ ولایت وی حبیب کبریا — شاہ ہمدان ماہ تابان مظہر لطف خدا
نور چشم مصطفےٰ پور علی مرتضےٰ — شمع جمع اتقیا و شاہ بزم اصفیا

المدد یا شاہ ہمدان شئ للہ پیر ما

ہا طبیبو کر بی چھمنہ زد لی کیاہ سنبلی — گر دراہ چالونی ملی کیتھ ڈیڑہ تہ جانی ہلی
کتو ژلی بو نادلائی پادشاہ سیتی چھلی — یادہ چانی چھم وندس ست رت وندی چھم اپان لی

المدد یا شاہ ہمدان شئ للہ پیر ما

ایرہ ون چھس حیرہ نیف چھم ہیرہ چالن دمن — گیر آمت در بلا لو سیر نیپنی بادہ کس
تیر عشقن للہ ون چھم دستگیر وجگر س — زیر آمت پھون لو کس چھوم ژہی سوا فریادرس

المدد یا شاہ ہمدان شئ للہ پیر ما

ویرہ عشقنہ نیرہ مت مت کلہ تراوس زیر در — پھیرہ ون دلیوہ پیر اتھاہ نیرہ اک تھاہ نبر
شیرہ لاگس گل تہ فول لو گژھ عالم منور — ہیرہ ین نظراہ کرس تہ ٹی ونس باچشم تر

المدد یا شاہ ہمدان شئ للہ پیر

روی تابان ہیہ ما دم بلہ راوم زخم جان — شاد گژھ لادن مہ تھاوم آدنک چھوم مہربان
شہہ لاوم تریش چاوم ریش ژلہ چھوس ناتوان — زد لو تھاوس پیش تہ ادہ بادس فرستان

المدد یا شاہ ہمدان شئ للہ پیر ما

گلرخس بلبل لو لاگس ویرہ زاگس ہیرہ تل — للہ ون مہ ژلہ ون چھم لولہ دالنجہ نارہ چھیل
خالقن مہ عشقہ باگی چان تہو روز ازل — ولہ زاری زارہ پاری لو کری چھم چان کل

المدد یا شاہ ہمدان شئ للہ پیر ما

شمس مسکین آو لاران اُشو چھو ہاران سر درہ — لولہ زر گونا دزرہ ون ڈیڈہ تل جانی مرہ
عشقہ چانی میانہ پیرو دراوی تسکین گرہ — لوز ہم یدید و چھک مہ کن دوان آلو کرہ

المدد یا شاہ ہمدان شئ للہ پیر ما

سبب تصنیف کتاب ہذا

سبب گومت چھوس تصنیفس نین شوق — مہ آسوم دوستاہ اک صاحب ذوق

وچھیت تصنیف میانی آسو یژخوش
خدا تھاوان سلامت از محن لتی
پرانی ییہ تہو گرشہ من احباب تت خوش
ہنتوم ژہ مرن فسانہ رتو بناچار
سُتھاہ زیبا سہ اندر علم اخلاق
ور زیبا ازان دریا مہ کھارم
سوتری آسو ونوس نظم دیبا
تہوک عشاق ورن ات کن ژہ مشتاق
نگاہ بوالہوس ژاہ ات مہ ڈیشن

رچھیت تہاوان دلس تم نظم دلکش
دیوم تم چھوی ژہ فن نظم معلوم
وتیین نظم تمکوی آسہ دلکش
کتابہ آسس نامی شمس قہقہہ
پرت ساری گرشہان تت پچھر چھیہ مشتاق
کرم سوی مختصر کاشر زبانی
تہوم ات ناو مہ رعنا و زیبا
بخش ون یت گلس رنگ عزیزی
پران ات اہل دل ہر وقت کرشن
بیتہ ڈیشت عشاقن دل تہ لوبی

حسن تس ناو رتو خلق حسن تس
فسانہ کرتہ کاشر پانچھ منظوم
لگو منہ چارہ از فرمان آن یار
کرانی تت وچھیت عشاق وہ وہ
فسانہ اک تمی اندرہ مہ ثرارم
وہن دو ہنی انداز خوش بیانی
اکھی فول یہ گل از باغ مشتاق
مہ ون در دست جمع بی تمیزی
بخش ات بے نہایت ون چھرہ خوبی

آغاز داستانِ رعنا و زیبا

بیتھی پاٹھن چھو کرمت قصہ تحریر
امیرہ داد گستر تاجدارہ آسو
ملک ریحان تمند نام نامی
کسی از حسن مثل او ندیدہ
نک رعنا شہن لتی ناو کرمت
چہ یوسف اسو اندر حسن اشہر
بتقدیر اکھی شاہ ریحان
ونک شور ونہو ملکس ستم گو
کرک شاہانہ تجہیز کوہ سامان
ستُھاہ خیرات سوزک لتی پیاہم
پیٹھو شہزادہ لوکٹ ونہ نورسیدہ
مژہ نہ داہ ہمتی کجکلاہس

کمی تہاوک تہ بادی عشقہ تقریر
فریدوں حشمتاہ دولت غلاما
فلک آسوس نہ دولت در غلامی
جوان بخت آسو رونق تاج تختک
زِنہ تمند کوتاہ چاو رت
سو داہ چاردہ یلہ ہفت سالہ
ز دنیا کو لعقبی نیون ایمان
امیر و تہ وزیرو گریہ زاری
سپن مدفون آنشاہ جہانبان
امیرو مشورہ کرپانہ وانی
کہ گرم وسرد دنیا را ندیدہ
امیرن ہیو صلاح از کار دانی

کہ در ملک ختن اک شہر یارہ آسو
سکندر صولتہ فرخندہ ناماہ
بدنیا آسو لتی اک نور دیدہ
ستارہ لتی جبین فرخندہ بختک
عزیز آسوس بمصر دل سو گوہر
سپن ختن دتوس کرتھی قبالہ
سپن ہ تم جہالس غم ستھاہ چیو
کرک شہزادہ ہیو در بیقراری
اکس عیس ہنتوک ہا تم از پی تم
کرو کیاہ ون بنای حکمرانی
صنوبر شاہ لیو یاہ آسو شاہس
تہون سوی سر براہ حکمرانی

پیامت سنجه گژهه سوی سنجته اختر
الس تاج شاهی جبینه پیرک
سو شهزاده کماس واتو یامت
تخت دلبری جلنس سو شه گو
گل از روس خجل و زموی سنبل
برمن دل گر خون دلیشت سو دلبر
سراپا گو سو آشوب زمانه
لوکره ها تاجداری کجکلاهی
لو چس قابل شهنشاهی تختس ته تاجس
زه شوبی واتناون تخ بجهدار
ملک رعنا سپن القصه بے تاب
درس نه پتری طبه تاجداری

تهووس اده تخت رپا تاج برسر
کرن تم حکمرانی تاجداری
سپن دلکش تهندی سرو قامت
قدش سرو ارم از دلربائی
تهس لس گل رخس گے گل ته بلبل
گلس انداند شاہان آسس نه سنبل
جہان لس تیر مژگانس نشانه
شهنشاہی ہندی تم سرز پیغام
حساباه ولن کرد یا جس لخر جس
صنوبر شاہنی ہیه لوز پیغام
جواب شاہ لوزن پیو به گرداب
نیرت بدلیایه لس بر شاهزادو

سفر نی کرک ساماته شهر ک
ستن دہن ختنس شهریاری
چهار ده سالہ ماه چارده گو
خدش خورشید از حسن وصفائی
سمن بو ویمن تن هم سمنبر
لبش زن لعل آمان جرعه مل
دلس گو شهزادس میل شاهی
مه چهو منه ولن یوان بے حکم آرام
چهو هم ژی قبله دین کعبه کرداه
سپن از طمع سوی بی صبر و آرام
تسلی گومتس از شهریاری
دپن کنهه شوبه تختس پٹ بهوساوه

صفت سراپای زیبا

وتان راوی ہتی پا حسن ژلس تهاو
کلهدارس ستمگر تاجدارس
پری پیکر پری رو وی گل اندام
قیامت گفته از دورش سلامت
وزل رخ لس بنل غنچه پر زلون
بارج حسن خوبی در شهوار
جبینس ہیت سجیتن موج دریا
نته دریای حسنس تازه پیپوش
سیه پلنیر زلہ مست و مخمور
زمژگان ہجو ترکی نیزہ در دست

یه درد ک قصه ون نی پرده تن درا
عطا کرمژ خداین آس اک کور
دل آشوب و دلازار دلآرام
سو بالا زن بلا بر جان عشاق
جہانس خنکس ہابو کنی زلن
جبین یکهفته مه رخ چارده ماه
رگ گل یا گر گرداب بلبل
دو چشمش سحر بابل چهه جادو
دفی کیاه عشقه نیبرن ہٹ شعله زو
سو مژگان کان تن رجان ترانی

صنوبر شاہنی لس شهریاریس
اچهن ہنز نور دریا سه تن حور
بقامت سرو محشر گوی علامت
نته ما بو الف در جان عشاق
ببرج دلبری خورشید انوار
زروی و خجل نور سحرگاه
سو رخ نمانه نگر دل آفت ہوش
نگه لس زہر قاتل قہر آ ہد
دو بادام بنفشه آلوده سرمست
بر مژه غمزه ہرن خون ہرائی

زِ مینٛی نازنینی تَس شبانی
گمت نت خنجرن ماه پیوست
سو آویزه دلاویز و دل آرای
لمکو خم عقده بر شکر و تا تل
نگر از تارک خورشید تابان
گمت دیوانه کیاه عشقه مت لس
سو سُنبل زاچین بر فرق ظلمت
پر زلون کالهٕ برس تٔی فرزه مل
دهانش غنچهٕ باریک مینٛی
لسن پوشن سو نوره نور رسید
بلعلش خالِ بر زمزم بلالاه
وچهت سوی خال لگومت داغ برما
بُمه دُلیشت گمه ایوان هلالس
کرن از دور سجده نخل طوبی
غلام خاص نت گوشش اچه پوش
نوانی اہل ہوشن ہوش وارہ
سنز رکاره تهز رتس کیاه شبابی
برن وچه وچهمن کم یاسمن موی
ننه درامت زلیمو سر و نارس
بباز و شاخ گل رانجه میکرد
فلک گومت نت از شوق گستاخ
زخون عاشقان گردیده رنگین
گرهان نت لخته پاره آیه گرا به
رو پسند بالن وانس ادیزان

سه مینٛی خنجر زخم نهانی
سه مینٛی شاخ نرگس غنچهٕ گُل
زنور صبح روشن ترنج زهای
ورد لگومت نه شهار سر فس
اویزان شاخ ریحان تا بدامان
دو گیسو خم بخم دام غزاله
زعطر و عنبر و تا تار لومُت
خط فرقش لشب نور سحرگاه
هران از خنده یوشی نازنینی
لبش لعل و رخش لعل و سخن لعل
ظهور حق جمالس پٹ جلالاه
حبش چو نیاه چهه شوبن زونه زن
سو عنوان کیاه زنخ چهه قبالس
تمی تانز ندر دلشی چهه پایی کیاه
په زلون مختهٕ تل چهس حلقه در گوش
کنه دو یچ گلن ماران حورن
نظر تهزی چهه تاریج جوانی
سو پستان حُسنه لسا نک جگر دین
خبر چهنه باگه ین کس شهبازس
شکم دریائی نور و ناف گرداب
پت برگ گلس پٹ شبنوک آب
کمر آب ال نخ زائی زن ندر وال
ولان ماره تمن آماره مایه
دو ران اودد شمع نور باهم

ننه خورشید درامت تیغ در دست
اویزان تت شبان نورک دو ره فل
دو ز لفش مشک چین و قل سنبل
بنفشه نال زن و ہتهی تذروس
شوبن کانه کیاه گاره بیت لس
پریشان گیهتن بر برگ لاله
شبن کیاه هم دران موی مسلسل
وتهرمت سنبلو منز پرتو ماه
اسن تمند چهو صبحک نور دیده
زبرگ لعل شد نازک دهن لعل
ننه هند وچه سر گس شهنشاه
شو نگت تنا ثورن در کنج گلشن
براین بسم الله دیوان خوبی
شهیدن منز اشاره ابی کیناه
وچهانی دوره تمند گوشواره
سنه کرمت قصورن تم قصورن
سمن سلینس سمن کیاه سینس روی
زنجر نور کهمت زن حنا مین
بدست نازبا گل پنجه میکرد
بنیا سنه هالمس تهو نقش بر آب
حنا آلوده آسی دست نگارین
نزاکت ترته وچهت وزن نه احوال
سرین نازنین بار جبانان
ننه ماکعبه جستن چهه تم تهم

سوزانو ڈیشتھی آئینہ حیران
رچھیت تھویت سُتھاہ تم سرِ نازی
سراپا آفت ملکِ جہانی
دپان تت سرفرازی من علامت
ملک ریحانی در زندگانی
تمن دونون تہ گومت آسو منظور
بیشت بدلیایہ تس برشاہزادہ
کران آسو آہ و نالہ بارخِ زرد
لکھون نامہ صنوبر شاہس کن

سوزانن تہ وچھین گر کنیہ آسان
کھورہ قلن لن دُرہ قلن لنس نیانی
بقدِ نازنین سرِ بوستانی
بقیمت بے بہا قامت دلآرا
بقدر آسو کرمت پالوانی
دگن مود بیہ شاہ جہانبان
طمع گوتس دلس اندر زیادی
غماہ آسو سُتھہ گنہہ ازتا جداری

دُرِ عصمت بدرج پاکبازی
پدن تل آفتابس وس دپانی
سو قدِ قامت قیامت شرمند ملامت
برعنائی دہانس ناو زیبا
گران تس شاہزادس باہی سرگور
صنوبر شاہ سپن برتخت سلطان
ملک رعنا سُتھاہ از غم سپن زرد
دلی درد دل زدلبر بیقراری
جُرن غنچہ ہرن در دانہ بن بن

نامہ نوشتن ملکۂ رعنا بجانب صنوبر شاہ خوب و جواب او

سرِ نامہ بنامِ ایزدِ پاک
لوین رحمت نمس آئین آمیز
کرک مرہ سرفراز اتاج شاہی
ژتس یاد و سنہ عشق و نام و ہم ننگ
خدا مہ پوشہ ناون سایہ چانوی
گژہم دلیوہ مہ دل غمگین مسرور
لکھت نامہ بعنبر خامہ خاص
دوانی واتناوم شہر یاریس
بناوانی ژن نامہ ژہیہن بجوش
بفرزندی ژہ ہیو شو بیا لوندی
خیال خام ہیوی از دل یہ مشراو
انن تم خط سوی رعنا ہمہ ندم
وست پیوریہ زمین جامن دتن چاک

خداوندِ جہان وارثِ افلاک
دچھیت تم کرنسی بیانہ بایت
نغم از مہربانی گجکلا ہی
تسلی چھوم مہ ون از شہر یاری
دلوک تکیلی پایہ چانوی
بفرزندی کرم خورسند و خوشدل
زمہرِ دل کران تت مہر اخلاص
ژھین یہ نامہ پرساتہ ہا دتن وم
رٹن گینہ لسیتہ تہ ڈلس ہوش
بنیاسنہ بلبس تہ کاو سیمائل
یہ کت ممکن چہ نہ ہرگز تہ لتہ ہاو
پران خط تم ہرن چشمو کنی خون

ملک ریحان سو میانوی قبلہ دین
یہ تس اندر سُتھاہ اسم تیج ست
ودکین دل سپن شاہس سُتھاہ تنگ
گژھہ ہنہ ون برشاہی تاجداری
مہ چھوم اک عرض ناہ ست کرنہ منظور
کڈم ون خار از جہان پائی از گل
حوالہ کرنہ اکی سپنختہ کارس
دچھانی زنگ تہ ولیں گوس بہ ہم
جواب نامہ لکھوس تم بہ تنہا ری
یہ کت وار اہ سُتھاہ دور اندہ تال
دتن ور دست قاصد نامۂ غم
کرن از خون دلیغ امانہ گلگون
ملون آئینہ پانس سور تہ خاک

Library Sri Pratap College,
Srinagar.

ودن وارہ لدن خاک آسمانس
ژہېن ژانس آهي لوله سیابن
دیانی بادل دیوانه نوود
بوچهوس زخم سینه آشستم باغیار
کرس گیاه دلبرس بر تل مرس ما
ڈولنهایلد رعنا عهد قوله
ریوانی آس دیوان چاک جامن
زتیر غم بوز زخم سینه هاوی
سپن رعنا ز شاهنشاه ناکام

ودن آس شهاه از بار جالس
دریغم روز شب گرد لشب روز
حکایت از غم جانانه نوود
سمن بوس ز من چها یا دیوان
هرس اش عنبرس ور زر س ها
سمن زارس گمت تس زعفران پوش
پوانی و سوسی صبحن ته شامن
شهاه کالاده سه در غم آس بیتاب
لکهون نامه بنام سه ند آرام
کرن کاغذ به مشک تر گهربار

ډېن ای اهی نه الس عشقه تاپن
الکس سالتس کرن نه صبر ین سوز
اما دلبر مه نه یا چها وفادار
برین دل چهوم غمن فریادی دیوان
اندر گهر سه زیبا آس لوله
غمن عشقن تهوس در وان هوش
لو رعنا نگاره حال هاوی
گمتراز بیقراری چو سیماب
نهانی سوی لکهت سوزان بدلدار

نامه نوشتن ملک رعنا بیار زیبا

سر نامه بنام نوبهاری
فدای نرگس جادو فرنگت
نه رودم صبر نی آرام نی تاب
بب والوم مه جان از اشتیاقت
قرار دل مهوم چانی امار؟
چهه کم تم چهوک بین غم غصه کاسن
زه نامس منز دلس سیتی اساقی
گلت گومت ولت چهم عشقه هاکل
کرک یدون وفاداری نگاره
نته چهوم ناربله ون لاده موه ری
چهوبی انصاف میا نوی آرزو بوز
قرار دا ه سوزان تس بقیرار س

قیامت قامتے روشن عذاری
قرار دل منه یوت ای یاره هوش
زسر گو عشقه طوفانک یه سیلاب
ستم گارو ستم کوتاه بو ژالی
زتیغ هجر لایت زخم کاری
زه بر لب جام باده در تغل گل
مه جانا نو زه رستوی نز وکهساتی
ژلت کتو زانه دل از غم تلت چهوم
زخسته دل مه کاسم خاره خاره
بزو دن عشقگی بخیار اغیار
جواب نامه از فرحت مه کن سوز
پرن نامه هرن از دیده باران

غزونتر باد حسن لاله رنگت
زبار زاغ کره هاتس ژ مشوش
ذراه انصاف کر ذره چهوم طاقت
یتم درشن د تم نته پان گالی
بوچهوس در غم زه کم همخانه آسن
بوگر خساره نالانی چو بلبل
زه در خندو بور نه برس تل
بت که کر محبت مه رلت چهوم
اژ هو نیرت شبانه زه دنز ودا
کرو سیراه جهانس یاره یار
سو نامه دایه نولتس گلعذارس
برن دا ه نه اکشته غم آه کهاران

قلم و لول تولن در مشک پیزی	جواب نامہ تس سوزن نبر زی لکھن تتہ کاغذس عشقن اشارت	چھکن دُر دانہ گو یاسی عبارت

جواب نامۂ زیبا بجانب رعنا و انگی شان بدر یا

بنامِ دلبرِ شیرین شمایل
برعنائی وَ زینت پاکبازہ
مِہ دلدارہ گومت چھم وَراسی
مرُن ماچھم امی غمہ پوشہ مالی
شلس تَس وَرِہ ژُمت چانہ ورزہ
زرن مہ کانہ اکھائی مہ گزہان چھم
مُہت گومہ شہت گس نش لوانہ
گجس زن شین بوچانے خیالہ
پرت نامہ بوہ ورچامہ ژس نہ
گدُم از غنچۂ دل مہ غمکُ خار
مہ کر دیرہی ژہ چھم سیری مِہ انز شاہ
وُچھت گوشادمان مفتونِ زیبا
نہ گژہ تم کر بہم چون بادِ صُرصُر
اکس ساتس کرِ گنہ تھاک نہ آرام
کہن ہیتہ تام نورانچ علم واتہ
دگرگونہ جہانن شورِ پیراو
ژھوک دریاسر ابرِ عالم آب
دماہ روزت گرہ ژھبہ و نہہ نبا چارہ
لگومی راتس تہاہ تکلیف ورراہ
سرِ سنبل گومت چھوی اضطرابی

کہ ڈارم از غم او پای درگِل
ژہ از زندانباہ چھوی یاد پیومت
ہران گوہ خون دل دامن عباسی
ژہ چھی ہمراز وارہ چھس لگُن ژن
دلس ہزہت بوہ چانوی غم بہ ہرز
وسن سینی مہ کر دل چھم ہوانی
سہت تی ہا سہی سرِ روانہ
مہ اسیم غم ژہ ما آسک بہ اغیار
بننگ نام خود ہرگز پرِ یس نہ
تباہی کر تہ نیرو شامہ گاشہ
پکہ ژ بہی گژہ ہو زراہِ بیراہ
دوہس کرتم سکھر ہیرن زخانہ
شبانہ زِ اومہ ہت مہرِ انور
زِ عشق بکد گرِ مست تہ مخمور
صبیح فلو ازجہان پرواز گرراژ
نمو آہنگی کرِ ژن بہ رفتار
نہ دلبشت گی ژو شیوی سخت بیتاب
لبِ دریا ہت ساتہ اہ بہ آرام
گرُہت نہ اک وہ ماہ آرام چون ما ۹
دماہ آرام گرژی ای دلآرام

خدا تھوونی سلامت سروِ نازہ
گنن آسی تسُند فریاد گومُت
زرن چھوم زرِ بہ تنہائی مہ بالی
دِلس چھم زخمِ غم ہمیت ستھاہ سن
اِرن ان زرد گومت رغوان چھوم
اُسن کیاوہ ودی وسوس ہوانی
وجس ہا یہ لجس کمہ عشقہ زالہ
یہ گاشم مہ خداین آونس عار
چھسی بوہ بردِ نا لاگم وفادار
کرِ مانند بلبل بولہ باشہ
گرِ ہت نیو زابہ سوی خط سوئی رعنا
سُدمہ ہت زورہ زورہ ون شبانہ
بوقت صبحدم یک ازدم شامہ
ژ تاک وت شش دوہن ہنزگی شہاہ
ستارہ گی نہان خورشید تن دراو
بنا گہ وات بردریائی خونخوار
پکہ نچ آسنہ ون روز لوک وار
بہ زیبا و تھو سو رعنا ابد لاآرام
ہنبر زلہ چھی زنجیرابی گلابی
نگہبانی بو دررہ روزہ تتو تام

وچھہٕ ادٕ آسہٕ کیا ؤ در حکمِ تقدیر
دوشیوی نارٕ نزنوک غمبر آنی
ٹٹھس لش وٕ اتو زورقہٕ ہٕ نز نِج راو
کرُن پشت ادب ورہ پیش شہ خم
ملک زادن پرٕ ژہس حالات دریا
مقرر فتنہ چھہٕ ی ناز و ادائیں
یہ مہ زٕ و گرٕ ٹھ مہ آسن جفت جانی
ترٕ و نارٕ ولی چھینہ ناو محکم
ہرکان مہ ناو تارس چھیم اکونی رن
سلامت وارٕ کارٕ ٹھو بو کھارو
چھہٕ بہنز تی ترواوٕ وارٕ کارٕ
تری بوٕ برونٹھ ما یہ لشکرِ شاہ
چھہٕ بہنز سی گوٹن آسہٕ زِ آب تارن
اگرچہ از جدائی گو سو دل گیر
ولی دلخستہ از ہجران دلبر
وفی کیاہ ون بہ غم چھہٕ ی سخت ترکٕ یہٕ یلہ ٹ

کرو بت تارہ نزنوک وٕ ارہ تدبیر
وچھہٕ وک اکِ نہ ورقاہ ناگہ زدریا
کرِت آکو بجلدی کنہٕ ہو گندن ہاو
ادب رچھہٕ تی و نوس تم ناخداین
باقبالِ شہی کرکنہہ چھہٕ و پردا
وچھہٕ انی روی زیبا گو گرفتار
اگر حیلاہ نگم پانے چھہٕ میانی
لوکٹ چھم ناو دریا سخت خوشخوا
تران ادہ چھہٕ وس حیل رزہ ہٕ ٹھس کرُن
مرض اندرم نش کنہہ دراونہ نہ تو
چھہٕ کرامہ رستو نزہ نوک کنہٕ تہ چارہ
مقابلہ کرہ چھہٕ تاب نازنین یار
سلامت برکنارِ نیل کھارن
بزورق ہیٹ زیبا دل فریبا
ہران زونہ پچھہٕ س منز چونہ اختر
برعنا دمبدم کرتو ون آہی

یمے کنہٕ آس ہیم غمبر گرانی
یوانی گو تمن دردل تسلی
بہ پیش شاہزادہ آو دردم
رچھیس مالک بجلدی ناو واین
نظر ناگہ پئی تس ناخدایس
ونن بادل وہ کر کیاہ حیلہ کار
دپُن تس شہزادس کنہہ مہ غم
گژھہٕ و ما از قضا درغم گرفتار
صلاح چھم اکس ننہ تارہ تارو
ملکزادن دپوس بہہ اکوی تن
کرُن تم مشورہ باخو وازین راہ
خدا ناکردہ گژھہ ناگہ گرفتار
مقرری سپُن تی آسو تقدیر
گُہر اندر صدف نن ہیٹ زیبا
سو رعنا تتہ ٹھہٕ ہٕ س منتظر ہوٹ
شہ زیبا واتہ ناوس یا الٰہی

بیتابیٔ رعنا در فراقِ زیبا و غزل گفتنِ او

زونان اوی تیہی پاٹھن چھہٕ احوال
شُرنہ زیبا ہت باب بیکرانہ
نظر تھاوت بزورق آسو ترکال
زدستِ ناخدا بانی ترم مہ
کرُن ہئے ہے مگر بعد از خرابی
خبر چھینہ کیاہ ستم برسر مہ آنوم

تہ بوزن بوزکھی ون بڈ چھہٕ اشکال
ملکِ عنا بساحل آسو پارن
ڈلوس بلہ از نظر گو سخت بیحال
سٹھاہ غم ہیوین چشموکن ہرخون
شُہ مہ درا اثر بسیر بمج آبی
انت دلبر ژہنت مہ گوم ازبر

بدریا در سو زورق گو روانہ
چھہنت گو انتظارس اضطراب
دِلن دپونس یہ کر خوبی کرم مہ
برُن دامانہ تم از درمکنون
ہیرایام دلبر کرمہ زانوم
چھہنت غم تراوہ ون گو ماننت شر

ملاله گوس کیاه آکو ڈزامس
وُدن تتھوہ بتھوہ سپُن شرمندہ دیا
گفازانت تہیاه دِت گوگ نیرت
دٗماه پُتوفیر متو چھوم جانِ جانہ

تمس لالس سُہاه منّت ہٹ رامس
وِواخاه آسو دیوان درغمِ یار

وَدانی گوسُتھاه درمانده برجا
وفادارُو مہ لاگوم مہ جفاکار
لبت کتہ ہیو وفا دلداره فیرت
رُماه بوزُم سوزِ دل تراٗنہ

غزل ہو

گگروپہ سنیکہ دِلبره
اَے سرورِعنا زارِ بوز
پُتوفیر کتو چھوی میل دِل
او چھان دِل گوم آره کوٗت
تراوِت ٹُلوک تھاوت ستم
مہ رُوپہ جانانو دُلو
دُره دانہ وُتھرے گوشنی
کتوگوگ مہ چھوم ماره متو
چھی لعلِ رنگین قند قل
قامت قیامت برزمین
عاشق وُچھان دلداره سی

بوتہ نو یہ دور رچانو ذزه
سالتھاه ازین رفتار رُوز
دل لبستہ کرتس پابگل
آماره چھوم مہ ماره موت
پاوت زغم گوہم تیم
کاکُل پریشانو دلو
افسانہ کرتم گوشنی
سوٗت تب مہ چھوم زلدار تتو
ازجان شیرین بٹہ مول
چون دستہ گُل نازنین
پراران پننس یاره سی

گگروپہ منیکہ دلبره
رانتھاه برت عرضا کری
ٹُلوہم کرت گگرن بری
خماره ہنہ اچھ گاشرے
اٹہ ہتم برہ ہا عمبری
چھی زلف مشکین عنبری
جُوشہ تنگ زره کھہ زری
لنُو لنُو ٹُلوک ون ماہری
ازچشمِ جادو کافری
بالا بلا کنہ محشری
موکھ ماہ وماه انوری

پریشانیِ زیبا در دریا بدستِ ناخدای پُرجفا

سُوزورق تیز بکیناو ناخداین
ستہ زیبا مضطرب گیہ آس تنہا
سٹھاه افسرده گیہ ازہجر دلبر
رٹن گو خیمہ تاریک برپاپی
شب تنہائی وُدریای خونخوا
زسرتا پا سرا سر پُر فضوٗرن
وُنن الفصہ سوئ آن دلآرام

ستمگارن جفاجو بے وفاین
پریشان دل سپُن تس مہ مثالی
زغم ٹُر مرده سپنُس آن گلِ تر
زمانہ نیلگون گو ازغم او
عجائب چھا پریشانی آن یار
دُپن چھوم دلبراه درکام آمُت

سُٹھاه دُوریاه ازساحل بدریا
گرشاہان ہرساتہ تس حالی زحالی
بتہ نو قامت آفتابن مغرب جای
سپُن عالم سیاه ازماتمِ او
غرض تم ناخداین بے شعورن
موگل صیداه ہیہ بہتو درام مُت
غمن منز گیا زه چھیک نی صبرآرام

میٚرٕ غم کنہہ خوشی کرٕ پتہٕ شادی
ملکزادہ سندی سرٕ ٹن زہ مشرٛاو
پتہٕ شب وصلوک چھوٕ وتھوٕ ٹن غصہ غم ترٛاو
ژٕنت گیہ تہ غمکٕ آسمان ٹھہ پیوس
گمُس منز غرق سینس تازہ پیوش
بہ ونانی ستہاہ پہ کارٕ دیدہ
لجاجت کرٕ تھوٕ پنس ابدٕ لاری
چھوٕ بخشنہار آخر سوی خداوند
مُژٕ تم لعلِ شکر بار ناچار
خدایس کھوشنٕ تی کرٕ چھوٕ ستہ
مکٕتہ زن مہ پرٕ کھٕ پٕچ جان ژہٕ کت
شکر طوٕ ٹن ہتن تمہ صدٕ کنیزس
خدا بزارات دٕنٕ ونی سوی
سوزانٕ دٕ مبدم حاضر تہ ناظر
ژٕ چھو بنیا بوزنٕ درو قتِ عیسیٰ
دٕ نوم مہ قنبرٕ ن قصہ سیار درکار
ہتن قصہ ونن از لعلِ دُر بار

مہ ژٕ لوٕ از سینہ گردِ نامرادی
مہ آسم چانہ ژہ پنہ پقیر ادی
مہ جا ماہ از شرابِ کام دل چاو
نہ رُوس صبر در دل نہ شکیباہ
کہنہس برگ گلس پٹ شبنموک جوش
ژہ پہ لاچن تہ ڈاچن کت پہ تیزی
مہ وارہ چھوم دلس منز عشق نہ ہی
ستہاہ بیتاب گیہ زیبا ازین غم
کرن تس نا خدایس تلخ گفتار
زہ شوبی پنہ نرتہ جفت وبالی
پہ لوبٕ پوشہ مالی تا زہ لوک پت
امی کنہ تشن ژہ فرتفس بدس روی
دِلس منز رحم میانوی تراونی سوی
چھوٕ سوی کس اسکینٕ رفتِ پاری
کرٕن کیاہ قنبرٕن رنگ کِ زیبا
کرن تمہ درحکایت خوش بیانی

ژہ ہلیہ خورشید وٕ باغ مہ آو
کرٕ وٕن پانوانی خانہ داری
پہ کت بیٚہ بوز شہزادے ستم گوس
نہ آسوس یار رہبرہ نہ ٹھرپیاہ
بنہ بیبائی تہ ماہ نورسیدٕ
کرن ہمیشرن ہٹرن بیہ بی تمیزی
کرٕم مہ شاد از یک بوسہٕ قند
نپن یارب ژہ رستوی جانی ماچھم
پہ کت شوبیا پو چھیناپادشہ کور
مہ شوبن سوی لبن چھم تاجداری
بدانانی نصیحت کرٕ نہ ہمیشرس
بانسان شوبہ کر تھو زشتی خوی
بکر کار بدس پٹ میل خاطر
بستاری کران سوی پرٕ نا داری
پہ لوبٕ زنت نا خدا ین پوسہ ای یار
سہ آسس مصلحت از کار دانی
ونے کیاہ کتھو شکر ماژن گفتار

حکایت قنبر کہ در عہد عیسیٰ ع بدعائی شان زندہ شد

پہ کت مہ عالمن نشہ بوزٕ چھم
ہورے یک تشنگی از گرمی راہ
اندرٕ تم ژٕ ای تنت منز از پی آب
نہوت گنٕ ٹٕنت سوگس سہ اہلِ خبراہ
رٹوک اکھ دام لمکوی زٕ تان بام

دوہہ اکہ درادٕ عیسیٰ ابنِ مریم
ونے منز دورہ ڈبو تھک اکھ مکانا
گمت آس ترشہ سیتی سخت بیتاب
فکر آب از سبو در کوزہٕ خاک

بیبا بانس اکس منز واتو ناگاہ
پکانی گی وچھک تتہ سرد خانا
نو ٹاہ آیہ برنت ڈبو تھک تتہ نار راہ
ہٹرک چن ترٛیش از جان فرخناک
ستہاہ تلخی لجاک ترادنت ہنوک ناک نام

دلپوک یارب ییہ تلخی آسہ نالہ ری
سٹہاہ خوشبوی سی ٲسن آسہ گلاب
الٰہی سر یتھ کیہ باوہم سراسر
بکوزہ قُم باذن اللہ فرمائے
چہ اماہ لرشت ژہ باہ تیرہ خوباہ
کھہ ران تل تراہ نس ازعاجزی سر
گنڈن گل تم ژلون ہتہ داستانہ
شُرہم نہ ژاہ تہ نہ دل فکرہ عقبیٰ
گھنس مہ مال ہردم تہ چینس ہی
بصبح و شام زشتی کار آسم
پیہم در حالِ نفس جبر کرُ نم
حسناہ مہ حبیناہ پاک دنیاہ
حیار ودم نہ ژیتہ منز برقعہ لٹوس
دعا منگون ہی انہ سوی دادار
ہاوکھت گی درزمان مروت و بازہ
ہرہ لوبہ خوفہ سیتی لرزہ مہ ژام
بخشتم ژن گنہ ای پاک دامن
کرم کرنم منگون از حقتعالےٰ
وتہہت از خاک رہ ہتو پکن مہ
زِکارِ ناسزا افسانہ کنہہ پرَہ
قرم طمعن عنانِ نفس بدراہی
پریشان گوس سنبلزار برہ گل
زمینس شق سپن تتہ منز بڈت گوس
ہتو نام تہی ترہ پٹ کرال وانم

چیک تہ بٹ نہ منزہ ارو اری
بہ ڈلیشت جبرنس منز ییہ پیمبرؑ
مدُرہ ہتہ آب ہٹہ گو نارہ اندہ
پرانی قُم باذن اللہ یکِ آن
زِانسانی نہ نس اک انہ لعبہ باہ
پہ ژرہ کس روح اللّٰہن ایرو بدکار
پننہ زشتی اعمالک فسانہ
دوہی آسوس بہ کار بد لوبہ مایل
بدل فکرِ زنا آسم ہیا پے
دوہ ہہ اکہ دراس میدانس اکس کُن
خیالِ خامی تاثیر کرُ نم
خراماں وہ ارژیہ اندر بیابان
لمہ لم کرتہ مہ امانہ ژلوس
اجابت کُر دعا مستند خدا بن
یکت ژانوم نہ دررہ پیمبس یکبہ
پشمانی گیم از کردہ وارہ
سٹہاہ گُرس خجل یم نفس خامن
اجابت کُر دعا ییہ پاک ذاتن
گژہ ہن آسوم انی پتہ شہر کُن مہ
دلوم در دل چھ کرہدی بہ تراون
کرم یہ تنگدل آن ماہ سیماہی
فرن بنبر زلہ تم وَن بہ مولی
ب سخنی جان قُرزوم ز خانمان ہیوس
نہرن تم نار از خاکِ سرشتم

ژٹس منز آسو شیریں شربت آب
مناجاتہاہ کرن تم سوی داور
زغیب آواز آیس ای بکور ای
بنیو تت نارہ ناگہ شکلِ انسان
کرن اقرار اسلاماہ برپیمبرؑ
کرم از حالِ خونہ روم خبردار
زنانی ناو چھم قنبر بدن
ازُو کامیت دوران تہ غافل
اچھن منز گلہ رخن مہ خار آسم
نظر ناگہ مہ جانانس اکس کُن
سہ برقع لیتھ آس اک نازنیناہ
بکیس لوبہ نس تہ درہ شتاباں
سٹہاہ گیہ تند آن خورشید رخسار
چھہ پتہ پاٹھن سو بہ وہ ربیہ لوان
دعا او بجان زن نیر مہ آم
کرُم لس گلہ رخس ادہ زارہ پاراہ
ترہم دل گیہ آن مہ روی زیبا
سپُن مہ فِرست بازو تازہ ہن ہن
قدم کھہ ہہ کڈتہ آم بیہ نفسِ کافر
بہ ہاُ سنگ ضروری وانہ چھاوان
رٹوہم برقعہ نس بیہ بی تامل
لکانی وانو داوس حقتعالیٰ
عذابس منز سٹہاہ بڑکال وانوم
اوی تلخی لجی ای ابن مریمؑ

نصيحت مخاطب بناخدا ڪرڻ زيبا ۽ ناولبدان اوور بحر رعنا

ڙه اير دستمگر ناخدا جه
ڇهان روز ڇنيه از نفسِ بداطوار
جه جيوالي جواني هنز ڙه مشرا ه
ڇهوڪري هوڻت مه اه آئنيني ناف
نمس ڀٽ گو غمس منز ايره ڙڪال
جزيرن جانو ارن تلو ڪنوي هم
هنڻ دواين پوه پوه دراوزن اڙه
زنرگس برگ لائس ڙن جهلان آس
ولو دلداره دورر نوزري بو
مه لسس ڪرمه جاني لولنا ڀري
ولو دلداره تنهائي ستم ڇهم
مه مور وشم ڙه ون وِگني منوشه
ڪمبوزاله بوه جنتهس لول هوآم
اٿهه ٻيٺه يار ٻيٺو راڻن رواڇها
لجبن دا مه گجب لوامه تاوه
ڇهني بس پوشه تهر گلشن ڇنيت م
عراقس منز فراقڪ داستانه

ڙ قهرِ حق برائي ڇهو ڪنه وايه
عتابس ڪهوڙ وجبه تهندس عذابس
بدريائي خرابي موهڏي ناو
نصيحت بوزبله هانزن سراسر
مڙر مرغ صباحن ڻان پر و بال
نپه ون آفتابن ترا و بيه نو
اڪس سانس ڪرن ڇ ڪنهته ٺهراو
مولل درُدانه هارن دانه دانه
هم چشمه وندي اڇه گاشني ڇ
ولو دلداره لاگت زاله ڙلو هم
يه تنهائي ز محشر ڪرمه ڪم ڇهم
گره ٻپو رهنه مت مت دريبو بو
ڇولاله داغ مے بي قول هوڙام
وفا مشرت گفا زانت ڙه باري
وجبن عشقن ڙجبن نه لان داوه
وڏن واراه مدنوارسن ننزاره

غزل خواندنِ زيبا

وڇهان ڇهوي حق پڇهي ماقهر جبار
مه ڪرغيرت ڙه امر ناصوابس
ڇهه بنه ونجي ڇهوم سينه مه صاف
اثر ڙيره گوس از بدحال قنبر
صبح فلوڙلو شب يحور گلو غم
بزورق ناخداين تيز ڪرُ رو
سه زيبا درغم دلبرگلان آس
ونان باخود نوائے عاشقانه
ولو دلداره بيڪس ڇهس بجواري
برت مه لوله مسڪي پياله ڏلو هم
ولو دلداره ڏجبو حاله هوشه
بره ڪباه دڻ پتيے ڙي آڪبو بو
تهوت زخم جگر تراون رواڇها
نفع ڪباه آڪيزا جبن لوله ناري
ڪنيے بس بوونيوم پانس ننت آهم
عدن دامن ڪرن از چشم خونبار
وتن باطرزهاي عاشقانه

مو ناره زالن ڙلومي ڦي ڪنهوشهه لاوي
سنڌ واوي تراوت ڙلومي بال ڪره پيراوي
نزار ولون عاره رڪس ڙولوا آيت تهاوي
رُو به تن مه هاي پيم ڪباه ڪرس ون گراو
شامه گنه تنبلاوت ڙلومي آم. تا ولومه دلاوي ،،

ڪاوه ونتس ڇهومنه مشان آڏنڪوي بهره
چنده چهن هت اتهه درائيں ياره سنڌي ناو
نپه ياونه والت ڙلومي ڦي ڪسو ون يادي ،،
ڙه هيه ڙپيه آم مست ڪرناوس لاجنبن لوله داوس ،،
پامه لاگت خام ڪاري بيومه ورگن داو

کامہ دیوس تن مہ ناوس باغ بو وتہراوس
شالہ مار وتہراوت ژلوی الیشہ بہ ماژ اوی
شیشہ شراب بر برمہ نہاوس نشہ لرہ پان ساوس
شورہ پانہ مورہ دلچونم نار اللہ وُن تہاو
دُوہ دوہہ وناوت ژلوی کوُت ستم باوی
ییہ نتی دیہ درشن عشقہ مسکین راوس

کاوہ وتس چھہ منہ مشان آدنکوی سرہ
کیشہ پن مہ صنایہ کرن کرسو فیرت آوہ
حورہ دل مژراوت ژلومی تنہ کیاہ چھوس حاپوی
دوہ دوہ دورہ عشقہ تیرن سینہ سپر نہاوس
لان ژورس کوت زرس لولہ نارکُ تاوہ
کاوہ وننس چھہ منہ مشان آدنکوی سرہ

باز اصرار گردنِ ناخدا بزیبا در امرِ ناسزا

دگر ڈلو خسروِ مشرق زگرسی
اتر رودس نہ خصلت پران دراسی
سٹھاہ بادل کریوم تدبیر این کار
بزیبائی بہ تنہائی میسّر
ییہ بوزت رنگ ڈلو ازروی آتن گل
دلوی البینی بہ وُسیک زاول
سوزانن حاضر وناظر بہر جا
ادب چھیہ چھہ ژہ پاک موکلک نہ او باتش
ژٹن تم کلہ بلہ ناکارہ عیبن
سو قصہ باونم مہ چھک شکر بار
ستارہ درای بوزت قصہ ڈلو
وُنن ہتو قصہ نمہ شیرین بیانی

بمغربِ اتو گیہ تا پس وَہ نرمی
کرن ہیہ مہر رخ زیبا پریشان
ولیکن صبر و تسکین ہیچہ مہ دشوار
بو چھہ ہس تشنہ تہ وصلچ اک چھیہ راتہا
پُرن یارب کرن ساتہا تأمل
بدل باد خدا کرنقش بر سنگ
چھہ ٹوی ہمرہ ہمتس لیس آسہ تنہا
چھہ صبرس ژمز ورباہ خالقس نش
ژہ آسی بوزمُت کیاہ لبو شعیبن
ہتن قصہ وُنن تمہ لوس تان وہ

قصۂ شعیب تاجرِ سمرقند

دِلس تس ناخدائس تیرہ رائس
دپن لتس ای بجوبی غارت جان
ژہ ہیوچھہروی مشکین مُوسمنبر
ہرکا ترہ اوت ژہ ہیو آب حیاہ
دپُن لتس کرکھ نفس سخت پامال
امان لتس نفسکی امّارہ نش منگ
چھو شن طرفن لُنڈی نور ہکوی گاش
مہربانی سٹھاہ تس مالکس نش
ییہ بوزت ناخدا این وپوسہ ای یار
شبن دتو خیمہ از بالای ہر کوہ
دلوک بوزت شبس بیدار روزو
نصیحت چھی یہ تس لُس لیس زانی

جواناہ آسو در ملکِ سمرقند
سٹھاہ دولت ہمتس ہاپل زر آسو
بحس صحبت بیاران بداطوار
زناکار یہ وہن کنیژن لگوس س

زِ ال و بخت و دولت کیاہ خرہ منِد
شمار آسو منہ کنہہ در مالداری
متھو صحبت بیاربد سو چھوی ما
نتو تام از فہر جبّاری بخواری

شعیب آسو ناولس ژہ بخت ور آسو
گریان آسو بہ گدایان ز نثاری
سپن آلودہ سوی فسق و فجورس
ہلا چاری سو وانواز مالداری

نہ رُوزی تال نے جاہ و حشم تس
سفر واراہ گُڈر تس ہیو مٹھوس بانہ
تہکت شامن پکت تم کنہہ زائن
غمہ سینی سوون اُز زندگی رُوٹھ
شعبن وارہ بَرکر مسجدی ہند
بوقتِ پاسِ آخر گو سہ بیدار
وُتھر مُت فرشِ مخمل جایہ جایہ
میٖ نقلِ سپند و عود سوزان
سِتہاہ ناز و ادا کرنس تہ خندہ
دُلن دل بہ تس زبے قراری
بگُل جلنی ژہ وتہہ ہیٚت میانہ وٲری
بو پانی پانسی ظاہر بچھان چھس
خدا حاضر چھو ناظر در ہمہ جا
ببالین غریبی غم خور من تو
پیر لوزت مہر خن بہیہ گرسہ اسرار
غضب مشراواز چھے کو سمن کراو
یہ بوزت کنہہ اثر گو نہ شعبس
دِژن کرتن بان فعل نباہی
نہ رود آن فرش و شمع و مشعلِ نور
سِتہاہ کھور بادِ آن فرخندہ اقبال
رسہ رسہ آو تس نکھہ ہیوٹھ تا مت
مسافر وار باہ ہیٚت جایہ وازای
تمو منزہ پاک شانہ دراو نہ کانہہ
بوبن شاباش بَر صافی ضمیرت

بشکر ہر گوشہ دیہ غم لٲس
شکستہ دل سپن سوی از غم خود
وچھن اک مسجداہ لا ریاوت کیٖ
شبن بلہ خیمہ مُشکین ہیا کرُ
کلہ تراوُن پرُن نامِ خداوند
نظر تراون لوی ڈیوٹھن تماشہ
کنیزہ آسہ ہیر استادہ ایہ
سہ چھر و پیش رُ وبہٹس مقابل
بناز و ساز رو دس تہ و نزہ بندہ
دُپن تس وتہہ چھو وقت وصل و شادی
ژہ ہیو طوطہ مہ میلوم حُسنہ ہاری
وُپہ مہر و زنانہ ہرت چھو کر جان
مُدا انہ قہرِ حق تم کر یہ پروا
بہ کت کر شوہری بانو بہ گر وی
چھوہ بخشنہار آخر پانہ غفار
نشاطچ وَن بَروراتہار شادی
سو واتِ آسونت ناکارہ عیبس
سہ مہر و آشنا آسس سہ آسیب
نہ رود ساز و نی وستارہ سنطور
دمار ورت لبہ منزہ دراو ناگاہ
سلاماہ کرتھ دیونس چھی سلامت
سہ مہ رتہ چھیم مہ جفت مہربانہ
بمسجد صاحبِ دل ژاو نہ کانہہ
مِنہ النوم نو گراہ ہیوُن ژہ ہر آن

دوہہ اکہ ژلو زمانگ خود لشیراز
منگون از خفتہ الی ماتم خود
بمسجد گو اکس گو بجرِ اند ربیوٹ
تبن عالم سیاہی سپیت کر بربہ
گیس زولہ تہ پیس ننِدر یکبار
کھورن تل دلبراہ شیرین قماشہ
زہر سو شمع کافوری فروزان
زگیو مشکبو و زغمزہ قاتل
کرن تس سیت طرز دوستداری
ژُجی بخت ژہ گردِ نامرادی
شعبن وپولہی کٹ وچھلہ چھوس
کرن در مسجدِ حق کار شیطان
دُپن تس مہ زخس چھک خواہرِ من
چھم ہنہ دیٚنجی زہم مہ سکھ لوی
غنیمت زان وصلوک آن غم تراو
ہروا از باغ گُلہاے مراد ی
کرُن تم وایہ از قہرِ الہٰی
سپن دردم زپیش چشم او غیب
اَنہ گٹہ مسجدی گو سخت زِ حال
اٲنہس کت شمع ہرت نزہ بانو شخصاہ
بوچھو سہ شاہنشہ جن چھیم یہی جای
بوسون چھوس ہر کس امتحانہ
ژہ گرمت چھوک خدا ئن پاک سیرت
اگر حاجت کُنانہ چھوی کر مہ فرمان

کجن القصہ مخنچہ پانژہ مالہ
زہر سو آی مخنتس تس خریدار
بہ خوبی وچھہ تمی از پاکبازی
ز طالع دولت پُرہ بہرہ ڈیٹھون
گرُس لاقم دژن صبر ج کرن ام
امی افسانہ تس ہانزس نندر پاو
بہ بیتابی دوانی درد و نالہ
بلب تس جان ؔ آو از خارہ خارہ
بو بکیس چھس تمس کس سیت لگوس
سو گارہ خار رودم بر کنارہ
یہم بیہ مہ نہم از دل اغمک بار
بہ بیماری بلم کرہ یا الٰہی
زشاہی واجنس کمند بو آہی
برگن عشقن گرٹہ چھوڑم خام کاری
مزرِ عشقن تژہ رکو تاہ بو ژالہ
ملالہ تراو بو زم یہم نہفتہ

کرن تس بختہ کارس تم حوالہ
ترہن ساسن گنن اک مخنچی مال
ژہ یُد خوبی کرک خوبی تژہ واتی
بر واتت می و معشوق تراون
برس تس پیالہ بختن و ولنگ تام
کنی زن ماہ بیہ ور برج آ بی
ژہن از اشک نالی مخنتہ نالہ
وُنن در غم الٰہی بو زتم زار
مہ جس رُودم نہ تس ز ستوی منیس
متو ژلنم میتو چھیم آتش ڈیشت
رہم مولائی بہیم نازن خریدار
فو جس کمہ وارہ ہی سر گژھ لجس کیتو
بو واہی گا جنس تژہ چھم تباہی
بُسر نار چھیم ولدارہ تژہ مہ
ہژر لد چھس بو ولنتہی لولہ ژالہ
ودانی تمہ غزلہ خوانی کرن تیز

صُبح فلو دراو مسکین ژاو بازار
فلوس از پاکبازی باغِ اقبال
سو کہوژ از قہر حق آدہ مہر ڈیٹھون
نظر از ہر طرف تم پاک تہاون
نصف شب تام تمہ افسانہ مو کلاو
یہ خورشید کھو گیہ اضطرابی
بشب در تب ہرن چشمو ستارہ
اتن دردم ہین مہ سوی مدنو آر
گیس آوارہ آست وارہ کارہ
دلس آرام چشمن گاش ڈینتن
گرفتاری مہ چھیم وربی پناہی
تجس تژہ تاوہ کرمن نار چھوڑم تنتو
گرہ کن چھوم دل فرکن چھوڑم و مہ تاریکی
بہ تنہائی گرم کس یارہ سنز مہ
ہلالاہ مہ میہ گو ماہ دو ہفتہ
روانی پرہ نہ در آہنگ نیر

روش مو روش مہ خوردہ سالی لو
روش مو روش مہ خوردہ سالی لو
سندہ واوہ لا جتہس سعبارہ
قمر و رالیس گرہ بزہ ولیو اسنہ
لان ژو روز لو ہم کس تراوت
بیہ بتہ سہ دنہ سنہ درشانوی
مار مانژن چھیو ولدارہ
سو کھ مار وچھو کہ لد کنڈ لالہ

غزل خواندن زیبا

چھندہ چھن چھس کیاہ ومہ تاوہ تارہ
ورہ دوہ گوم ہران افسانہ
مسہ چھوہ رت گوہم تنبہ لاوت
ہیہ پوشن کرہ بو تہرانوی
کار لو سم وایان یمہ تارہ
مو کھہ ہاو تم بلبو وندارہ

ہوش رودم نہ پوشہ مالی لو
ہوش رودم نہ پوشہ مالی لو
اتھہ واوس سوزی ڈالے لو
نرہ لو سم گوسم مالے لو
حس لو چھوم بدو الجمالے لو
لیہ لو سم او چھان بالے لو
یار لجیو کہہ سنبالے لو
دو کھ چھو مسہ میٹالے لو

Library Sri Pratap College.
Srinagar.

بندا زو ہبہ مال ماراوی
ژورہ درالبس مالنہ تپو زونے
کھاس پر بوہرہ کی مینو شو
ذرہ چہو بینا انصاف ژہی دانی

چھندہ راوتہس عشقنہ ہوا وی
دورہ آسم پرزہ لان ڈکہ چونے
رچھ کرہ یوا چھ دار اچھ پوشو
ذرہ کوتاہ عاشق پاندانی

بال آسس کہ تان چاپے لوء
مورہ نار مہرون مازالے لوء
گوش نھاوتم درد چہ تالے لوء
کوت کالاہ دور رژالے لوء

باز اصرار کردن ناخدا بزیبا و نصیحت او بنا خدا

صبح فلو تان نبڑ لو صبحکوی او
بنفس زشت خو تادیب صبر ک
ون ہت تم بزیبا یم ترانہ
گرہی ماکم ژہ کنہ ای سرو طناز
دپن با خوو ژہری افسانہ گوئی
جہازس گاسہ تجوی سیت وایان
کرن ون در شکر ریزی بدل چالی
محبت پو شنم سوی ناخدا بہ
مگر آسس سٹہاہ شرمند روزت
زد نیا ناوہ تارن وارہ تارہ
بوچھس چانی اما صبر چ چھہ کاماہ
حلالی منز مرادہ نامرادی
ون تس نازنینس مہربانس
بوچھس تشنہ سٹہاہ رعین سیلاب
دیوس تمہ چھوک نان زشتی باطل
پنایت منز کرتہ ترتہ سفلہ ناکی
ونس تم ناخدا ین ای شکرابہ
یہ عذر چھو قول است کاری

زخوابن ناخدا و ہتو ترا ؤتم ناو
رٹن بلہ آفتابن چاہی ہیشین
مہ کاسم غم تنہ آسم مہربانہ
سہ زیبا تنگدل گیہ تراون ستمگر
ژلان چھنہ ناخدا لس زشت خوئی
صلاح چھوم وعدہ تہاون ناخدا لس
دپن تس کن ژہ چھوہی فرخندہ فال
اگہ باور اسی آسم یہی رٹے
برخ افسردہ از دل بند روزت
رٹت زن خرمن نسرین در آغوش
مہ کر کنہ سری ہتوہیہ کلاماہ
سٹہاہ خوش گو بہ لوزت نازدانان
خبر چھنہ کنہنہ کرہ انتو ہکانس
مثل بیتاب چھہم اسیر رعنا
سٹہاہ کرمت خدا ین چھوک ژہ غافل
ژہ چاہی کر ترہ نس یک تیزی
سٹہاہ شیرین چھہ چانوی تلخ گفتار
بہان کہنہ چھو منہ کزن چھو مشکل

دلس کرتم سٹہاہ ترغیب صبرک
ثت بیہ پراونس سوی خرمی دوین
دماہ ای ماہ رو آسم مہ ہمرانہ
تمی کنہ سنگ زن تس آیہ برسر
یمی کنہ گنبدس چھس بیز لایان
ستہس ہٹ وانو کنا پاک رایس
مہ ہیوٹھم ون دلس منز چانو سایہ
وسانی ناوہ ولنہ آیہ منز رای
خدا تہاون سلامت وارہ کارہ
زباغ وصل خوہ چہاون می پوچھن
ترو تازہ کرو خوشیاتھ شادی
نگر آسون ال ز خصلت پریشان
سفرہ اراہ گٹن ور عالم آب
ژہ فلک آو مہ ود گلزار تمت
چھوہ دریا نور کشتی چاہی پاکی
وچھک پانی بوہ کر چہ لاکی گنبزی
ولیکن قول زن چھو نہ اعتباری
پتوہ آسہ چانی وعدہ باطل

دوہس تمہ چھوم قسم مہ خاتہ منڈوہی
بیار بیوفائی خویش چھس یار
چھہ کنہہ مکارہ اندر حیلہ سازی
سمنبوئی وفا کتھو کریہ قصاب
ہتن قصہ ون کمہ تان چالے

وتوم یم حسن زیبا مار منڈوہی
چھہ بن بن خصلت زنہاہی عالم
چھہ کیژاہ راست اندر راستبازی
یہ بوزت ناخداین دلپو زیبا

بوچھو سہ وعدہ وپیمان وفادار
ہھوی چھو نہ میوہ گلزار آدم
زہ چھو بیا بوزمت در ملک پنجاب
سُو قصہ بوزہ ناوم ای دلارا
کتھن زیچھ ردتن تمہ مہ مثالے

بلالکپ سند اک سوداگرہ آسو
کوئی موراہ بد بنیا تاجرس آس
برخ زیبا بقد سرو خرامان
ونان تس ناو از خوبی سمنبو
دوہہ اکہ سوی وچھان طرف رہ آس
نظر تامت پیس بروی آن ماہ
وچھان تت دارہ ہمتی کارہ لگو نہم
دلنہ آو عاشق عشقہ مائے
دوہس راتس ہمتس تھک بونہ سالس
بروانم مگر آن آتشین خوی
نگارن گلعذارن روی کھتو نم
دیوان ہت دارہ تل از در و نالہ
گدایانہ گرژہت تت دارہ تل رو د
مہ گو ضایع زہ پت ای یار دوہ رات
ستھاہ تم زار ون تس اچھ داری
سوراز ہو نزتس در دام پیو نہ
زہ ای ناداں ونان چھوک کیا ترانہ
بناگہ چھوک گمت مہ پت اوارہ
تبندی و زہ دزن تمہ ہارہ داری

افسانہ سمنبو دختر تاجر سمرقند

بدل سنگین بخدپر خورشید تابان
بغمزہ رمزہ نیوان دل جہانس
دریچس پٹ چُو ماہ چادرہ آس
نظر یامت کرن تس مشکبوس
ونن ونہارہ عشوہ دل گترہ نہم
زخوردو خواب پیوا افسردہ سانین
منا جاتس اندر منگان فراتس
بسر عشقن تبر گژھ بنجر چھیم
ہلال ابروی ہاوت سینہ ژٹونم
دوہہ اکہ بخت تس ٹوٹھیاو ناگاہ
وانی اچھ کرن از اشک مرود
جگر ژٹو تہم جگر گوشہ بعشوہ
بہت تل دارہ خم ژاو تستہ کاری
دپس تمہ سخت جانن تند خوین
مگر دیوانہ لاگان چھوک بہانہ
اتھہ کرمہ گژھی از راہ دلتنگ

بہال وجاہ بڈ بختاور اوہ آسو
سہ حوراہ ہش تمس نیک اخترس آس
بچشم نرگسین تاراج آہو
بعشوہ اکتاہ صبر و توانس
اتی کن پچ کو تاہ اک دراو ناگاہ
سپن دیوانہ تس خورشید رویس
دماہ روزت مہ در برج زالی
زدرد بار پٹ آزردہ سانین
الٰہی ہاوہ کرمہ دلربا روی
زبر دل نیون صبر رج کرس پر چھیم
امی حالہ دوہی الوان سو لالہ
دریچس پٹ بہت ڈیٹھن سردلخواہ
ہتن ناون ہمتس عشقن اشارات
مہ ورشہ روشہ نیو تم ہوش رشوہ
سو سنگین دل ہمتس کنہہ آرام گو نہ
سمن بویا سمن مہ تلخ گوین
خیال خام چھوی انجام کارہ
کوہس وانہ کتھیا و بیرو سیا نگہ
وَنی گژھہ مارتمہ از ناز کاری

جوان پہ واز نوان از رہ روان گو
بلل روز نسہ کنہہ امیدواری
زشب یلہ اک پہر گو آن وفادار
رسن بازی کران از جان مشتاق
وچہن مہ رو بلند مست ہمیشہ
پریشان گیسوان تا پا فتادہ
ورن لس تہد تولن از روی ابرو
حسہ وج یام مژ رن چشم بیمار
بتندی تس ورن امیر دنادوان
برمن دل چپوم مہ گرہ ات چنگجوی
سٹہاہ مدت تو جہم خواری بنای
ژہ در لعل نگارین تازہ مرہم
گڑہی کباہ کم کرک یدشاد غمگین
ژہ پزکن چپوک بدرد و غم گرفتار
بووی اک کنہا بد میا لو بوزک
تہوے آیت ژہ پتا پنوی پہ گلزار
سمنبو دلیس امیر دانا
جواناہ سرو قد رعنا تہ زیبا
تجم تش درمنی عشقن مشقت
فولم ما از طرب گلزار اقبال
چہہ میانی قبلنی کرفر تیاری
پکہ یلہ حالتہ در خلوتگہ یار
مس نہ چالو ساروی عشقہ سیلاب
تم چہوم ہا ذاتہ سند لاگی وفادار

روان عشقہ بغم نالہ دوان گو
شبہ اکہ دراو عشقہ جوشہ روشہ
پکان گوسوی بگرہ بان بہر دربار
ززے تم پان گھارن واروارہ
زہ خواب نازنین از وست گیشہ
دماہ بیہوش ڈیشت گو سو گلرو
سہ سرنچ حور ڈیہن مست مخمور
نظر یامت کرن تس نوجوانس
سنر خالس اندر گنتہ ژ اک ہزاران
چہہ معشوقن مقرر ہستند خو ہئی
ژہ پت گیژاہ بہ رنج و بیقراری
بوصل خود کرم زخوش ژہ ای یار
ہم دیوہ خستہ حالس صبر و تسکین
ژہ وانوی مدتہاہ بیشک بخواری
دلس ہنس اندر گنہہ نہو زہ شک
دلس تم ورن ژہ ای شیرین شمایل
مہربانی کرت مہ مہربانا
پہ می ہت گوی ژہ تی مہ تس ہتی گو
مہ آسن کانہ گرفتار محبت
یکاہ کرہ مت قسبلین ئی مقرر
رنہ دامانہ بازرن عماری
اجازت لو ہمی لتس پہر یکشبہ
ہتہوی بہتہو سنگ دل گرہ لو زہوی
پہ لوزت نوجوانس دل سہین نرم

سٹہاہ مدت بجن تم عشقہ خواری
کمندا ہت بگردن و دو گوشہ
کمند از درت لاین بر سر طاق
اندرگن ڈاونز دماہ پارہ
بہ بالین حریری سر نہادہ
آماڈ یہون نہ کانہ زہ سمنبو
رسہ رسہ تم رسہ مسول کرنہ بیدار
کرت غارت گیس صبر و توانس
دلس تم ای سمنبو آتشین خوی
نکوی کرتہ ساتہاہ از نکوی
مہ چہوم زخم جگر از خنجر غم
جفا جہیو مہ لاگم یوین بیمار
سمنبو یہ دلس ای عاشق زار
پہ بیماری تو جرت میانی اماری
ژہ یوزک بد یوادہ لاگے وفادار
مہ چہوم منظور چانوی حکم قابل
پتر یو یاہ مہ چہوم در ملک و نیا
وتہ وچان زغم یاون ژ متہ گو
وہ چہوم امیدی از بعد شش سال
گرن تس سیت خاند رمہ لم شر
مہ چہوم وعدہ ژہ سیت ای عاشق زار
ژہ بدراوی بلوبہ عشقوی تب
پیکانی وانہ ژی نش در شتار
ہتہیاو از وغد تمتند آتش گرم

کرت وعدہ ورت دل ونہوز انجا
اما آسا سنا بو دلبرس باد
بیامد زلفِ شب دِ عطر سائی
سمنبو نزدِ دلبر واتناون
ونی ون مختصر دل چھوم بیتاب
سہ دلبر ژایہ اندر خلوتِ شوی
گنڈت تمہ منیزہ گل دِ نونس بزمی
رزہ تھ یُن بخلوتخانہ تمسند
بلاشک گژھ تمس کرو عدون پور
تتہ چھا تشنہ تراوان آبحیوان
پرژاہت تس وژہ سمنبو ہمہ ہاندم
بکن گیہ ماہ زن اندر شب تار
وچھون بلبہ روی آن گلرہ دی زیبا
سراسر بندہ گوا ز شوئی آن ماہ
مہ ژانوم ون وژاں ای خواہر برادر
الٰہی پوشی سوی طوطہ ہاری
ونت ئی کرنہ رخصت آن سمنبوی
پکانی واژ گرہ نش رفتہ رفتہ
کڈت از شہر وارہ دور تراوک
ملول صیداہ زبخت خویش درشت
سمنبو بہ تہ لوزن یام تامت
دلپون روزیو تمن لوزلیہ بیہ گفتار
بیہ لوزنت ژور دفی گیہ بیدہ نرمی
کرن در عصمت آن ماہ نقصان

امید وصل ہت تتہ دراو تنہا
بیہ دوہ تس انتظارک زیوٹھ کیاہ گو
بعالم تراو زونے روشنائی
بسامانہ خوجن کرشاد بانہ
چھہ رعنا منتظر بہ ساحلِ آب
بخلوت خانہ بلبہ جانانہ ڈیٹھون
جوانہ سنز سہ ساری عشقہ گرمی
بیہ لوزنت جبر تس منز ہیو سو خو نخو
اُپز وعدٔ کرن کر کینہ دستور
ببر واتنت ژہ ہیو دلبر تمی تراو
قدم تراوُن لعہدِ خویش محکم
برسس تل واژ واپن حلقہ در
کہو رن تل تراونس سر از تمنا
دپن تس ای بخوبی غارتِ جان
پو کرتس بنڈ تم یس چھوی شوہر
مروت چھا تہس تس نیکخویس
بباکی وارہ گارہ سوی آنشوی
بنا گہ بر ونٹھ پی تس جورہ رہزن
اُوتہ لوتہ سی ہمیدان واتنا وک
ونان باہمدگر تم یار یارس
سپن قائم تمس بہ سر قیامت
حکایت نامہ مثنوی پور دِ نونک
ژہوک زصدقِ آن محبوب گرمی
بیہ گل تس بلبلس گژھ واتناون

صبح فلو نوجوانس دل سپن شاد
گمژت آشفتہ شام زن سوی دوناگو
جوان در انتظارِ یار تھاون
سو دلبر پور تم از زرِ شہانہ
روانہ کر کہ شاہانہ سمنبوی
سرا خالی ز ہر بیگانہ ڈیٹھون
سراسر باونس افسانہ تمسند
دماہ دت تم ونن باآن سمنبو
بوزانان چھہ ہس تمس خصلت چھہ جانن
زنگرمی سینہ تم از عہدِ شہہ لاو
خرامان کرنہ سرو لالہ رخسار
بیہ لوزنت ونہو جوان از لوی دلبر
سہٹاہ شرمندٔ گو از خوی آن ماہ
چھہم ژی ہاٹھ بنہ لگزی ژہ قربان
ژہ شوپی باغبان سوی حسنہ دای
کرن نقصان بدلبر تار موس
نصف شب ونتہ آن ماہ دو ہفتہ
تموا زرہ تولت بنیہ وارہ مہ زن
دلپوک بہنہو مہ حبیناہ آوہ ورت
کرہ وسیراہ بہنس خوش نو بہارس
مزہ تم در سخن لعل شکر بار
صداقت راستی ہنر وارہ کہنک
دلپوک باخود جوانمردی چھہ جانن
خدائس تھی ایہ تمسی وانہ چھاون

تو جک القصه آن ماه دلارا
سه تراوک پانه گی دره روانه
کرن بله تمه وفا با مرد قصاب
چه کیږاه زشت کیږاه پاک شانه

نیک دی رخانه آن شوی رعنا
سه چهوش زا به در خلوتگه یار
زه پڅه کړه عهد سی گڅه ژړه بیتاب
چهسی ای ناخدا بو با خدائی

پکانی وا اتناوک نن دی خانه
وټن لس نیک بخت سار گفتار
ها شی چهنه آسه ونه ساری نانه
بوزاه کړ لا گه یار سره بیوفائی

جواب ناخدا نه بیا و قصه آن سه مکاره بیوفا

یه لوزت نا نږدو لونس ابد آرای
چه ان منزرا و مت کهم نکونبخت
زه چهونا بوزمت نی ا های سمن تن
ولوم ون قصه ترلون هند سراپا
یهی پا ټهن چهو قصه لو زمن مه
هوان شیطان تمن هر قت امداد
دوبیم زن آس نهی محتسب بای
بمکر و حیله کاڅه آسو کنه نهائی
زتن حیامه کډ ک شامه سنه ادرو
بسینه کینه نمکوی ژهنه دی ناف
اکس اک هتو تمو باهم کرن جنگ
ونی کیږ دا چه پڅه کتهو حال لاگو ک
سه بڈا مه وقته در حمام تت آس
اندر کړن زا به اچی رابه تنها
ترشی نادان چهوه لوه کیږ بنت آوه
زستریای پیرت آسهو زر
جوانی هنر دوهی جها کامرانی
تمن نازن سهاه آسم خریدار

زمکر زن چه خالی کره نه کاڅه جای
چهونه بر قول زن کنهه اعتبار
تر لو مکاروی کیا کره تمن ترن
و ڼن هتو قصه مکرک ناخداین
سهاه شرین فسانه تازه لومه
سه اک زن جفت قاضی آس شهرج
بشوخی و برعنائی دلآرائی
دومه اکه دی رابه تر لوی ایه حمام
حماس هیو تهندی حسنگوی رو
نظر ناگه پیک بر فرش حمام
به لب مه چهک کړان ناحق مه دلتنگ
بجه اکسی امی دومه آس انوار
جوانی منز سهاه سونه عشقه مرآس
تمن ترن سی بی ابلس چارم
چهنه لومه ترن اندر اک زن کاڅه و
اگر مه حسن تهندوی آسته چال
دومن کینز ن چه پشان نوجوانی
سوبح آسم و تج مه کول لکانی

زنانه مکر مشکل بڈ چهو ژره سخت
مه چهوم از مکر زن معلوم واره
دلپس تمه توره ای ملاح دانا
ونانی گو لیکان سوی نا و واین
زنانه تاره مکر چه آسه استاد
ز حسن دلربا زن برق قهرج
ترهیم زن گو لڅو الس جفت جانی
ترنه دی آسه گلبوی گل اندام
سمن سینه کرک آیینه خونه صاف
سونه وا جه لنگ ردم تو حیک نام
سهاه باهمد گر جنجال لاگو ک
بحمام آس سی مالک بهر کار
تمی بله بو ز ازحمام غوغا
ولوک تمه فیصله اکوی مه چارم
اگر لوه آسهو تابنده اختر
گرک کیناه پریشان شیخ و بدل
جوانی هنر مه گرمت چهم سهاکار
به ساروی پڅه دلوم چهنه تهکافی

تُوی چھُو لاگمت کیاہ پوت ژینای
مِہ دردِل تھٲنہٕ سیٹھی باوٕ ہیو پرانو
کرِو یُس نہٕ تتھ عمل تُوہ تس چھِ ناداںو
وتھاہ اسہِ اصلیچی ژَرنہٕ وَن کوٚ نی ہاوٕ
کرُن گژھہ خاوندس بخٹی عیش بار بار
نہٕ ہس ہمتی منتھن گژھہ تمندی تار

یژھن واجن ہنزی کنہہ آسہ جای
تہٕو لوہ واج وٕکن مِہ حوالہ
دمو لتس واج انعامی چھہوٕ سونور
ولوک تمہ توہ کرژھہو ژرلوی بنجار
تہٕوی تہو آسنہٕ لتس جای اظہار
بہ لوزت ژِشہ وی تتہ آیہ حیرت

بوٚ وٕنہ ہوٚ اک کنہ ہا بدبوزہ ہوٚ میانو
کرِو میانی کنھتے تدبیر کا لہ
دزِک لتس واج وٕ پوہس شرطو ن باوٕ
کرِو باشوی خود ژِشوے بہانہ
تمِس کاکھہ کنت کرہ نچ آسہ فرقت
جنجانہ ژابہ تمہ شیرت تہ حیرت

گوڈن پیوٚ قرعہ مکر گ قاضِ بائی
تمس ہمسایِ تتہ آسہ چھانا ہ
ہمیشہ آسو لتس ژِ دِل ہیوی خار
وَلے آسس غٔرضی ژاہ کنھ نہ ہانن
لِکانی گژھہ ژہ چھانس لتش روارو
نہ ہیوڈی ژہ گوی ولدار ارام
یہ دزِس تتہ جواب تازہ اژِ م
تمِس چھانس لتشہ بوبای ورگل
مبارک راہ اسیٹھوی از دلآرام
محبت چانو دلکشی لتس کہنانی
خدایس منگ منگی الو می دلارام
پرُن شکراہ وٕپن فلو وارہ پوش
دمی انعام وٕن لاگم وفادار
اٚلتس انصاف ناٲلن لو لہ ناری
دکُروِن قاضِ باٲی کیاہ چھو بدہیر
دلس پھٲنی گرہ ہٹچھ مدتیوی اٚن
بہرلتس واتہ لبو صبحن نہ شامن
بخوشحالی چھواڈہ جام وصلک

قصہٕ زنِ قاضی تہٕ نجار بدکار

بنم کر حقیت قاضی مِہ خریدار
اٚنن تمہ قاضِ بائی نادِوت دای
وَنی بو حرفہ حرفہ یادِ تی ہتہ
دِلس ہنز عشقہ چانگ گوس تاثیر
بہ کہنز سِ تہٕ وٕنی ہی تی مِہ وٕ نرم
لِکانی واتِ چھانس لتش اسانی
مگر میانی مروتِ چھی وباد م
ژرٕ ہی وٕ نفس مہ چانی بیقراری
مدا چانوی مِہ کڈ دم بوراوام
دماہ دِت وٕپونہ دا بہ شادکر ہتس
ہمی منت مِہ نم فورا بدان یار
پرژ ہت پیغام تس لتشہ راض درایہ
مِہ وٕ ردل خوف قاضی چھوم گلوگیر
سوکاریگر چھو ژرہادِ ہنر مند
خبر کنہہ روزہ نہ خاسن تہ عامن
محل وٕ چھنی وٕنن تمہ دایہ چھانس

یتھوی در خانہ سی شیطان ژاپئی
لونداہ مار منداہ لوٚ جواناہ
سٹھا سنزہ واژ کرِہ مژہ آسہ چھاپن
وَنن لتس ژورہ پاٹھی مکر چی رای
بخوشنودی ژٕ وٕ نزس میانو پیغام
شِلس چھوس دِ ر دچانوی کرِمہ تاخیر
بہ بوزت دای گبہ کیژراہ خوشدل
زبانی ونو نہٕ تس رازِ نہانی
ہدت واتوم مِہ کس بالی ونانی
قرارِ دل مٹھو اس چانی اماری
بہ بوزت چھان گواژ شوق بیہوش
زبند دردو غم آزاد کرِہ تہس
ونس ژٕ ہہ میان دردو بیقراری
گرژِشت تمہ وٕن مفصل قاضِ بائی
وَنی بو اک کنھاہ سوی چھانی وٕن
زمینی تل کھنن کوچہ اندہ وند
تمی چانی کڈِ ایام وصلک
سہل کاماہ یہ آسی نو جوانس

کہنن تم ہُدہ شرن باجان خرسند
بنن بن کڈز خلوتخانہ مہتاب
زہ کاکل برہ گل زہ ہمچو سنبل
بساماں واژ اندر خانہ بار ر
نہانی واژ جہانس نش دِ آرام
زو سوس آسو مہ عشقن تلاطم
مگر چھہم اک کنتھاہ ور دل مہ فیران
کنی لوزت زہ کرزنہ کنہنہ تا خبر
بنن چھہم اک زنانہ آشنا بائے
بوچھوس سایل کردم نس سیت پیوند
مہ چھہم پانس نشانی از مقرر
انن چھہم اُسی لگا حس منز مہ از رای
نکاح ون مہ بروتس سیت جلجل
قبائی نیلگون باجامہ پیرُن
کہنت ہیری کو ٹہل ندرا کس ژاو
بہت سرگرم اندر خوش ہیا بی
بہت گو فاض ہتھوا حوال ڈیشت
تمی کنفل تمی سنبل بانداز
ولیکن کنہہ تمن نہ کرتھ گفتار
خیالن منز وچھان تس کن زِ رست گو
چھہ فی سی رنگ تمند کیارہ چھہ پور
زلف چھین زال سوی بت چھوس گرفتار
گرتہ ہان چھہم زیرن شب آو نزدیک
چھہو لازم کنہہ کران دمِشش کہن حین

اَنن اُکسی دوس منز سی اندوند
موتل کر جامہ رنگین فاض بائے
پریشان کرنہ برہ تاراج بلبل
زمینی تل سہ ماہ چاردہ رو
بہانی کرکھ باہم بوسہ پیغام
مبارک ون کرو اس عیش و عشرت
چھو کر مہ فاض سندی کینہ نیران
زہ کرتھ فاضس ونس ورم نہانی
انن چھہم سی بعقدِ خویشتن رای
یہ لوزت چھان تہو گو نز د قاضی
تیاری چھہم تیچ گرم سراسر
تمس چھونہ کانہہ سہ چھہم در خانہ انمز
زلم مہ اینہ کالک آئینس تل
عصا در کف ہتن در بر قلمدان
اژانی تت اندر یکدم نئے آو
نمت کرنس اتھ تو لتہی سلا ماہ
شہت زانن نہ پنوی حال ڈیشت
پریشان گو یہ ڈیشت جانِ قاضی
ونن یارب وچھان کنہ چھوس یہ رخسار
دِپن یارب اگر چھی جفت مبانی
تمی حالہ یہ چھہم مہ یژھ بنن حور
یمن فکرن اندر سوی آسو یژہ کال
سولی موکلہ گرہ ہو چھہ وقت نا ریک
لگانی وژھ سہ جفت خانہ بانہ

شبن بلیہ تراو و تہو گیسوئی برتاب
کرنہ بنبر زلہ زن رو جلائے
خرامان کرنہ سرو لالہ رخسار
غمینس ووتہ چون شمعِ شب افروز
دِپن چھانس ہوس کوتاہ آسوم
ہستی پانی زہ پرانوی رو حسرت
ونی ون اک کنخفاہ از حسنِ تدبیر
مہ حض چھہم فاض صبہ پانس نشانی
سنہ چھہم در خانہ انمز ابجز دمند
ونن نس فاض صبہ آسوم مہ راضی
زنانہ آس پرانی آشنا بامی
بنہ تراماہ تہ چھہم توہہ کرتھ مہ رمز
یہ لوزت فاض وتہو عمامہ شیرن
بخانہ آو شاہس ژاو شادان
نظر تراون وچھن آن جفت جانی
ژمرت شرمی ہشری شیرین کلاماہ
وچھن دارہ تمی کاکل تمی ناز
سپن حیران دل حیران قاضی
غوطن فکرن اندر ساتھاہ ست گو
چھہ کنہہ یاٹھن نمبر تازہ چھانی
لب چھوس خال سوی تس چھوس شکر بار
ونس چھان برہ وحض کیا چھہ احوال
ونس تم قاض نہند وتہ قہوہ ہن ان
انن فاضس نشہ تمہ قہوہ پیالہ

فرِٛن قاضس نہٕ تم سوی خونِ دل چھیو
دپُن یارب وٕچھان کتھ چھہٕ ہن لوب حالات
پکانی گو روانہ سوی خانہ
گوٚ ہٕس ہنٛپا اندر لوتہ پاٹھ ژامر
سہٕ ڈیٚشت قاضہ پرا استغفر اللہ
کونی صورت کونی سیرت تمن چھہٕ
دپُس چھانہٕ سٹھاہ گوٚژ بری صبغس
تمی اندازہ خوی وموی دلبر
بحیرت پیو سٹھاہ غیرت تمس آو
دچُن تہاوس بوٚ ونکن کہنہ نشانہ
سوٚ قاضی ژاو بلہ ڈیٚٹھہن سہٕ دلبر
فرکانی کیازہ چھہٕ گبہ پان سنبال
ژہ ونکن کیازہ فیرت آک وٕنتم
چھہٕ آسان کشتہ گر یمہ جہانہ بائے
دپُن ممکن چھہٕ آسُن شکلِ آدم
تہٕ تحجشم وَن ژہٕ یار مہربانہ
ہوٚنت ئی دراو بیہ قاضی زخانہ
پتھ بلہ بیوٹھ آمر دِ خوش اطوار
گژھی ہید ہرت ژہ ہت وٕمہ بدانہٕ جانان
دپُن تم بروٚنٹھ کُن آو ارہ تس شمع
وچھن بلہ خال تم بروی آن بار
بہوی چھوٚ یہٕ بگردن ڈوپٹہ جنبر
چھہٕ گیاہ تامت بیہ خالی ہش چھینہٕ چال
کران کیاہ چھوک ژہ وارہ سرٕ چھو زانن

چوان تس کُن وٕچھانی پا لگل گو
وتہت گو قہوہ چت قاضی نبر دراو
دپُن وُچھہ ہَن بو حیفتِ مہربانہ
تہوت سَر ییمبرِ بالین بنا زآس
یمہ آسوم بڈ نگاہ در دل زدلخوہ
نکاح پرٕنی اژانی دراو واپس
دوان کیاہ چھہٕ گژہ ہارِ باتھی گس
لباسِ ناز وچھوتس زیب تن سوی
بہانہ کرتھ بیہ ولول نبر دراو
امس بہٕ ونٛٹھہ وا تہ ژمر تمو حیفتِ قاضی
بباغِ خود چو گل بازینت وفر
نکاح خوانی چھہٕ گیاہ ازا یژ دیری
پکانی بیہ غیرت دراک وٕنتم
اندر کن قاضہ آسو حیران این کار
اکی اندازہ تازہ تازہ تو اَم
دپُس تمہٕ چھی ژہ گیاہ تامت شکایت
دپُن باخود وہ کنہہ چھوٚ نہ بدگمانہ
دپُس چھانہ پروُن فکر جلجل
اگر گژہ ہینگی تی چھہٕ مہ امکان
دوٚزانو بیوٹ وَن پرٕنی نکاحس
تمکو کہیو منت شکر آسوس تحر واو
وَنان خال بنش زان مہربنیم
سراپا چھس کونی صورت تہٕ تمثال
دپُس قاضی ژہ ما چھی اوس مروت

ہرٕی تس زیادہ رٕدل تم خیالات
طہارت کوی کرت ییمہ وارہ پیراو
سہٕ تس بروٚنٹھی بخانہ آس آمژ
شوٚ نگمت زن تہ تچ ستی پادراز آس
خداین پیدہ کر کیتاہ ہہن ہیہ
پرٕن لاحول گو دنہ واٹھ سیاپس
وچھن بلہ قاضہ یامنٛ وی دلبر
عجب رنگ حنا مینزی تمن سوی
بجلدی گوٚ نتہ گو در محلہ خانہ
بہت ورخانہ خود آس راضی
دپس تمہ گیاہ ژہ چھوی گومت ونو حال
دوہی عادت ژہ چھوی یُن ورہ برٕ اژ کمی
چھوٚ گیاہ آت معنہ زچھہ ر دک بلائی
ولیکن کینہ ونوک آس نہ وار
ونن بازن آمہ سوم بدگمانہ
ونان ولیو انگی نبر چھوک حکایت
گژہ ہت درخانہ تُجار بدکار
سبب گیاہ کیازہ لاگوہ یوت مہمل
وچھن بلہ قاضہ مبلغ گوس دل جمع
نظر تامت ییہ ڈلو سواز حس
وچھن بلہ زلفِ عنبر بوی دلبر
رخ او ہم رخ گلچھہ سنیم
وتہت بیہ ازمکان گو دوپ چھا بنا
نکاح خوانی چھہٕ نہ کنہہ سرسری

مہ منہو مت خطبہ چھوم ورخانہ خود
بخانہ واژمز آسس اسند رمال
پرون استغفر اللہ کیا و چھان چھوس
کھمت چھوی کیا ژہ از نہو ستہ کن ریو
طہارت کرنہ کنہہ پفوکھ دہ پاس
پرن لاحول آدہ تم چند بارہ
بخشزم ون مہ ساری بدگمانہ
برابر کرنہ زی حصہ بآن سبب
تو جن ہیہ ہودہ کن دو مہ مثالی
سپن حیران ستہاہ زان آتشن خوہ
بحیرانی وہ کنہہ رود ستہ طاقت
سو سبب آسو ستہ آسس ما آسہ آسیب
ولس چھانن کران کتھ چھوک ژہ حرکات
تنہانی ما ژہ اچھ بروی گلفام
ژہ شو بیائی کرن ہمسایگی چھے
ولیکن چھی ستہاہ ژی بدگمانہ
یہ لو زت قاضی گو شرمندہ وار؟
ژلان آسو ستہ زخاطر ہن ظن
زنانہ چھم ہن تلہ کر بو تراون
نکاح پرتھی یوان زن بنز شوہر
نہتی پاٹھن رسمہ سہ چادو
دو گاہ قاضی ہتس لو تہ لستہ پٹ ژہن
جلد وہو قاضی گرہ کن گو دوانی
ہمس آدہ بو قصاص از صبح تا شام

غرض آسو سن وچھن حیانانہ خود
بہت ڈیٹھن نمی چالی تہ ڈالی
بو پانس بدگمانہ ما یچھان چھوس
خبر چھنہ کیہو ژمت ما چھوک شبانہ
ژلی روہ پرہ ہلی ژی داو جاس
حصار آہ کرنہ پانس ونو نہ بارن
ژہری آسمنہ مہ حیلہ بہانہ
زنانے اڈہ ونن اڈہت نبر دراو
اتہس کنت ژونٹ ہرت کمہ تا جالی
بہت ڈیٹھن سہ یار نازنین مست
وپن لس ژونٹا ڈکنہو چھوی ہمست
رٹن مسین پن اڈتت اڈس ہٹ
وچھانی راوہ راوت سار مہ رات
ژہ چھوک قاضی ژہ کر تہوشوبہ بدکار
ستہاہ ژی عقلہ نش بی باگی چھی
نکاحی چھوی پرن پرون نہ تیزی
کردن ناچار ون خطبہ گوارا
دپن تہوہ ون نشانہ برج زن
مکافات عمل سی تلہ ناون
دوان آسس بو سہ قاضی نس کف دست
وتہت نہد آبہ بہر بوسہ آنسو
سپن خون نس دوان ازرانہ مینی
زنانے آسہ گرہ منہ تہ رت روانی
بیکسو قاضی بائی لستہ وزوج

پکان گو مختصر ہیہ زاوفی الجال
شہت زانن نہ کنہہ نس یہ شر ملی
ونس مہ قاضی بائے کیا بنت آیو
کران دلیوانہ پاٹھی چھوک بہانہ
طہارت قاضی کرون وارہ وارہ
ستہاہ گرمی مہ غنیمت ای ہمن تن
انبر ژونتہاہ گڈی تامت تم از جیب
بشانے سوی آن نجار سوی ژاو
سو قاضی والو بلہ ور خانہ او
وہت گو ڈیوہ ٹہنس وی ژونٹ دست در
انس مہ برونٹہ کن ہیاک سوی سبب
برابر گو گیس نہ دانہ اک رٹ
گندان ن چھوک یوان چھوم ربنٹ کیا یام
دراہ کرس وتہان کنہہ چھی بداطوار
خبر آسم مہ چھوک ژی پاک شانہ
کروی آدہ اس غلامی تہ کنیزی
پرن خطبہ کرت عقد اہمن دون و
گرہت گرہ سوی نشانہ کر لو وشین
یہ رسماہ آسو تت ملکس مقرر
گرہ ماہن آدہ تم نجلو نخانہ سر مست
ہتن بر دست قاضی بوسہ تم ہرن
یہ کر قاضی ستہاہ بار بیگ ہینی
چھہ حیابانی کرفرن چھین چال کیا یام
دوانی ہودہ کن سہ تہ لور کن ژج

گرہ واتِ تولن تمہ شور و غوغا
وچھینے پرت اکھاہ زخانہ نن دراو
ہرک قاضس کرن سارو ملامت
دنی ون مختصر و تہو سخت آشوب
دیو انخانس اندر ون ہیوٹ قاضی
تہ کیاہ آسو ناحق مہ بنیا مُت
خبر چھا کیاہ بنت آسوم مہ آمت
ہت آسوم اچھن منز دیو دشمن

سپنوت قاضی چھانی پت پھو شیدا
رٹوک قاضی بیرون خانہ خود
ہہی چھا حض طریق دین و ملت
دوان کنہہ معتبر ہو آئی فی الحال
ستھاہ شرمندگو از حالِ ماضی
کرن ون زارہ پارہ تس زنانی
نبر آسوس مگر بیگاہ در امت
بخشتم ون مہ کرتندی و گرمی

تہوی تل شور تمہ عالم سمت آو
لبن کرو تھ سوئی جانانہ خود
سمت قاضس دتک کیا بگی چوب
نوانِ ٹ رٹ فرو ک قاضی از انحال
دپن پزکن منز رمہ آسو آمت
بو عاشق کنہہ تس آسو سنہ چھانی
ژلوم ون پرہ مہ آسوم سخت پامن
ژہ بیشک چھک حیا مندی تہ شرمی

حکایت زنِ محتسب با جوانِ صراف

کرن بلہ قاضی بائے شرطِ خود پور
مہ تہیہ ہو کرہ ژہ کرون تازہ کاماہ
صرافاہ آسو ہمتسی عاشق زار
سو دل آرام زاہ تس رام گو نہ
دپن اتس چھم مہ ژر صرافہ سنز یاری
دوہی آسو کران تدبیر تہ چنگ
سہ آس ازبہر زہر روز در غم
بجادوئی مہ کرہی رام دلدار
گلت گیمژ چھہ چاپی ژر اتاری
مگرون پور کرہمت زدلدار
مہرگومت عشقہ تمسند پائی رگل
ولیکن برقعہ دتن بزہ ژورہ تنہا
دپن تس تہاوون واماتہ شیرنت
یگاہ وانم وساہ اکی چھم عزیزاہ

تہون تمہ وصل بانجارہ دستور
یہ بوزت محتسب بائے تیاری
نکھس کٹ دیارہت نازن خریدا
شکار محتسب ورد ام پہیو نہ
کرتہت ونزس ژہ چھی معشوق از رام
مبارک چھی ژہ گیمژ نرم دل سنگ
دوانی گیہ بہ دوکانِ صراف
مبارک چھوی کرم زانعام سرشار
یہ بوزت خوش سپن آنمر واوباش
مہ فوراً واتنا وم نزدآنیار
یہ بوزت دایہ دپنس ہا منوشہ
نمتہ اَدہ وارہ نشہ تن حورتہا
وزیرس نازدلو تمہ مہ مثالی

لدن تمہ محتسب بائے پیاماہ
بحیلہ کرہ تعلیم مکاری
دوہی تس داغ دل از ماہرو آسو
امی دوہہ محتسب بائے انن دائی
وہ آرام اوہ ژہ کر با آن دلارام
یہ بوزت دای گیہ خوشحال وخرم
دپن تس چھوبنہ ای وان دا نہ انصاف
سہ جفت محتسب چھے انتظارہ
کرن تس مرحبا شاباش شاباش
منگک یدزو تہوی آبت بمعزال
یگہ شامن ژہ ییزہ تو روشہ روشہ
مقرری کرت گیہ دای فبرت
دپن تس کیا ونی کمتاں چالے
بو شو بس دولتس کمتر کنیزاہ

Library Sri Pratap College
Srinagar

پریشان چھس کرس کیاہ میزبانی
بعصمت گوہر مقصود عالم
ز دولت اس تہ کرمت خالقن مست
یہ شوبس تی دمس صبحس نہ شناس
ونت یُہ دراو پانی محتسب خان
یہ ترشائی و شیرینی و نمکین
شین بلہ جعد عنبر بار موزراو
رسہ پاٹھن سو بوسوا ز اغیار
بر دلبر رٹن بیچارہ اغیار
دوہس راس تمو کرُ قرارہ
اندرا ژہ نوکری تو نہ کنیسہ فرمان
ونے کیاہ گیژ کرتم خرچ دولت
ونن لس گژھ وزیرس نش دوانی
کران کیاہ چھوک ژہ مہمانی سندی وسنز
بہت چھی تم زہ در خلوت گہ راز
محبت چھوم توی حق پالو می مہ
یہ بوزت دای گیہ حیران این کار
یہ پُنہ ساروی اپز کرد انہ مطلق
یہ بوزت دای گیہ لاران تہاران
کران تہ انتظام قرمہ دو پیاز
تسہ گیہ یارس ونن ون کیاہ چھو چارہ
زہیبت لگو ہمس ز درد و غم سارت
آسانی دپو سہ تمہ خاطر جمع تہاو
لوتہ لوتہ تت اندر صراف تمہ تہاو

ہمس چھو نہ کانھنہ در اقبال ثانی
دپس تم خاوندن ون کیاہ ژہ چھوے غم
یہ شوبی نہ کرو از حکم در دست
اگی گژھ دای تہاون میش خدمت
بندی بو تھانس تلنہ طوفان
رنگہ رنگہ کو نگہ رونگہ کرنہ تیار
سیاہہ عاشقن دروازہ وتہہ ژراو
بخلوتخانہ معشوق خوذ ژراو
چو بلبل ون دتن چہاون یمن زار
سہتہاہ تس باگرن مہانداری
خبرداری کرن درستر مہمان
ترمیہ دومہ صبحنی وژہ محتسب بای
عیانہ تس حقیقت ون زبانی
زنانے چھیو پر شخص اکس سیت
ژہ پانے چھوک تلان تادی ہنن مار
زرم نہ کنہہ انہ گتو گوم ڈلیت
دپس تمہ کیاہ دنان چھیک یہو ژہ گفتار
دپس تمہ تورہ گژھ بیخوف وسوس
نبر در بو خانہ خواجہ کاران
خو جس نش دای تہوتن ونتہ احوال
وزیران بوز کرہ دونون وہ مارہ
دپن تس ون تمہ کرکنہہ چارہ ای یار
غصہ مشراوا ز دل خوف نشراو
کرت قفلاہ رٹن تمہ کونز در دست

دوہم چھیہہ سنتر چھو سنہ کانہہ محرم
کرُس ژہ تہ میزبانی پور محکم
بو بہمہ پانہ تہندس انتظامس
ژٹن گژھ عنبر فی رنش تمنسری دت
ضیافت تم دوہس نہ ناو رنگین
ز روغن جوش وا ز پولاو آچار
صرافن برقعہ دتو گو نزد آن یار
تلُن تتہ برقعہ تہند مردانہ دراو
وزیرن سوزہ نغمہ بیشمارہ
محبتنہ سان کرتم زرنثاری
ینہی پاٹھن ژہ دوہ گی در ضیافت
نین تمہ ناد دت برونہہ کن ہنن وانی
یہ وزیرس سارفی ہتی معرکس منز
دوہس راس کرن تمہ عیش تس سیت
مہ چھیوم حق نمک کتھہ والو می مہ
کھو منہ ترن دوہن ہی نمش یہ کرشت
ژہ حق آسوی مہ مارم خواجہ ناحق
نہ ماری ژی مارم مہ مہ کرتراس
وچھن خواجہ بہت در مطبخ ناز
صرافس وچھتہ کیاہ کرہ ماہ تمثال
یہ بوزت رنگ فی لوا زروی صراف
ژلہ رنج وت مہ چھینہ گوس ناچار
اکس صندوقسی تمہ ٹھان مُژراو
تہ تکیہ بیٹ خوش بانا ز و مست

وزیرس دابہ ونو احوالِ جانگاہ
بیکدم گوس عیش دِل فراموش
بہت ڈیٹھہن سہ گکر و تکیہ وادہ
کتِت تہوم‌ت چھہوتھن پرُوَن ہنِ نار
بہ ننگ و نام خود بیکدم کرُت خاک
زٹت گلبن ووت اندر چمن ہنگ
وہ گر فرصت اکس سائنس دمس بو
گھٹت مار وزہ ہیتھہو نا پاکہ اطوار
گرم عیشاہ دوہس راتس ملہ زنام
چہ بلبل وَن دتن در آن نہانی
پننون چھہوم مال و نتم کہیون کیاچالو
مہ ماون دپونہ تس و لول چمس رت
سپن تیز تند آتش تس و زیر س
مہ خون جوش دنوون کنہہ مہ کر زیر
چھہوبت صندوقی منز شاد و خرم
چھہو ہتر می کرن تمسند بدل کش
اتھس کت کونز دت و لپوس وہ کر ہوش
دپن کہنتو زہل کرُہم ام خوردہ گیرن
دوہہ اکہ آسو گندمت پانو انی
ننہ کت کنتو امس لو زرن دوہن سال

ژکھ ہتو و نہو تمس آسو کنہہ راہ
خط آسو سنہ ژکھ سانی انا زراو
شراب جام پیش رو نہادہ
ژٹی ننہ کالہ از شمشیر دردم
بحسرت جامۂ عصمت کرت چاک
لیک وَن میانہ دستہ پیچھہ مکافات
چھہو کنتو گومت مہ ناوِن ہمسن لیہ
کرس تمہ تازہ سائی تورہ آواز
برُہم از بادۂ شادی لبِ جام
مہ لعلِ لب تہوس آیت شکر زن
دوہن ترن آمتن مہمان گرہ سانو
ونوس تمہ چھہوم سو تہومت جایہ پنہان
انتھہ زا پان دپن ون ہٹو بو چیرس
دلس تمہ چھہوم قسم تس یارہ سندو
تہوس مہ قفل و ت لبس وارہ محکم
ژکھے سانی وزیرن کونز کارن
مرا یاد و ترا باد افراموش
ژلانی گو اسانی بو نخانس
بیو دو شوی کو کرہ شرطس نہانی
کرُن بلہ محتسب یا بیٔ ہین کار

اچھن روز رستہ بینائی کو ہن ہوش
بگلز اطرب زن ہر دکوی وو
غضب آلودہ ونونس ای بد اطوار
کرت در حال از یک خمر بر ہم
زہ فوٹرت شیشہ لابت آتنیس سنگ
لیک کرون زہ فرصت عمر اک سات
ونک یدُ نرہ نہ ہاوک چھہوی کتت یار
انیز کنہہ چھہو منہ ہیت چھہوم یار ہمراز
مہ ونو چھہاون تمسن باغ جوانی
کرت بو سہ تمی کہیو گاشکر زن
خوجس لوزت یہ گو زیادہ شرارت
مبادا واتہ تمسی آفت جان
ونوم جلجل ننہ مارت بہ شمشیر
مہ یس چھہوم دلپذیر و یار مندی
ولیکن ہیتھہو نہ شمشیری گڈک کش
چندہ منزہ مہ مثالی جلد ژہارن
یہ لوزت کونز دژ دارت و زیرن
خبر با چھس ہنیو کیاہ محلہ خانس
دپن امہ شرطہ بایت اژ کر چال
لزن پنجھہ تہ بمبر نہ وان ہو انوار

ترم زن دلبر کوتوال آسی
سٹھاہ تمہ ژہانڈ ور دل کرچی چال
تمن ننہ شودہ کیاہ آسو نکھتل
ژندہ لاگت کرٹو مت سخت گلموت

حکایت زن کوتوال با غلام

بہت ننہ تکیہ داراہ آسو مجمل
غلاماہ کوٹوالس آسو زن گل

پریر خسار مہ تمثال آسی
ولُن در زال آخر تمہ تہ کوتوال
سو و لومت آسو چرسن عقلہ ڈولومت
تمس تم ناو تہومت آسو سنبل

دلس کوٹوال بلئے ہند مٕنس خار
مہ وارہ کال وٕاتو مٕم چانہ مائے
دٕمی بوٚاک پوشاکہ ہیٚرٕن پوٚر
یہ لاگٕن ژٕل ژٕہ شہر اندرہ ژہائی
چھوکر مٕت تٕم مفرٕ رٕنس بدل ژی
خدا بدرا ونس ژلنس بلائے
سوٚ ژندہ یوٚرانٕز ن یتھو نہ نزاوک
یہ لوٚ زٕن چرسیس وسرا یہ ژیہ وال

کڈن چرساہ لزٕن گوٹھیا جچیرے
مٕرٕن پٕز فرصتی تٕمچی مہ ماچھہ
رٹٕن پوشاک لاگن وارہ وریہ
لبہ لبہ وٚ کھ ہیٚرٕن از غم گلانی
تہون تمہ جا یہ بہہان ژندٕ نیٚرٕت
مہ چھوم از میل حلوس کٕن باناز
ژہ وچھہ پانے لوٚ کہنو حلوا لگاوے
مہ نہ آسوم تمکو میلاہ زندٕت
دٕنٕت ئی تراونند رکوٹوالن
ژہٕن تٕت داروئے بیہوش دردم
اُنٕن تمہ کھور ولوٚل گاشس دار

ژہٕن تٕس شوٗدہ سندی ژندہ نالی
تہون برجای تکیہ دارساوٕت
ہٕتس تٕم سنبلن وٕن ون چھو بلبل
تہون تمہ سنبلن چھاون سمن تن
کرک چلمہ چلاہی چرسہ تیار

سیہنموٕت آسو لیکن آسنہ وار
اگر چھوی گلبدن مٕیانوی ژٕہ چھاون
سو وسنی تکیہ وٕارس ٹٕن ژٕہ فی الفور
ژٕہ ہیو شخصاہ چھو از ژلومٕت تھانہ
رٹٕت نیہ لارہ وٕی ناحق ودٕل ژی
یتھوی لاگی لباس نوٚ قلندر
اما اصلانہ یتھو بیہ کینہ ٹاوک
کرٕن کوتوال بائے شوٗدہ آہی

بوٗما کوتوال زانٕن وٕگرہ ٹیرے
منٕت ماچھم تسنٕز مہ چرسہ داس
کڈٕت تراوٕن تتی ژندہ قلندر
غلامن ژندہ تٕل لوٚل کرہٕس تٕل
دٕوانی خاوندس نش آسیہ نیرٕت
لکاوٕن پننہ وسنہ چھوم مہ منظور
بو پننہ وسنہ از زٕمٕت لو کہیاوے
لوٚ کرہ آرام ساتھاہ تام ژی ٹٕن
وچھانی گرژہ ژہ کہنو وٕل بکرزالن
نیٚن کوتوالسی ہناہ تمی کہیو
بٕمٕن گوٚ نز ہٕن ہٕنزی تہونس ژرا لار

دٕپٕن تٕس سنبلس وٕن برمہ وائے
تلوٚن تٕم آو سوی وٕز تکیہ تھاوٕت
بکف تٕم سنبلن سنبل ژٕہ رٹنس
ژٕہ گرژہ وٕن کوتوال ز تکیہ انٹن
رٕسہ رٕسہ کوٹوالس ژج گرانی

اٚمی ووہہ وٕہ لوسہ تمہ کوتوال بائے
وٕنی لوٚ اک کنھاہ سہی چھی ژٕہ پرٕون
دٕلوس سوزوی ژیہ ی کوتوال بائے
زٕ فید کوتوال مٕن شبانہ
ژٕہ پٹ آوٕ رحم وٕن کوتوال بائے
ہنرس کڈھی ژندٕ تھی ژٕہ ازبہ
غلامن گرہنہ وٕن تٕس شوٗدسی حال

لسن لوٚ شٕن پرٕسن سوی یا الٰہی

ژلٕن بہتر گلن نتہ آسہ ما مہ
کرٕم ناحق تلف مہ ننگ و ناس
جچیرہ ہٕت اہنس کٕنٕت گوٚژلانی
کرٕن تٕس آغہ بائے پیش جلجل
دٕپٕن تٕس کوٹوالس ای سرافراز
ژہنان چھنہ لوچھانہ کو نگٕت لوک
دٕپٕن تٕم کوتوالن پٕزٕ ونت کٕنٕت
مہ گرژ ادہ اک ژراہ حلوی منزی ان
رٕنن کوتوال بائے حلوہ دردم
کھوانی لٕبتٕر س ہٕٹ مرد ژٕن پیچ
زٕنٕن کڈٕ ٹس لباس کوتوالی
نکھس کٕنٕت وٕ اتھاون تکیہ جائے
کرٕن تمہ وٕن سنبلن جانی ژٕہ گل
رٕسہ رٕسہ حُسنہ وارہ لوٚ شن ژٹٕن
صبح فلو شوٗدہ گی از تکیہ بیدار
کشناہ کاڈاہ کڈٕن از مہربانی

ہتن آو بعادت وِن لسنبل
ہیو شوود ولوس گو چرس تیار
خبر آسک چھہ تکیہ دار یرا نوی
وَنِن زر سنبلس ہیوٹ چھہ بالکل
ونانی کیاہ چھہ سنبل باغ فلموت
سولی تتہ ڈیوٹھ ہمت چھہ نہ سنبلن روی
نند رمشراو وتھ سر گل گڈن چیہ
دُپن پانس وچھان کیاہ چھوس چھوہ گنیک
لبُن نہ تم تہس ہٹ ریشہ والاہ
وناہ از حال حیرانی پتھر ہیو
لُونہ لوتہ مند جہیت گو سوی خانہ
ولُس تم شودہ گانا بو کری سُور
ژہ زانکنا بہ گرہ کو ٹوالہ سنز جاے
چھہ ہمنا ژی غلام خود زاقبال
دلو کِ دِ بوانہ گو مُت شودہ بیدرن
ہتن وَنِ دِن ہمتس وِ سنبلن پور
دوہی اکہ آو وَن تس وِ لبرس غار
چھہ کرلازم کرن تر ظلم کاری
شبن بلہ تراو وتھ زلف سمن بوش
ہیتھو نندر پیس تتھ زنس کلس تل
نصف راتن سپُن بیدار کوتوال
غلامن اَن تلِت بیہ جلد ترو وش
زنانی چھلو تمس از گرِ دِ غم روی
بر ولونس لباہن خوبش ادول

وتہان چھو کنا ژہ ای سنبل چھہ اُتل
ژہ شوبی سر ژہ چھوک اَسہ مرشد پاک
یہو کتہ نکر زنکوی ڈلوٹھ گرانوی
ہمو دلو تکیہ دارس کیاہ بنت آو
چھہ اَسن از دردو غم باداغ گلموت
چھہ صبحک نورہ لک باگراوان

بنورِ صبح صادق واداوہ ہیہ
بہت وزت وچھن بابہ ژندہ وزی
ہرہ لو نہ آمتن تریہ پچھہ زوالاہ
وُنن ظاہر لو چھس تیو رات آمُت
وٹت دِ امانہ ژندگ گو روانہ
پکان کنتہ چھو کِ ژہ ہا وَنت راو مترچھی
چھو سرکش سوی تمس کُنہہ چھو پروائے
دلُس تم سنبلن القصہ تتھہ چھہ
ونان کو توال چھوس نادان مسکین
یتو تامنت کو توالس آو بیہ ریش
وُنن باسنبل خودای وفادار
لبُن وَن ام سنزا از مکر زن پور
ژوچن دِ ون منز برُن دِ ارڈی ہیبتش
تو جن تم ژوچہ گو درشب نہانی
لوچہ تس آسن لجمہ سخت در حال
پتھر تراون تہ ساون نت مکانس
ہنتن حلوا پکاوان تمہ ہیکیوی
سو گو بیدار مترہن نندرہ شرہ اچھہ

ستہ سنبل نہ سنبل گُرِنہ تکرار
وتھو گہنتو آسمانس رانکوی کاک
وماہ وت ہتھو نہ تم بیہ نام سُنبل
چھہ اَسہ پتھوی منہ گہسنس چر سکوی تاو
بنہ اَس چرسنی مترراوین سوی
امیرن قہوہ شوون چرس چاوان

یہ لو زت کو توالس ڈل عناصر
دلیون پانس بنیہ مت چھہ فلندر
نظر تراون گرہ کن حیرتس ہیو
نتہ کیاہ چھہ مہ تھو حالہ بنیامت
برس تل وانو سنبل دِ راوہت لور
فکر کر عقل کس تس بقا و ترچھے
دلُس تم کیاہ ژہ گوی چھہ سنا بو کوال
سمیا وتہ محلہ دِ تھو بلہ سخت آشوب
گڈک آخر سواز خانہ کرک دور
بہان آسو ون تو تکیس منز سو دلریش
ستہ تج کو توالن سخت خواری
انن در خانہ خودژی بدستور
دپن تس سنبلس لوتہ پاٹھ گرِ ژہ جل
تہون تم شاند سی تل تس دِ والی
کہین تمہ ہیو کھوانی گو سو بیہوش
یتن تمہ دوہہ آسو منز محلہ خانس
نہ بہ ژندہ کڈت ژہنس نیر ول
پتن الحمد للہ باالکن رچھہ

وچھوم خواب پریشانی سٹھاہ کریوٹ
کرُم حلوا ژہ وُن مدبرا َنت شیر
بہ گومکر زنوک احوال ای یار
زنانن کر چھہ صدفج دانہ اک یوی
مہ پرژنت مکر زنکی چھم سٹھاہ باب
امی وہہ موکلادن نادم شام
ونوم باخود کریام کیاہ حیلہ سازی
اژ وردل امس اک دانہ گو نہ
مہ ونومی وعدہ پُز حیلہ بوزانا
ژہ ار زن چھہ کنہ لاگی بو ہیہ مال
چھسی چانس انہس منز مازہ جس بو
چھہ گشتی نوحہ سنزی خاص منزل
دو مین کنیژن کرُن ژی صبر شوبی
دماہ فی بوز تھی بیدار روزک

وُنن تمکوی زروی بوزن سٹھاہ کریوٹ
خبر چھہ نہ ریش کاسِت تس خبیثس
چھوہ کیاہ اَنت اعتبار ای ماہ انوار
بہ قصہ ناخداین ونوبہ زیبا
بہ مکر زن چھوسیلاباہ نہ گرداب
شبن بلہ شانہ کر زلف سیاہس
کریام از تام واراہ نرد بازی
کنہن نرمی کرن نزرا وُن وہ ششحال
ژہ نادانی مہ کر چھوک پوردانا
حلالس پرار کیاہ شوبی حرامس
ڈکن زالس اندر چانس جس بو
کرُن ہیت منز بناپاکی بداطوار
وچھک پانی ژہ کرژہ ننت نیر خوبی
نمن نزرن ہند ژہ وچھہ ازفضل داوار

وُلس کو نوان بائی و تھو وہ گوی نیر
مہ کتیں کالسی و تو نم امی گس
مہ کر چھم ژہ بو عدای پرپری
بہان کنتہ چھوک نہ نانن ہند فریبا
بہ قصہ ولو نمی کنیژن وہن تام
پریشان دل سپن تابندہ ماہس
مہ ششش ہنجیل اندر ششن ہنجہ ہونز
وُنن لس ناخدا لیس ای خوش اقبال
ہٹھس کن وانہ ناون ناو در حال
مہ کر برہم ژہ میالس ننگ و ناموس
مگر چھوم قہر حقکوی خوف وردل
گژہ ہوما در عذاب حق گرفتار
وُنی صبر چ مشالاہ یُد ژہ بوزک
زکار خوب موکلیای از دم غار

حکایت بر سبیل تمثیل از آن سہ یار موافق کہ در غار بند شدند

ترہ زن تم از رفیقان موافق
یکانی گی یکوہ و دشت ہمراز
کرُن باران ز تقدیر خداوند
کرک سی باد و باران چھین جای
سپُن گلو نبد غارس گیہ سٹھاہ تنگ
بہت غمگین قضا گے آس رضا تم
تہکت گی تم یکہت کنیژن و وہن تام
ز دنیا آزمایش ہا رسیدہ

گل و قند و شکر زن آس مطلق
وہہ اکہ وات اندر یک بیابان
چھین جایاہ لبکنہ کنہہ سپن بند
وسِت آو ناگہانی کوہ یک لخت
دپوک کیاہ کرو تدبیر و فرہنگ
لجک بوچھہ سخت گی بیصبر و بیہوش
دپان پرنت کانہہ آلہی کیاہ بنت اَتھ
دپوک تم یم یہ کار اہم ژ تو چھوہ کرمت

سفر دوہہ اکہ تمو کرُ سوی شیراز
براہِ دور آس اندر شتابان
وچھوک غاراہ یکدم تت اندر ژرای
کنیاہ اک بر دہانِ غار لج سخت
سپن محبوس در غار قضا تم
وَدہ لوک ہوی تلوک در غار جوش تھہ
نمن نزرن آسوا گن کاردیدہ
بخوبی در جہان در عمر سرمُت

ونیوتی اک اکس ژلہ اک ڈِ لک بار
تمی پاسہ گژہس ما قدرتس کم
مہ چھمنہ کنہہ عمل از نیک کاری
زنانہ نازنین تس آس مہ ہش
اما آسوس نہ تس بوزاہ وَنانی
پوہتوئس رژچھہ گرہ بہہ یام فرصت
نشانی مہ وُنس مطلب پنن پور
دلپوم مژرس وُہ اَنت گنجفیسی بہ
کرم فکراہ مروت کرہ چھہ ژرہ جانان
بنر نمہ جایہ فیرت آس در غم
اگر کرمژ یہ کت چھم نیک کاری
آغشنا بخشتا از بند وردم
ستھاہ گژھتی دویم تس پتھ ون جال
چھوہا پوشان کمی کنھ کال آسوم
مہ گذر انچی روزمنہ صورت
رٹم کُس سَن بمہ وَت وزدور
لمنداہ رت لونداہ ہیو گری دراس
گرہ کُن دراس ولول مہ ہشرم وَت
انوم مہ لوٹہ لوکہ ہندِ وی یہ بالا
تُولم بہہ بارہ جلجل بردہ خود
منجم از حق مہ بخشایش ازین کار
ژلن اَدہ ٹھر زغار غم بنن راہ
ہناہ ببہ وژھ سہ کن از غار ناگاہ
دوہہ اکہ وراس ہت بو مال واہ اسباب

دویم شاید خدائس ببہ سانو عار
تمن تران منز و نواک حالت زار
بنم لیسہ مہ نجات وُ رستگاری
دوہی آسوم مہ تمنہ وَن جگر خار
بیہ آتش آسوم مہ در دل نہانی
سہ مہوش روز تنہا ماہ منزل
رٹانی تمہ نہ کر از شوق منظور
خداین رحم در دل تراونم مہ
نمک کہہت آغنہ ٹُند فوٹرن نمکدان
کرم توبہ منجم بخشایش از حق
خدایا چھوک تُہ راضی شرمساری
مناجاتس اندر تراون تپھر سر
بو آسوسن ناجراہ اک جا بال حب
بتقدیرہ آلہی گوس مسکین
مقرر مہ کرم وَن از ضرورت
شبن بلہ پردہ مشکین تراون
گرس اکسی اندرسن بُرژٹت ژاس
گرہ واتت وُ چھم دہ ساس تم در اے
پگاہ ما نارہ زالم حق تعالیٰ
دوانی گوس ببہ تراوم در آنجا
ستھاہ شرمند گوس از عفو غفار
پتہر ژاوت کلہ تم کرنہ زاری
ترہیم زن ہتوون جال جانگاہ
بوہت رووستہ برنہٹی ہال سوزم

یہ مشکل حل کری موکلاو از غم ژھو
بوای باران ستھاہ آسوس بہ کار
بوہ آسوس نو کری خواجس اکس نش
بنم کنتہ بوہ رٹن در بہ یہ دلدار
دوہہ اکہ خواجہ گو پامال غیرت
مہ آتش شعلہ ورگو از در دل
بہ بستر ژاہ یہ مژرن جامہ از بر
زرحمت اصلیچی وَت ہاوُنم مہ
فرم نفس بدس مہ روی وردم
دژم نہ میل نفس راہ مطلق
ژہ قدرت چھی رہائی ون ازین غم
رژاہ گبہ پت سہ کن از روی آن در
ستھاہ دولت تہ ثروت ہال آسوم
دوہس راتس وُ دان آسوس بوہ غمگین
شبانہ نیرہ کو نہ اژہ کینہ ژوری
زچرخ نیلگون خورشید نیاون
توجم بازی گژہ ہم می اثر دولت
وژہم وردل زخوف حق مہ زرزاری
ستھاہ شرمند گوس از کردہ خود
نبر غیرت انوم مہ توبہ بر جا
اگر ژہ کام کرمژ چھم سہ للہ
وُدن واراہ زفرط شرمساری
بو آسوسن ناجراہ در ملک پنجاب
مہ تت منزوان پاٹھی نفع بوزم

گرُس ہٹ دراس تھہا بوشتا بان
پکان بکجا وہ گی از راہ ویرانؐ
دپوم مہ کر جوانمردی چھہ ترون
کہسان منزل بمنزل اس پکان گے
دپوم تس ساعتاہ اک بہ ٹھس ہٹ
بوچھوس گومت زِ رنج راہ بیتاب
زِ چشمہ دراس ڈیو ٹھنہ سو برجا
وَتہ منز باگ ناگاہ گوس ناکام
دوہن کینژن پکوس بے یار و یاور
لبوم جایہ کس آخر سو جیوان
دماہ روزِت تتہ آو اکھ جواناہ
دلوس تم وات مہ گرھ نیری وت
تلونس تم جوانن وارہ وارہ
دماہ روزِت سو بیلا ہت نبر دراو
مہ دپوس لبورہ بونسہ زنانہ کانہہ کار
ونان کیا چھوکھ تہ چھوی ژن کیا بنیومت
دپوم یارب کتہ ہو مہ پیو خبر دار
وَنے القصہ ہتر تم پور خدمت
در آخر گوس از محنت بو بیمار
زِ بیماری مہ کنہہ آسو منہ رفتار
دپوس تم چھوم جہل مہرہ پیومت
لبوم تامت مہ صحت زان بکوخوہ
کرس مہ نتہ خدمتھا پور از دل و جان
کرن تتہ پادشاہس فی الہند منز

پکانی گوس نِہ کوہ و بیابان
زِ تقدیرہ الٰہی گرُ تمس موُد
گرُ ہُن پانس پتہ آہتی ماندہ تھاو
دوہہ اکہ لج ستھاہ گرمی سرِ راہ
بو گرہ در چشمہ سرِ ناہ جامہ میانہ ترکے
کڈم القصہ یکدم جامہ از تن
ولت جامہ گمُت گرُہت سونتھا
بھر پانی ہتر مہ تور کرُن وت
خدا آسوم مدد الصلی مہ رہبر
گرُس ہٹ میانسی لاگت مول رخت
دپُن تس ہال وچھہ چھوک پانہ دانا
کرُن تم بوِ رَھتی قیچہ بمر کب
بخانہ نیوس تم زن بو آوارہ
دتُن مہ پیل اتھ دپوم وہ کرکوم
گرُشمان چھوم پانسی مہ کُنہ ہتہ دشوار
کجم مہ مہرہ وژھ ہتو مک پکانی
مشت ژلو اکھ ہمیہ وُن دُمہ ٹن وباے
دوہس آسوم ہوان خدمت حسین خیلد
گیم بلہ زندگانی سخت دشوار
خوجبن اکسی بو ڈیث دل ہسین نرم
چھو از بیمارہ ستین لبِ کرہ ہیوت
ستھاہ چھو پنن بوتہ تم مہ کرمہ بایی
ستھاہ ٹو ٹھیوس تس از حکم فرمان
در آخر ہیوچن مشورہ از نکو خوہ

وَتہ منز اکھ فیقاہ لگو مہ ہمراہ
وَتہ منز باگ ناگاہ پیادہ سوئی رود
لدُم سو تہ ون گرس ڈیر پکان گے
بہ ونہہ تتہ ناگہ راواہ آوہ دلخواہ
ہناہ ژلہ گرمی رہ از دم آب
زِ گرمی گوس منز ناگس وست بن
دپوم یارب بہ بنکی کیا اژدرام
وتھوم مہ تا پکے زور تنے رت
بشہر اندر بو واتس بس شتابان
کرس مہ باگد ورن وٹھہ تھف سخت
جہل مہرہ مہ گجھ چھم بقیمت
سو گو بو پیوس دررہ جان بر لب
بصحن خانہ تھونس پانہ گرہ ژاو
دپوم یارب بہ کس ستین گیم گوم
دپوم تم چھوک مگر دیوانہ گومت
برائی کار کیاہ چھوک تہ ی لکانی
ستھاہ آخر تو جم تس نشن مصرت
اتھ تس نن بو آسوس آنتہ صید
کڈس آخر بہ تم کننی ببازار
کجن تم میانو قیمت مہرہ وہ گرم
ہنوس آخر بہ تم کرُ تم مہ دارو
سو تہ مشہور آسو در مالداری
دوہہ اکہ وانو خوجہ بلکس اکس منز
نہوس تم پادشاہس پیشکش بو

شہس بوتہ گوس منظور از نکوئی
ستھاہ عزت ہُر یوم از حدِ انداز
دُوہہ اکہ گو روانہ شہ با ملاک
بہ تختِ شہہ بوہہ ہٹس تہ کرُم داد
رٹت اَن کوتوالن شخص جہ راہ
مہ ہنیومت آوتم یم اسپ رہوار
پرٹھوم مہ کوتوالس حال تہندُوی
توی آنم باین دربارِ اجلال
اَوی باپت کرانی جنگ باہم
دوان برسر اکس اک سنگ باہم
نظر کرِ ہلز موڈ یو ٹھک شہنشاہ
زہیبت پھی پتھر گے سخت رُوا
دپوم آخر چھو کرِ لازم بو چھوس شاہ
پھیے داون بقیدِ سخت تھاون
اَنِن برونہہ کُن کرنک دل تسلی
لبو توہ میان چھوہ وُن واگذری
دپوم بر وارثِ مقتول اکس اس
اگر راضی چھوات پٹ پانہ رحمان
ونانی ہُر تموچشمو کنی خون
بنیا یک از کرم امیدواری
نہر تمہ جابہ ہنرت آی یکدم
دلِ پُر غصہ و غم گوک آزاد
بنفسِ زشت خو کرِ وارہ انکار
کرِ وادہ شادیانہ وارہ برپا

نہ چھین تم یلہ مہ اندر نیکخوئی
بنیوس آخر وزیرِ کار شاہس
نیابت تم تہوم مہ از دلِ پاک
دوہہ اکہ بوہہت آسوس سرِ تخت
مہ برونہہ کُن دولت کرمہ وارہ اعزا
دویم نس آسو یم بوَل ہٹروس
ونوم تم باعثِ جنجال تہندُوی
چھوَل ہنتومت جوانا یم ہُمس تش
دوانی آمِر ہر سر اکس سنگ
ترِیم شخصاہ یمن منز فیصلس آو
پچھانک لرزہ کرنک چھن برگاہ
مہ وَن درد اُ قصا ضابو ہمک پوچھے
گدایانہ چھیہ یم ونکن بہ درگاہ
یمن بس قیدِ سنگین شرمساری
مہ کنہہ چھو نہ بدل تہندُوی اصلاح
ونم آخر دوشیون پور انعام
دوشیوی دِ ای تم بخیف وسوس وا
کرِن ادِ حلِ مشکل وِن لکانی
ودانی حال گوتر نون ژِ گرگون
بحکمِ حق سہ کن گیہ غارہ ژنہ پٹ
پروک حمد خداوند دو عالم
ژہ کرہ نیکی کری نیکی خداوند
فولی از فضلِ حق دوہہ ژہ گلزار
حلالی منز ضہوادہ عیشی داد

کرس تم بو غلامن منز سرافراز
امیرن بوز نہوتس کجکلاہس
ستھاہ غمگین کرِم مہ خرم و شاد
گنڈ نت شاہانہ پاٹھن ہیز بونہ رخت
وچھوم اکہ زن سو گوڈنک یار غمخوار
ستمگر لاگنی مہ کاجنم وس
کران بایکدگر یم آسن جنجال
چھنیمت دِ یار چھیس تس منز چھیہ رنش
اَوی باپت کرانی جنگ باہم
تمس لایوک سوا زِ دنیاونی داو
عناصر کنہہ تمن رو دینہ بہ جا
یہ کرِ مت چھوک مہ تمہ دینہ گن چھو نتور
عجائب کیا چھو یم زی بارہ وَن نا
بوتر او کِ تت اندر راضی چھوہ یاری
مکافاتِ عمل از حکمِ باری
کرِم راضی کڈم با عزّ و اکرام
یہ کرہ مژ چھم مہ در دنیا عمل جان
باسانی کڈن اسہ جبل خانی
برحمت آو آخر و فضلِ باری
زِ قیدِ محنت و غم لب نموت
نتو کرہ نیک کاری گی تم آزاد
مہ گرتھ درد اُم نفس ای خداوند
بدی ما چھس و نان نیر وِ زدریا
کرہ تھی تی جانِ غم فرسودہ آزاد

دِمی چھاون بو پننی نازہ ہیہ تن
اچھن منز غفلتچ نند روہ آیس
چھہو خوابِ صبح تاب عقل راون

تہوی آیت ژہ بلبلسی گلشن
صبح نزدیک آمت آسو ہیوٗ مت

فسانہ بوز ہتی تس ناخدا لیس
زخوابِ صبح گو تس ہوش از دست
ز دلبر دوٗر نہ مہ سبحوٗ تھاوٗن

گریہ کردن زیبا در فراقِ دلبر و غزل گفتن

سہ زیبا دلفریب ہا روز تنہا
تبیغ محنت و غم دل کتر تھم
کتھو ژہارت منیو غارت مہ کرتھم
کڈت از خانہ ژلوہم مہ بہانہ
مہ والیت فوفہ عشقنہ ناوہ ژلوہم
غزل خوانی کران نتہ حال باوی

کرن تمہ ہت ہجران ؤن سخنہا
ژہپن ژالین چھین گو نہ جاچھنہ
ہنو نندرہ ہتیو مہ چھوم دلس غم
کنوک ژی ور چھوک مہ دور مول
مہ ژالت شوفہ دردچہ تا وہ ژلوہم
غزل تمہ ہتو ؤن یاد رو نالہ

یہ کیا گرہ تہم بو کرہ تس خستہ از غم
دپن گوٗ نہ جا یہ را بہ ما چھ پنہ
بڈت خنجر مہ گوہم جان جانہ
منوک منظور چھوک مہ وعدہ موٗل
یتم ورشن دیتم بو حال باوی
یتو سالہ وندی چشمہ بولالہ

غزل زیبا در فراقِ رعنا

ہی وس زار میان یارس ونتے
منگہ یی دمسی کنہ کوی سن تے
بعار یار چھوم شعلہ موشن تے
ہتمہ کوی رت گوم ژانگہ زالنتی
سوکھ مار شہمار چھوم بو پچھنتے
سورہ چھو سند لول چھو نہ سورنتی
کمہ تان سوٗنہ تس برہم کن نے
سہ نہ ؤن سہ ؤن چھس وانہ ونتے
مسکین واژا وپٹ سنگر نتی

دلہ زار ونون سورہم تران
نہٹہ کوی پانِ اُشس چھوم سارن
او چھان او چھان دل ہنواَن
ورہ چھس ژالن سوی ارمان
ونتے لتتے کتہ آسان
دوٗہ بیہ منہ وَنہ سوی جانان
موٗت آسو ہنگرن شرن زراوان

سنگدل یارس انتے عار
سنگدل یارس انتے عار
کمہ موکھ موکھ چھوم مہ روشنتے
مٹہ ہت ہتہ ہت چھوم تراونتے
کیا کرہ حال میانو چھہ نہ او غ چھنتے
مورہ نار ہت وس ورللہ ونتے
ہمہ ہا پیرس تعویذہ پن نے
بنہ ؤن مُل دیوہ آسہ اسہ دوٗن نے
مہ کنن تنہ گوشن شون تے

بقیہ داستان

چھو صبحک وقت آخر رحمتوک آن
چھو صبحک وقت یی تو وقت مناجات
فولان گلزار صبحن تہ بلان دل
دنی کیا کتھو چھو دلکش عالم صبح

ژلان غم از جگر بولان عنادل
لچہ زاژان رچھانی صبحکو واو

امی وقتہ چھو مالک باگراوان
وسان از آسمان امہ وقتہ برکات
اژان زوٗ ذاژنی زواز دم صبح
اچھہ پوشن گڈان نازکی لن تاو

چھہ صبحکہ وقتہ نور لایزالی
خصوصاً خستہ جانن صبح شربت
دوانی تمہ صد اگر ذاتِ پاکس
تہ کُن آیس کرانی نالہ و فریاد

سنگہ بالی فولان کمتہ تان چالی
وچھون بلہ پوشہ بالی صبحکوی نور
سدانی چھہ منہ طالع بووہ کس
چھہ ہم تسی تہی فنی حاجت رواچھوک

مناجاتن چھہ آمہ وقتہ اجابت
کرن تمہ خوردہ سالی گریہ دستور
آکھی بوزمیانوی داد وبیداد
تہ بیشک میانی دادن واچھوک

مُناجات کردنِ زیبا بوقتِ صبح بسوئی ذاتِ کبریا

الٰہی خستہ دل چھس از غمِ یار
بگمراہی کرم پانس تباہی
بوتہ چھس ترتھہ چھی بوبند آخر
مہ بلراوم ز رحمت غصہ کوی تب
گدُوم از غم چو گوہر از دلِ سنگ
تہ للہ کر زنہ وُن لا اُبالی
غریبن ہند طبیب درد دل تہی
سنت گوم تیر عشقن را و آرام
گژھی کیاہ کم تہ یُدغم وُن کنمہ سک
تُجم کیتراہ مہ عشقن بینوائی
خراباتی مناجاتی بو آیس
ہُرن اُش رودزن زجان غمناک
فولس صبح اجابت در مناجات
دپن کر ما خدا این مہربانی
جواناہ اکھ وچھون ات منز سوار
دپوس تمہ چھس بو آزار دیدہ
نہ وقت صبح وانوم چھس گژتنگ
تہ دوہ ہوشیار وانس گوژھا ترب

تہ رستوی کانہہ چھوم نہ محرم کار
سُرم نہ کنہہ کرم نہ نیک ر اہر
مہ للہ کر زنہ شرمندہ آخر
رچھوم عصمت چو گوہر پاک تہاوم
ستھاہ چھوم از غم وہم دل کمت تنگ
بہ تنہائی مہ دلداری چھہ چانی
منیبہ میانہ چھوک مہ متصل تہی
جدائی چھم ز دلبر یا خدا ہر
بسختی دم بدم بادر مہ سک
کرم کر تم کرم یارب انیاپس
زکوٗتی ڈیڈہ تل چانی بوتراپس
ودانی رو ونہ تس بالہ کنہہ ہوش
چھہ صبحک وقت آخر شاہ اوقات
وماہ روزت نکھہ نکھہ وا تہسی ناو
پرزہوس تم کیاہ تہ چھکھ از غم اوارہ
ترہ دوہ آزار وانوم چھوم ملکوان
ڈلان از دروزہ چھوم تہس زنگ
گرک بد مہ پہتی امانو نوک

سیاہ سر چھس ستھاہ چھم روسیاہی
بُرم نہ اکھ دماہ تہی کُن خدایہ
بستاری کرم مہ ستر یارب
بنا پاکی نہ جوہر راوہ راوم
تہ روشن چھی یہ میانی خستہ حالی
خدائی شوبہ تہی یاری چھہ چانی
ونت کس زانہ از غم کیاہ بنت آم
مُدامی میانوی تہ کڈون ہا خدایہ
شہنشاہی اندر لا جم گدائی
ودانی پوشہ تہر از غم چھنپاپس
وُڈن وارہ زغم بہ سر لدن خاک
دتوا آخر رحمتک دریا وہ نی جوش
وچھون اکھ زورقاہ دورِ یوانی
موافق پیوہ بزورق صبحکوی وا
سہ زیبا آس وانا کمار دیدہ
ولی دردم شہت چھس ترِ نوانان
یہ چھوم مہ بوی ہر چھو منہ کانہ غم
وہ اکھ نا وہست مہ سیت روز کنہ

Library Sri Pratap College,
Srinagar.

بوتہ اَت ناوہ ژی بیت منز ترگ تام
سفر کافر چھوہ حاجتکوی چھو عالم
سوتہٕ القصہ ہیت اسباب سارٕوی
ہیو اوَن زور کرٕ کرٕ آیہ فیرت
بعادت تم ہیتن افسانہ وَننوی
مہ یاوُم ٹھہ تہ ہیرہ جان چھم ناو
وَنانی گو جواباہ آسنہ کینہ
ژھیہ پیر لاجن توی از باعثِ شرم
رٹُن دریہ سو بوسہ ہنتنہ دن تس
جوانن دپو سہ کیاہ گوی ماژہ چھوک غول
وچھون بلہ ہانز نادانن جواناہ
وَنان آسوس لویم افسانہ مہمل
چھہ ذات صبحچی نندرژہ مشراو
ریاضت کرتہ ہینوی بار پالُن
نہون وُن ہانز نادان ایرہ ناوُن

کرہ وضع حمل بوزشت فرجام
یہ بوزت ژم دل گوتس جوانس
سہ زیبا زورُس منز ترا پاروی
جوانن ترٕ وندٕ آخر کار
پلن کن تم لئے دلدار انوی
بو وَن بوزینہ وعدہ کنہتہ اصلا
نتیجہ اَت فانس دٕ راسنہ کینہ
وُنہ وژہ تس زنفس بدننہ آو
سُو گو بیدار دپونس چھوک ژہ کس
وتہت سوی وارہ بلہ گو نندٕ بیدا
تنو منڈو دلاورس تواناہ
خبر یاچھس کرم نندر مہ بازی
امی وقتہ ژہ مود لدایہ نشراو
فُولی اَوہ نور گلزار تجلی

مُروّت یدکرک کرہ کینہ گژھی کم
سپُن سوی مہربان تس مہربانس
بہانی ناوہ گییہ یکبار ہیرت
صبح فلو ہانزہ گو از خواب بیدا
دپُن ای یارہ وَن سنگین دلی تراو
زِ مکرِ زنن مہ چھوم پانس تسلی
وَنن یارس چھہ ظاہر دل گمت نرم
ببالین نندرہ ہتسی دٕ اوزان آو
دَنی وُن مختصر چھو نہ جان ژیر طول
دِتن تس ناخدایس سخت پیزا
دِپُن زیبا چھیہ ژ جھنگ کرتہ کینہ ژھل
بغفلت ژلو سو دلبر تہ کیتا زی
زِ ہمت صبحچی نندرہ ژہ گالُن
بلی دل تہ گژھی راضی سو مولی
سہ زیباوُن ٹھس کن دٕ اتناوُن

برکنار رسیدن زیبا و غزل گفتن در فراق رعنا

بفضلِ ایزدی زیبا ہٹس لج
دلی از عشق گیمژ آتش بارہا
گمُت آسوس گلابس زعفران پوش
پکان از اشکِ غم دُردانہ ہارن

کہت ہٹھو از مُرَتہی آزن فج
بنارِ دلبری گییہ سی پکانی
پمت آسوس پریشان سنبل ان دوش
ہنُن زیارُن سو جانانہ شہانہ

قدم تراون خرامان وارہ وارہ
وَلی دل تس زہ دلبر یورِ روانی
قدم تراون تہ آہِ سرد کھارن
پران از غم نوائے عاشقانہ

غزل زیبا

سنگدل یار مہ وِت گوم بنگ تے
پنجہ دستارژ لوچھس دالنج سنگ تے
کوہ پژھہ لا یوظم آتنس جگ تے

دوہ گوم ژی یتہ لا رانی

کیاہ کرہ بالہ گوم ارہ نے زنگ
کیاہ کرہ بالہ گوم ارہ نے رنگ
دلو ایہ عشقن چھوکہ نی اتنگ تے

رنگہ رنگہ کرہ نم عشقن رنگ تے
یارہ بو داسس چھس آثی میانو ہنگ تے
کا مکہ کرمی ژندنک پرنگ تے
عاشق واژا و ژہاران برنگ تے

بیرنگ ام دلدارانی
منگنس ژومہ چھوم ہتھارانی
شام گوم سنزہ وتہ پرارانی
منہ منزہ دیو نم یارانی

للہ ؤن بالہ چھم تلہ نارہ کنگ تے
دل آئینس کا ستم مہ زنگ تے
دوہہ دوہہ کرہتم رنگہ رنگہ رنگ تے
نخچے ژہنڈ تھویم فرسنگ تے

رسید زیبا در جزیرۂ طہران

جزیرس منز اکس واتھ آخر کار
لبان ژہ تجہ نفر از مرداو باشس
سہتاہ سرکش تہ زور آور جوان اس
قہند وزی ونان تس نا و طرار
تہوان تت پٹ لدت تم قید خانس
تولان آس ملکسی زقہر طوفان
گنڈت تھومت چھون تت پٹ جوانا
نظر یامت کرن برماہ تمثال
یمس ہیو دلبراہ شیرین شمایل
بزلف مشکبو لاگس بوہ شانہ
بوا فسانہ ژجا یس ناخدا یس
کرم ؤن دستگیری پیر میانی
سہتاہ چھس تشنہ کہیو مت چھوم کنہہ مہ
مہیا آسو تس ساری کماہی
ہیس ناگہ طلسمس کن نظر تام
ہمہ احوال ماہ وسال امسند
ونس زیبا یہ واراہ تہند تہ بالا
ژہ کہارم ؤن مہ اتو شیرین تماشا
کرہ وون عیش ساتہ ناہ تہ برہ جام
سو کر تراوی ژہ اَدہ ای ماہ تمثال

کرت لوٹاہ دہی زرہ یوان آس
طلسماہ اک تمو کرمت بیا آسو
بشہرت آسو خوف جان جہانس
دکانی واژ بلہ زیبا در انجا
سو کہہو مت تسن ہلا لاہ ناتوانا
دپن پانی چھو آمت صید دردام
مہیا پانہ گوانہ بخت مقبل
اندر کن گج غمہ سیتن سہ زیبا
بو پانی جبل خانس کن بو آیس
دپن لس یوز جوانس ایدلا آرا
چھو ہی تبارا ان کنہہ فرہ سرہ مہ
تہ کہہت ؤن تمہ دلس ن کیا کرن چال
دپن لس کیا ہوی اسمانسی نام
دپس نم ات ونان قید قہندوز
یوان اتہ آسہ بوز نبر طرفہ حالا
دپوس نم کیا ژہ چہک شری گی وہالی
مہ کر آرام چھوم ؤن ایدلا آرام
دماہ خوش کرمہ ؤن از بوسہ قند

جزیرہ آسو منز لنگاہ طرار
جزیرس منز کران آس عالمس نالش
تمن منز آسو اکھ زن ٹھوتہ سردار
بعینہ دارہ ہیو سوی تہند سہتاہ آسو
کرہ تاں تم تتہ تھوت اکھ زن نگہبان
وچھون دررہ طلسم روح فرسا
وچھانی آسو تتکوی راچھ درحال
پریرہ و یاہ بنیوازہ بور گلفام
کرن ہیت تم بہ بیاون نزانہ
دپن کنتو لاجتہس بوہ یا نصیبا
چھو کیاہ تدبیرہ ؤن تقدیرہ میانی
پکان ؤ اتوم مہ بدت راہ تنہا
انس نم کہن نہ چن از جنس شاہی
محالی ؤن چھو مو کلن بد چھو اتھ کال
یہ کوہ ات پٹ چھو ونم حال امند
چھو تھومت قیدات پٹ اکھ بد اندون
مہ چھوم دردل بو وچھہ امہ پٹ تماشا
ژہ پانس فال بد پانے انانی
قہندوز دلاور وانہ درحال
دپس نم پہ وتھ ای خردمند

آمادل چھوم تماسس گُن مہ بابل
وَسِت آو تخته از بالا کھورن تل
تھون تنت پٹ سَہ زیبا دلفریبا
وتھان دورے ایوان چھم بوزنہ گرد
ژہ جلدی کرمہ والوم وارہ وارہ
وَسِت بُن آو تخته وارہ خرسند
تمِس بانبرپئ رود سنہ کنہ تاب
طنابن لج لمنے پانہ ہیبہ مال
دُپن تس کرِوہ اَت ٲسی عیش وآرام
تمو لُس آسولدمت قید خانس
زِخورد و نوش سامانہ نولک جابن
دو ہفتچ زون زیبا بامہ نو
وَسِت بُن دَم دِنوک کنیزاہ ہتوک گین
پتھن ژی چال وَن چھوم مہ دلس شوق
یِہ موکلُن چھم مہ منت چاہن ای یار
ستھاہ برقرتمی زنہ میانہ چالی
رچھانس لولہ تمہ از ناز و نعمت
شبس بیدار روزان میانہ مایہ
چھاردہ سالہ واتس یام تامت
سفر دیپنم کرُن در ملک تاتار
کرِوم ژون وَرہنی تاتارہ بار
دوان آسوس لچھ بدبوزہ کوتس
برون شہر واتوس دربیابان
پریپوہ یاہ سمن بو صاف سینہ

یِہ ہاوم تنے کری بوشاد ژی دل
مژر تم قید لس تت پٹ ہٹ آسو
تمن رزہ تی کہت گوتخته برجا
فہند وز دلاور آسۍ ظاہر
کرو ساتھاہ وہ عشرت غمگسارہ
پتھر واتنت ونن تس غمگسارہ
فہند وز دلاور وانہ اشتاب
سو کھاتُن پوژ والنہ برہ سردار
نہندی از بخت طالع چھے ستھاہ ارم
کڈک تنہ از طویلہ تیز گرِہ جورِ
گرُن پٹ کہت ہرک ونے مے میدان
گرُن رو دکنہ نکپنوک طاقت وتاب
صفا آب آسو بیہ دا ماہ ہتوک چُن
رفیقن دیپوسہ ای ماہِ دلآرا
نتہ اسیم مہ گیمژ زندگی بار
کنُوی آسوس تمس بوبوز دیدہ
خدا کرنس وَہ غرقِ لطف ورحمت
تمِس از مالع دولت آسونہ کم
گلس ہٹ سنبلوک سپدم علامت
ہتوم سامانہ سفر رسن باجانہ
ہتوم مشک خطا خروار خروار
دوہا اکہ دراس سیرن سوی گلزار
سوار اکھ وچھوم دررہ شتابان
سراپا سرو نازاہ سرافرازاہ

بلاچاری سو وتھوم ژرن بکوژ ہی
سو فاقہ فاقہ دت گومت کرِیت آسو
نظارہ کرِتھ دپونس ای جوانمرد
ژہ مارہ زک ہتو ون خستہ خاطر
کرن تمہ پوژ ژوری پاٹھ تن بند
نشانہ رووات پٹ کیاہ چھوچارہ
سو پانے کہتو تختہ بوٹھ رچھال
گنجن رزہ سخت تمہ سنگین تہ دشوار
مژر زیبا یہ گنڈ تس ناتوانس
تو لک بیہ چھرہ خرجبن تارہ برپور
یکانی گی اکس ہفتس روارو
در آخر رو دہ ہفتم روز برآب
تہکاہ کڈتھی رفیقس وتھو معشوق
خدا تھونی سلامت وارہ ہر جا
مہ کرِمُت ناو چھوم مسعود مالی
سو سر واز باغ نعمت سرکشیدہ
دوہس آسوم وچھانی ژہا یہ گرا یہ
برت تس از تجارت آسو عالم
دِتم دہ لچھ مہ مالی بہر بار
یکانی گوس فتیہ رسِ راہ وبراہ
ستھاہ دولت ہُریا یم تت چھاتس
یکانی گوس در ملک تاتار
بکھ واتت وچھوم اک نازنینہ
دلآرا لالہ روباہ پاکبازاہ

بروخ گل زلف سنبل یاسمن تن
بقد شورِ قیامت پٹ جہانس
اویزان آس تس سرو سمنپوش

بیک نظارہ ہیوتس تنبہ لاوِت
اکی نظارہ گوس از عشق بیہوش
فراموشی گیم ساری جہانچ
تہوت نازک اتھ بر دلس سرمت
عطا کرمُت حقن چھوی خوی نیکو
اسانی تورہ کرنم تمہ مدارا
بہ تیرِ غمزہ کرہتم دل آمہ ماج
زہ و نتم چھک کمہ اسمانچی ماہ
ز شوقت بانج جان یا داغ فلمت
شکار آسس گران بتہ غزالس
زِ تارِ مومہ چھوم تا تا رضاران
نمس تاثیر کرمُت آسو عشقن
دوشی کرہ عشقنی لیلیٰ و مجنون

پکانی شن رتن در کوہ و میدان
غلامان و کنیزان جملہ یکبار
ز تقدیرِ الٰہی و تہواتی واو
غلامان و کنیزان جملہ یکجا
ہوا و تہو تختہ میانوی لگو ہٹس کن
کہت تہوزہن مہ کنہ گوشہ دلس
ڈٹ ننہ ظالم لدہس یع دارس
ونوی ساروی مہ تنوی حال جانکاہ

بنفشہ موی و عنبر بوہیرہ بُن
سو خدنتہ آفتابس پروریدہ
پکان شب یا سحر زن دوشس یا دوش

نظر یامت کرم تس گلعذارس
پتھر پت زہ بین سینوس بوہ ہوش
بہوش آس بعد مدّت گوس بیدار
وچھت تہو رحم ہیر بوگوس از دست
کنیچ چھک کتو گرتھک کیا چھو دستور
ژ سانی مہ ونوس ای گلعذارا
نہ رود م صبر نے آرام در دل
کمس پاپیر بڈس ہیتو آسہ دل خواہ
ونوم تمہ مختصر چھس پادشہ کور
ونن منزوان دوان بنین بہارس
گران آسس ستہا صیدان ستم بہ
محبتہ سینہ بہ مرت آسو عشقن
ونے کیاہ دور قصہ ژ ونتہ درائے
بنا گہ وات بر دریای طوفان
چھلر ژہ ترن بوژ رف دریا
بہ ابر آسو وعدہ فٹ تتی ناو
لگوس تختس اکس پٹ بر سرِ آب
ژ ہنہ گی اس تہ بور ودس کنوی لن
پکانی آس واتوس تت جزیرس
زِ ندی آسوس تہن ملک الحبابس
ژہ و نتم ون مہ یکھو اہرِ منز حال

بجند خورشید تابان آسمانس
سو قداز باغ خوبی پروریدہ
کمان ابرو کمان بر دوش تہاوت
خبر روزمنہ گو کیاہ ات قرارس
بہر زرہ کنہہ خبر روزمنہ جانچ
وچھم سر بہ سرِ زانوی آن یارہ
دیاہ روزت مہ دیو مس ای پریرہ
پری چھک آدمی کنہ جنتچ حور
مہ دل نیو ہتم ہیکہ یدن تاراج
ژہ کرتھس سرو نازہ پائے در گل
ژہ ہیوِ پوشاہ چھو گمند باغ خلیفہ
دوہی نیرن شکارس چھم مہ دستور
ونان چھم پاو گلر و گلعذاران
گبیس یاون شکارِ درد و غم بو
بوتس ہیتہ سی مہ ہتہ گیہ سخت معتین
بمعہ اسبابِ دولت یور کن آئے
جہازس سیبٹ آخر سپت ہت پار
کمی منزل پکون ون بو بہ صحرا
تمامی مال و دولت گو بدریا
بیس پٹ لج سہ گلرو سخت بیتاب
خبر روزمنہ گو کیاہ تس مدلس
بیتن آسوس نقید محض بکس
حیاتی چھم تصدق چان ایماہ
سفر کنتھہ ہیوی ژہ ای خورشید جلالہ

ونوس تمہ کیاؤ ونے بوقصہ خود
ڈکہ لانچ مہ رکھ چھمنہ سدانی

زر رعنا تا بدریا حال جا نگاہ
زجور آسمان بے مدا را
دوپس مسعودنی ای ماہ غم ترا و
گرے یژہ شو بہ تژھ بو غمگساری
ژہ کر جا یاہ مقرر ون تتی پرار
گنتھو چانو کرس ولخوش نہ خرسند
بیانہ چانہ رم رم گیم مسرور
پدن چانن لجن رت میانو وندوند

سر اسر محنت وہم غصہ خود
ونوس القصہ تمہ احوال پنوی
ستنم تس ہازنن با وردوہم آہ
گروکس ون مشورہ بیت کیاؤ چھو تدبیر
خدا غم کاسہ آخر برانت زژ تھا و
بوژہارن چانو دلبر قاف تا قاف
انن ژہارت بو چانوی اومت یار
خدا ہتھونی سلامت روز خرم
یمی رم میان لگنی آی ون پور

بلبلو منت چھوم انیمز جھس ودانی

سر اسر حال ماہ و سال پنوی
نوکر اک اکس باہم مدارا
چھو کیاہ یا یب بہ پردہ اسہ تقدیر
پنون غم متھو مہ چانی بیقراری
کدورت ترا و نہ غم سینہ تھو صاف
دپس تمہ مہ مثالی الجز دمند
ہتوت تژی میانو ژلنی کن پنن غم
بوین دشمن بلا یہ چانہ ہندانند

بملک چین اژھ بہ جای تنہا
مہ پسیس پت گوم جان خستہ شیدا
ونتے رخصت گرنو آن خوش خدا لہ
نشانہ ہت دوان ون ہرجا بہ ود
قریبی آسو ملک چین سو دلبر
چو چین زلف خو آشفتہ درراہ
پرن تمہ از فراق یار جانان

صلاح چھوم مہ لیوان از کاردانی
کرت تنہ انتظار یار رعنا
اگر لیہ من سو دلبر یار ظالم
نشانہ واج بیہ کرنس حوالہ
کرت مردانہ رختاہ درا یہ زیبا
توی گو تنو سو ہنک نیک اختر
پکانی گیہ شبانہ داتژ نزدیک

بو کرہ مردانہ رخت کاروانی
ژھ گژہ ون ورختن ژ ہارن سو رعنا
دپس ژی رستو ستم کتیاؤ مہ ژالم
روانہ گو ختن کن یار مسعود
بملک چین ہژرن تمہ راہ تنہا
بملک چین سو شا من ژا بیر چو ماہ
سپن تا مت جہان چون لف تاریک
ہرانی اتش غزل درباتگہ کلیان

بینہ دلدار مے ڈیشا مے
پورمو کھ نے مہ حورہ ڈبو ٹھم
گینہ رٹو نم سوی کان آمے
لالہ ژہاران بال بال آیس
ژریانہ چھم منہ کامن
بینہ ژہنہ گو مے خوردہ سالی
وتھراوشں منز گلزاری

غزل وانذن زیبا فراق رعنا

تنہ یور نے آمے وسئے
نیب ہتو مس عشہ مقامے
دورہ رو دم چاک نہ مہ جامن
ناگ ارژن ژ لومہ ہیہ مالی
ژ ودہ ژ لوم چھم ہفبیقراری

تنہ یور مے آمے وسئے
گنہتہ ونو مس نہ کوہ پژھ روٹھم
تولہ گا مو منز لو درالیس
تنہ یور نے آمے وسئے
حورہ تھو نم لو کہ ہنزہ پامے"
زاگہ رونہ من منز دردہ گامے"
حورہ گرنم منڈ ژن شامے"

لالہ رُوِین تھونم داد وی
یاندانی ونان زاری

زالہ لاگت کرِنم جادوی
لولہ ماری ام دلداری

حالہ حالہ می ژھانجلمے
گوشش تھوہ نا دلارامے

در آخر تم سہی سرو روانن
مکاناہ اک چھون تت منز ژانی
بوڈہ اک آس جایہ منز مکاندار
گرِت حوراہ منوشہ شند ہیوینز
پرژھ ہوس احوال ساروی تمہ سراسر
بری تمہ پیرہ زالی تس سٹھا ہی
بہت در رخانہ آن پیرزن روز
زِ اک گلزار پیر مردہ فلوسنہ
وُنی گج ہرانی اشہ سہ زنانون

بقیہ قصہ

سٹھاہ فرخندہ خو نیک کردار
گیس پرونہہ کن سہ چون ہا دریکانی
ونوس تمہ غمبران ہجران دلبر
ولی آسوس جگر از درد و غم ریش
دوسالہ تنت سہ در رنج و محن رُوز
فراقہ اشتیاقک نالہ تراوان

ودن وارہ لدن آب آسمانن
نبر شہرس آسی خاصہ جایے
وچھون بلہ نوجوانا آنگنس منز
ژرانی رژ کرس تمہ مہمانی
در آخر ڈیرہ کر زیبا یسی جایی
گمژ نا بوو وارہ عیشچی ترپش
بملک چین جبنس چین ژنوسنہ
عراقک پردہ ساری مژراوان
بدامن سی برانی دُرِ مکنون

ویرہ ژھا بجام ویرہ ناگ ڈور لولو
شاہ چینس سوزم روم ڈالی
باغ وتھرس پرنگ لاہورہ لولو
مورہ رچھوم بوزن نا فریادی
لولہ گرنجہ کریم ریزہ ریزہ
شاہ موشنس زاہ اگ دلداری
سنگدلس تھرس رنگہ ناوے
یُوت گوتاہ لاگت زی بیعارہ
بال وتھس انس عار مدلنس
تیر مژگان ذنم کشہ دارت
یاندانی عاشق انتظارس

غزل خوانان زیبا در ہجر رعنا

دل مہ نیونم سر گچھہ حورہ لولو
آدآدی مرِ چھاو دُوڑ لولو
تیز کیاہ چھس وسے غمزہ نیزہ
اچھہ ولہ بوز الس لولہ ناری
غصہ ملالہ کیاہ سنہ مژراوے
کوت کالاہ ژالی ہجرک نار
نال زنجیر چھم چھوٗ سہ ژھین ونس
کھشہ یاوت گومے مے ہا رت
ولہ ونان دلہ سٓس یعیا برس

دل مہ نیونم سُر گچھہ حورہ لولو
شام کرنم بیہ ہیہ مالے
دورہ رودم تہ تھاونم عشق دادی
دل مہ نیونم سر گچھہ حورہ لولو
رمز تیرہ کم دل کورہ لولو
عشقہ مقام چھا کنہ ڈورہ لولو
تن نامس مہ گستورہ لولو
مورہ للہ ون چھوم مستورہ لولو
کھوژ سا تھاہ یتہ ہتی مورہ لولو
مشہ مامے ڈکہ نے پورہ لولو
رنگہ بلبلہ بیہ گستورہ لولو

ہجران گج سہ ماہ سرو بالا
ون یار سیف ون کیاہ گیہ مدلس

بقیہ قصہ زیبا و رعنا ازدن زیبا

ہران از دیلہ ہا لولوی لالا
اتن کنہ وان تمہ ژھین چھو منہ ودس

نگارن گلعذارن گرای گرینم
مہ کوشن گرستم چھم ہوشن وان
ستمگارو ستمگو تاہ بوژالی
ہلالہ گجہ از سوال روزم
اچھ پوشو لچھ بد داغ تھوتم
نشن گومت نشن چھوم مہ ذنوار
ولو گلرو یہ شکیہ ہو یہ موزل
بران دان اُش ہرن بیمار عشقن
ستہاہ غم ہموم نہ گم چھو طاقت تاب
گلابوزا جہتس عشقہ زرہ بو
دو ہفتچہ زو نہ چند رگو مہ از غم
خدائی گیاہ کرم آخر جدائی
وندی چھم مای چانی گر اندم نیای
زرہ بیتہ دلبرہ گجمہ شرہ چہس
کہتوم کیاہ راہ مہ بالی پوشہ مالی
بعالم دربلا افسانہ کرہتس
جسہ کوسرا وتہس مسول ستیالیس
موبیس عشقہ ژہ رودک وژ ژنیاۓ
گلن چہس نوان ژن بو آفت ابو
نرسن چہس دلغُشت نیاو کہ دو چہس
وسن افسانہ تول آمن پنن چھوم
کرکن طاقت مہ چھو نہ بنہ گروہ لی مہ
تتن چھوم دل منن چھوم نو مہ بالی
گرشن چہس غم و اشرا ندری رن چہس

بہارن اکت مرکانس جای گرنم
سوکس لشن چھوم بو بیکبیرا وفس یار
یتم نہ رشن و یتم ڈجیبی بوحالہ
برمن دل چھوم کمن منز جای جانی
فراغت نت چراغ عیش ژہ ہو تھم
بدن زالت کو وہ مہ لولہ ناری
ژلو گلبو یہ بیکو خو یہ موڈل
شباہ یم چھوم غمہا طبیبہ
بری کیہ دن زری نہ عشقہ سیلاب
مہ لالو لالہ روس اژنہ رنگ گوم
ولو خورشید رو یو رانت از چھم
ولو دلدارہ موژل چھم خرابی
وندی زو یانو دیدن گری جانی
خطا کیاہ چھوم خطاہ زاہ سُوز تھم نہ
ژلوک ارزن مہ تراوت ہیبہ بالی
یتم ول پل ہتم از دل ژلم غم
گلابو رنگہ ول از غم چہنیابس
غمو گاچس تہ ونس وار چھوم نہ
ڈلن جسہ چھوم مہ ارنی ما گلابو
مندن مہ شام گو آجاہ مندن چہس
ونن کراہ تس گیم روزت شن چھوم
گیس کیاہ تارہ تارس کار لوسم
چھتن دی آم آخر خوردہ سالی
بساوت بارہ گس تراوت ژلوہم

کمن گوشن سوگومت گوشس چھاو
مہ رس لبن گو تہ زاچس عشقی نار
ملالہ لالہ کیاہ گوی نالہ بوزم
سمن بو بو گنے یم رانے چانی
مشن چھوم نہ پشن رو و منہ رفتار
مدلوار و دان کتوسہ بولاری ٹہ
فران زاچس زران چہس نار عشقن
لیت کرہ یا ریا میانی حبیبہ
ہیبہ نہر یاونن کرہ تہس برہ بو
باہ آہ و نالہ نازک دل مہ تنگ گوم
شہنشاہی مول مہ ہتر گدائی
بہ بیتابی یتم راتہاہ مہ خوابی
بہ ہاژ ہتم برہ لجمہ ژ درہ چہس
خناہ رودک مہ عرضاہ بوژ تھم نہ
متوژ لتم متیو دیوانہ کرہتس
ستم واراہ زہر برو دی عالم
گیس مہر و بیہ زن اچھ دار ضایہ
دموزا چس ہمانی نار چھوم نہ
اسن ظاہر بباطن زوکہسن چھوم
اندن چھو نہ نیای ژو کو تاوندن چہس
فرکن ژر چہس گرہ کن چھوم ہارہ دل مہ
بہ بے یاری جوانی سار لوسم
گرشن عشقن لشش لجمہ ژ ڑن بہس
مہ ساوت ژورہ غم تھاوت ژلوہم

دون راون مه دل جهوم چانه لوله
زهٔ ئې نار عشق ونثاان چهوم
تجم واراه وه عشق مقیداری
وئے منز بو لجس عامن ته خامن
بنبر زله چشمه لوز هم زئی چهانی
به سیلاب غم یارب گرانه
گژهی کیاه کم زه قدر زر غم گژهٔ هم دوس
کرن یارب یارب دل چاک

پهون وس دون فریاد هوله
دلاره مومه ود آرام راوم
گجهم هن هن مه بالی لوله ناری
چهنے بس پوشه تهر سر روانه
بمبورن مای چهنه مه شانی
آلی چهس بو بیکس بے وسیله
مه دلبر ماوه گه روی پرنونه
غزلخوانی کرن نمه سرفانه

زهٔ ئې جامه از غم دل فثان چهوم
زه پت آیت دبوک آرام راوم
مه تراوت کتو ژلو هم دور کامن
بنے بس ثر بو یار مهر بانه
وه چهومنه طاقت دوری دانه
مگر حیران پریشان بے دلیله
ووانی وتو تمی سجده سر خاک
پرلن دون راستا اندر رنجبار

غزلخوانان زیبا در هجر رعنا

انتن وس یار چهوم دشمن
سونه دادنه گاجن مه هن هن
بیه هم لاگهس بو نه رن نه
گوره گورد که نج آسم رای
بنه مه کامه دیو گولاکسن
ثود ژوژ دوره فلوژ بو گوشن
پرارانا پاران گجه مه آدتن
بره کهه دبره ژی رهیتو دای
پره ژهن دراس هره توشن
عاشق هجر سی چهو نر پوشن

موره نار تهونم یور انتن
هے وس کمه سنه چهپ پرن
تنه مه پامن آسم مای
دوره مه دوره ماونم مت توژهٔ
ماری شه چهس بمهارا مهوا
مرد ئ نمر دوند یو آسے
گره یار تراوم چهم چان ہاے
پانزانه وزان لانن بنیای

موره نار تهونم یور انتن
کونه زنه غم چهوم کیا میانو پای
هف دت مه ښونم دوره کن
موره نار تهونم یور انتن
ونه وان دراس کنه اسن
حوره مستور گوم مه دسیهن
ونه کس تنه چهوم ښو سان ای
ورد کتنه ذره مره چهم پو پن
کره کیاه باله گوم دوه پانقن
هے وس کرس نی گوشن

رسیدن گاوبه معشوقه مسعود بر ساحل دریا و گشته شدن قهندوزاز دست وے

غزل خوانی اندر تهاون مه دلدار
سوهت گو یاره شستد یاریں نشانه
سوتحته سشن رتن در موج دریا
قدم تراون خرامان بر سر خاک

نه دریاون کهن گگروبه نزناو
خبر سی کنه چهنه از یار گگرو
پکانی روو آخر گو به صحرا
پکانی آتس از غم دس پوانی

دلوی مسعود نی پنو ی فسانه
که ده دریا کجا شد تخته او
سے گگرونه ایه از موج خطرنا
نه دره دبر باآلوده وانی

ولو مسعود و نا مسعود ہیس بو
روانی وُن دِوان تس پاک خوبن
طلسماہ تیہ وچھون تتہِ جوان
مہ بروِنہ بروِنہ گاہ انکھا یور کرن آو
ہتن گُر ویر قدرن ژِٹِل طلسمن
پوانی از توان گو مردِ ناپاک
سپاہن شیٹھ وِکہتو گرم کار
وتو مرتھم رنج ماہ و سال اوُری
یمی کنہ آس تم دوشوی کرانی
وچن ما آسہ فہندوزی لوانی
تہ پرژ ہو تن آ نو تس خستہ جانس
بوقتِ جنگ تس شمشیر ژہ آس
ملاح ولو گندان اانشین
پہلوان وچھن گو ژھین تن تاو
کہتو ژ رتہ گو غضب آلود چھانی
گرانی گرزہ اسہ گوبنی ژھن
سُہ کاوِ آ بہ جنگہ کار دیدہ
ہاتہ گامہ نیز فہندی خنجرن تاون
کمندی کشتہ کڈان آخر نبادی
کران فہند وز بہ گوہر تہ برباد
وزنان القصہ راوی ورایہ آخر
یتت زیبا بہت آسی لہانکر
وچھان آخر جوان ازدو دیا
چنہہ ہمنسی منزی بوواہ لوانی

مہ جس کنہہ پو منہ فِنہ کس حال اکس بوز
در آخر واژِسہ تہ تت جبانس
ہلالاہ ہیو سو گمو ست ناتواناہ
وپوس تم یدمہ سو گلاو کرنی حال
ولیکن آسنہ واقف سہ رسس
نگوسہ قب ڈجہ فوجہ تس نوجوانس
ولی ہی آسنہ کارس خبر دار
نگوس پیغام تس پرژھ پرژھ مسعود
سہ گرو آسہ چھ شمو خون ہرانی
منز آسوامہ دوہ تس گرہ ین
نگہبان جزیرس ناتوانس
گرا اک کمدونہ چارن تن تنگ
زِرہ دربر تمی مردانہ پیرن
نگہبان ڈیوٹھ تم انہ پافتادہ
کڈن ولول نزان خشم شمشیر
بگرِو کرنتو حملہ ییہ آن
اگر آس سروِ باغ نو رسیدہ
کران تم کشت زاری اپنہ ایا
لگن یکدم عفن زِ لونری
فراغت کرن تہ زِ قید و بند
سپہو یکیاہ ہم چلین آپہ آخر
باستقبال آہ الیاس ورہ زیبا
پریشان ہم کلاہ زنار مویاہ
پرژھو ہر تم حال دِپو اکہ ونہ

و دانی تہ لدانی حاک رویس
فہندوزہ سند مو پران ہرکس
بونہ پرژہو نس تس تت جہا پر کراو
پیتوت کس واتو گو کتو اجو نش اقبال
ژھنت رزا آیہ تہ پو تخت بہ خاک
تواناہ رود تہ کنہہ ناتوانس
پرژہن وچھن مختصر احوال سارو ی
وچن زندی چھو آسہِ غم سو ماموود
نظر تراوُن وچھن گرداہ تہانی
کرت لوٹھاہ جزیرس کن خرہ ین
سپاہگی منز سپہ سالار ژہ آس
سپر آمادہ مردانہ سہ بر جنگ
فہندوز دلاور یامرات آو
طلسمِ آسمان برباد دادہ
سمن ارہ ترہ پہلوان آس ہیرتس
زمو کرا تیر و خنجر سخت طوفان
اکی ژنجہ سنداہ تمہ رنجہ زوان
چہ شمشیر خنجر خون ہازان
گرہ تمہ کران تنہ پا بہ چھون آو
گرہ چھ وقعہ کاکڈی واوہ
پکانی واژِسہ تہ منز تتہ مرہم
بدل گو تس خیال یار رعنا
وچن چھو ہم بوزہ نی کیاہ تام لوانی
یہ اکہ جس گرفتار اکہ ماہ بہ

بهت گگر وهين خرم ۽ مسرور
زشاهي تا گدائي اينه ڪا لڪ
دماه روزنت مس رخصت هتين هن

وڇهون بله اور ه تس خلقاه سٿهاه پو
ز دريا و ز طوفان و ز مسعود
به ونونس حرفه حرفه حال بن بن
دماه به لوزون احوال ميانوي

ونون هتونس هن افسانه حالڪ
ز قيد و از طلسم و فتح محمود
وپوس زيبا به بوزم حال چانوي

معذرت کردنِ زيبا بگر و به حالي کردنِ حالِ خود با فرده مسعود

ڏنس تمه ڪنهه فراغت چهم نه اي يار
همس پيغام بو سارسن جهانس
مه ڪربيه ون قرار دل مس ان
ڏپوس زيبا به اي ماه گهر باره
به بوزت هوشه ڏج گگر و زشادي
ڏين تس بوله نارن مه ۽ توم جوش
ڏنس زيبا به ساروي قصه خود
ز راه و رنج و تند و ز درشتي
ڪرين رخصت بمسعود جوان مرد
ڪرون يار دادي لل نه واني
دوشي با همد گر ته پوشما له
نه گل زن خزانه داوه بهيڙ
يمن ڏو ڏون ڪنهه ڪالاه فرصت
جدائي دون ڪرن ڪياه شو آيس

مه دل چهوم بهر دلبر خسته افگار
لبن ناگه لبن پٽ جان و اتم
بره ڪنهه دلبر سس ز توي بوده ڏين
ز دل غم ترا ولبو هئن يار بهر نه
چهو ڪوتاه ڪريوٽ بارن عشقه ڏي
ونوم پيغام يار با وفا مه
سراسر از غم و از غصه خود
ز مسعود و ز قيد و ظلم افلاڪ
بجُستن وجوي رعنا بارخ زرد
يڪه وڪهه اس بره ساتهاه يڪجا
ڪران هجرانه گجه از درد و ناله
رواني گيه دواني ناله از غم
چهه لجهر پور بيني رنج و محنت
بدس جهوي بدبتو پانس گزهاني

ڏمس ون جا به جا به پرتنه ڪانئين
تهين زاجس بسر طوفان و ا تم
ڪريت خندان لب لعلِ لشڪر با
ونه پيغام بو از دلبر زمان
دماه روزنت سه بهيرن آيه ز هوش
مه ڪرديري مع چهوم ون بد جفا مه
ز رعنا و ز دريا و ز ڪشتي
سراسر حرفه حرفه با ونس باڪ
ڏين تس بنمه سمه اس پا نه واني
گڙهن ويوه يار دلبر سان پيدا
ڏهنه زن مشعله زني آسه گيڙ
بهت با همد گرتت رو زه همدم
ڏه گڙه وجهه حال ڪياه گونا خدا بس
سو بد جهوي ڪينه پٽ ڏيه بد ڏهاني

باز رجوع بقيه قصه ناخدا و غرق شدن در دريا و مڪافات امرناسزا از دستِ نوجوان

ڏنان راوي چهواي يار خرومند
ڪس نيٺ اتو ذاتِ پاڪ بيزار

ڪٿن به دبرن تس نا زسي فند
گڪٽت وپونمع نوم جوان اوي

ڏتس تم نوجوان سخنت پيزار
بوتره و رنج ڪردمي فرصت ايارمي

ونس تم پزٕ پژٕی افسانہ ہنئوی
دپن تس ہانز گانس چھوک ژٕہ ہشیم
مکافات عمل وچھ کیاہ لبک ژٕی
دتن دارت گنٹ در موج طوفان
بدریاجان ونو تم ناخدا ین

زرہ رعنا ژہل کرت جانانہ انوی
جلدی ژٕی کرت ون و وسندران
وچھان گژھ میانہ سنتہ دون گلک ژٕی
ژہنن ون گاڈہ نی آتمر و ظالم
مزدریاہ نوجنس پانی خداین
بہت گلروی ہت لبٕ ت فرارس

یہ بوزت نوجوانس دل سپن گرم
ستمکش عاشقن زارن نزارن
تون تم نوجوانن ہانز ناوان
انن رعنا بہ زیبا ون ژٕہ سالم
پھہر زیبا اضطرابہ انتظارس

مُردن صنوبر شاہ حاکم ختن و بر تخت نشستن رعنا و برآمدن بہ جستجوی زیبای دلفریبا

وبوباساقیو دل چھوم بہ بیتاب ئو
چھوا زغم ہلگوش والنجہ مہ تاو
سورعنا بر کنار آب نت رودئو
زفوتِ پادشاہ صاحب جاہ
امیرا آسو ژٕاک کاردیدہ
سپن ملک ختن بے پاسبانی
سو شہزادہ چھو شوبہ ژن پادشاہی
سپن اَت مشورس ہیٹ راض ہاری
وچھانی وات آخر بر لب آب
کرت پشت ادب خم بہ تعظیم
چھوپہ ایران پادشاہس تاج تخت
درآخر گو ختن شہرس سو مقبول
بملک خود بتخت شہریاری
گدا ین نہ فقیرن زرفشانی
کرن شاہی بناپارمی روانی
شلبس خاطر ستہ ماہ بہ بہار تمسی

داہ ہاوم جمالِ خویش در خواب
گژھت شاہن بور رعنا ہر زیبا
صنوبر شہ تمن ہدونی اندر مود
وزیرہ و مشورہ گرا زپی تخت
پسندیدہ بعزت سر کشیدہ
ملک یہ رعنا سو نورِ چشم ریحان
شوبن تس آسنہ و نیخی کجکلاہی
وزیری در ادی ژٕ یار نہ شہریارس
وچھوک سوی بہ کنار بحر بیتاب
ادب چھہ لنس تہ وننس پادشہ ود
دلیہ بوسہ بپا تخت از سر بخت
وہر نمہ شاہ قیصر تہو آن شاہزادہ
کرن تم شن برتن ون تاجداری
ولی دل بہرِ دلبر آسو تس تنگ
قرارِ دل تمس کر یو یوانی
بظاہر آسو باحباب مسرور

مہ داماہ از شراب خوشدلی چاو
انن گروہ ہند مسعود دانا
سپن ملک ختن بے افسر و شاہ
کمس نالی ژٕ ہنو ون خلعت و تخت
تمی دپو نکہ رژی کاردانی
انن گژھ ژٕ ہانڈہ ناونت ریکی آن
تمس پزہ شہریاری تاجداری
بہر سو گے سوار و ہم پیادہ
گژہت کرنس وزیرن وارہ تسلیم
ختن بلبیر تہ خالی تخت ون رون
چھو مجمل قصہ ون چھو نزر مہ و نو طلل
شکستہ دل کرن تخت گرارادہ
سخاوت تم کرن ور ملک رانی
شہی آسس گدائی وارزن پر نگ
دوہس آس حکمرانی کار تمسی
بباطن تس مشت گومت شلہ زوم

پیا آرام تس لیس آسہ بے پایان
تمس دل بر سر آتش گلانی
جدائیس گو مدا ناگہ مدتوار
خمار و بادہ حسرت جز بلدار
چھو کر آرام تس لیس ژلو دلآرام
علاجاہ کنہ چھو ننان لولہ زیرس
ملک ریحنا سین بلہ سخت بیتاب
ہوان آرام عشقن بیقراری
دمس ون جایہ جایہ کوہ و میدان
تبن ژالوس شین روزانہ ہولن
ژہ چھو ک شاہنشہ اقلیم اجلال
بو نیرن ژانڈ نی معشوق چانی
ژہ تھو دل جمع خاطر شاد و خرم
ہمیشہ آسن پیش شاہ دلخوش
پیم کتھ وار مہ بر تخت شاہی
انن ژ ہارت ہیتن معشوق ہمدم
کرن القصہ رخت ناجرانہ
بیا بانو اندر ژہاران نگارس
جزیرہ پت جزیرہ فیور آن شاہ
کہست ہتھو گو ستھا ہا ز شوق بیتاب
پکانی و اتو آخر تت مکانس
وسِت لیس آسو پیومت از سر دار
وچھون بلہ ناجراہ اک بال ہرتم
تمن سیت تاگہ ہاجنگاہ بدآموز

چمن گلشن تمس کتو سخت زن دار
تمس معشوق راوان وشہ و رشہ
صدائی نغمہ چھو سن دل گرہن یا بہ
پچھست لیس ژلو چھپت شہار عشقن
نیہان تس سانہ سانہ منذن شام
ہران بہتر مگر دلبر مہ راون
ونن تمہ ہتو وزیرس عشقہ سیلاب
صلاح چھہ ہم نیر ژ ٹانڈن بسو دلبر
ہمس پیغام از ہر جنس انسان
وزیرن کہ بدانائی فسانہ
ژہ گر شوبی کرن ہم رحکم اہمال
زہر ملک قیہ زہر شہر قیہ زہر جا
بو نیرے فیرنے در گرد عالم
مہ گو مت مرغ دل چھو خستہ زخم
گدائی عشقنی چھیم کجکلاہی
ژہ گرہ ملک ناموت تاجداری
بکعہ اسباب و دولت گو روانہ
جہازس ہیوٹ آخر بر لب آب
لبن نہ کنہ ہتہ پیغا ماہ ازان ماہ
بدر باشن زتن تم ژانڈ دلبر
بیتن مسعود آسوی قید خانس
پچھو ہنت آسو از شمشیر گلوی
گرہت بر وہکن سلاماہ زنہ تم تم
پرہ ژہو سن ان شاہزادن ایجوانہ

ہمس دلبر زبر دل ہت ژلانی
ڈلانی ہو شہ حالہ عشقہ جو شہ
بہارہ و باغ بیشک جز رخ یار
رچھپت تہا ون تمس چھو ی نار عشقن
الٰہی کانہ مہ آسن دور یارس
فراقک قے وہ خدایا کانہ مہ پراون
دپن تس چھو منہ دل بر شہریاری
نبرا فسر چھو کرے یار بہتر
لبن دوہ بو نہن گارس نو بولن
مدارانہ نصیحت تس شہانہ
ژہ کر خاطر خوش حکمرانی
انن اقبالہ چانی یار زیبا
شہن دپوس کتھو چانیو گرس خوش
بدام غصہ ہیومت صبر تس کم
بو نیرے ناجرانہ گرد عالم
بلکہ یامت مہ عشقن زخم کاری
دوہا ہہ فیور ژ ہارہ نس نگارس
کرن در بحر جستجوی مہتاب
تہکت وارا قہ پن ون نیرہ از آب
ہتن ون دن کہست از بحر دریہ
تت کانہ آسو نہ الّا سوطر ار
بسانی سوی کنوی ٹن بو دآنسوی
وہ ما آسوس کنی ای یار قندوز
چھو گمسند بیت جزیرس منز مکانہ

وُنس طرارفی ساری پنن حال
وَنس تم وار یاہ مستند نشانہ
ہر جاوہ ہر منزل ہر گام
کرِن از ہر طرف جانانس سنز
سو مسعود آسو داراہ کال فیران
گمت از درد و غم فلله شیدا
دوہیم غم آسو تم ہتومت زیبا
نظر ناگہ پئی تس ناتوانس
سلاماہ کرتھ دپونس ای نکوروی
ژہ ماچھی وچھوتن شہزادٕ رعنا
وتھت تھدس کرِن تعظیم تکریم
زنانا رہ زِ گلروی و زِ زیبا
ملک رعنا وچھت گوو داج بیہوش
تھون بر سر ہتو زن انگشتر چشم
ہرکوَت ملک چھنیچ وَل بہ تیزی
سرایہ منز دتوک خیمہ بہ تمکین
ملک رعنا سپن اُن سخت دلگیر
چھوکت سنہ منزلس منز ماہ دلکش
کنانی عطر ہت بوفرہ ہر جا
بہن دِوہ یار بو امکی بہانہ

نہ بوزت پادشاہس گوو خوش حال
تلون سوتہ سیتہ ساہمن آخر کارہ
کرِن آرام کتہ ہر دلآرام
دماہ تَت جایہ تراوِن ک ٹابوی
گمت شیلہ انی منز حال حیران
زہ غم تس آس اکی ناتوانس
سپنت صبر گم دل ناشکیبا
چھون سوداہ گراہ پامال و آسنا
مہ وُنتم اک کتہ ہٹھرامی نکوخوی
ملک رعنا سپن حیران بیہ بوزت
کتوک چھوک الحیوان کرتم مہ تفہیم
کڈن انگشتری از جیب فی الحال
وُنس در دل محبتی شہاہ جوش
دُن مسعود در سہم تہ ہتن جوش
کرک میدان میدان منگ تیزی
دوہس تم آس فیران کوچہ و بازار
دُپن مسعود سی تن کیاہ چھو تدبیر
چھہ وَن تدبیر داناں ہی مہر دل
ونانی عطر رعنا ہر زیبا
لبت آن دلبرِ شیرین شمایل

لگو پیغام دلبران سپانہ
پکانی دراو پیٹھن زمانڈ فی یارہ
پکان گی وات تخلتانس منز
سٹھاہ تس شاہزادس عشق ہیوہ کر بوٹ
دِوان ون جایہ جایہ ہر رعنا
زِ سیٹھہ آسوس گومت لدار پانس
در آخر واتو زہاران تَت مکانس
پکانی گو تتو با جان بیتاب
ژہ چھوک فیران ہر ملک ہر جا
نظر تس کن کرن یکبار روزت
وُنس تم قصہ ساروی از سرا پا
تھوون در پیش آن فرخندہ اقبال
تو جن بوسہ کرِت تھاون منز چشم
دماہ دوشوی سپن از ہوش بیہوش
پکانی تاجرانہ زای در چمن تو
نشانہ کتہ لبوک غزان وفادا
خبر کیاہ چھم بدل چھوم عشقہ آتش
لبون تمہ سیت اُس آن ماہ منزل
نہ بوزت ماہ زیبا نیرہ پانہ
نتہ موگلہ وہیوُن منزل بمنزل

برآمدن رعنا در شہر چین بطریق عطر فروشی بجستجوی زیبای لعل فروز

بگہ یلہ و الو صبحن کوس شاہی
شب غم گلو تنہ دوہ زِ خرمی آو

سپن روشن جہان از مہ ماہی
جہان خرم سپن از مہر انوار

ہنخت چرخ شاہ مہر نن دراو
شادی گو زِ خواب ناز بیدار

تو لُن تم عطر شیشه تازه دربه
پکانی ئی ون تم تهو نه دستوره
دو هس تهکو پکی در شهر چلوه سی ئی
به بنیادی کرن تم چشمه آبی

هوانی گو بهر سو بوی دلبر
کنن چهم عطر رعنا بهر زیبا
دگره دوه واتو گواند و تهیدن سوی
بهت جایه کس آن سر دو رعنا

بشهر چین بهر بازار سوی فیور
چهوات نس عنبر سارا ته رسوا
سپن از عشق دلبر اضطرابی
پرنے لگو غزل از هجر زیبا

غزل خواندن رعنا در فراق زیبا

مه لند بو زیم داری نگارو
دلس لگو زخم غم کاری نگارو
بهور اسی شوق چانی لوله بازار
چهه کیژاه ژه ستمگاری نگارو
ژه عشوه گره ژ هیپت و دک بعشرت
ده کیژاه بقراری ژاله عاشق

تو جم عشقن سهاه خواری نگارو
اندم کر نبای عشقن های کپاه گوم
کرت نه مه خریداری نگارو
ژلم کر یا الهی مه ولک غم

به شمشیر جفا اے بیوفا یار
وندس چهم داغ مه لاری نگارو
زری کره بو زره اگ هجر کوی نر
بلم کر عشقه بیماری نگارو
مه چشمو خون دل جاری نگارو
ز عشقت گو چه بازاری نگارو

بقیۂ قصہ

امی حاله دیوان آسو درده ناله
پکانی گو سو بے صبر و شکیبا
بدے نهاوت وچهانی آس نه بیا
پی نگهت مه چهم رترٹ لوانی
برس پٹ تم چهون خوشره جواناه
ژلوس از سینه ڈلشت یاد سوس
سو رعنا آسوانه تم زرو گومت
سپنموت رنگ او آتس آسو بیهم
ونب بیا گو کیاه چهس بو ڈیشان
کران زیبا لجس شیرین گفتار
ژه هیو مه آسو بویاه سر دنازاه
مدت والوم چهین نه بو لبانی

سو لاله دراه بهیر ژهاران غزاله
ژه هون بله جامع المتفرقین
کنن نس گو صدائے عطر رعنا
و نهت بیوایه تم جایه درائے
بگدگاشن انقد سرده رواناه
پتهر هیه زمین زردو کنهه ژاله
ایدان نس رخ چوان ده کوت
بهکدیدن سه زیبا پر زه ناولن
یتهوی آسوم مه پنهوکی یاره جانان
کیتوک چهوک اکوان لاله رخساره
شهنشاها نگوردو پا کبازاه
ژلوم مه اول ده چهوی لوی نمسند

و نانی عطر رعنا بهر زیبا
کران صلیح تیاری نازنین
دچن چهوم بوی دلبر مه بوانی
سه گاوهت بصحن خانه آئے
و چهانی نس کنوی جس ده دونه نس
سپن بتیاب رعنا همچو سیماب
هلالاه هیو گمت از درد وانه غم
دلیگن ان ینی ژوره تهادن
بهوش آمی بعد مدت هیم دوشی یار
مه کر تم آتش دل داره بیداره
شمابل چهپاری ژه تمنا هوشیانی
تمی انهاره چهوکن بوی تمسند

وِلَس فیران چھوم ہمہ ہت بوز
توی بوزرت برم مہ پوت ہیو چاو
ژہ ماسوی چھوک ہمیس پتہ کرانہ ودیس
گومُت سر و روانہ پا بگل چھوم
فرکان دل چھوم مہ ہاری چانہ انہار
وِتوس وَن لولہ نارن آتشین جوش
رٹن در بر در آخر یار زیبا
زِشادی رود نہ تس ہوش و آرام

جگر پھولہم تہ ژلہم مہ دِلس شر
ژہ وچھوم مُک تمیندی انہار بوز
بوز مُت مت عاشقن غذا انبیا پیس
وَدانی تی ژِ نان معشوقہ مہ پانی
چھہ ماہ مہ داغ غم چانی دِلس لار
بیہوش آو بعد مدت تہند وتھنت گو
دِژن تس لوی چھوسی رعنا جیبا
دوگاہس منزبگاہ شادمانی

تمس مہ آسو چانی عطرہ سندناو
دماہ بیھتم کری بو گورہ گورہ
ژہ ماسوی چھوک مہ تمیند خم دل چھوم
بو مارٔی پتہ دراس کرمہ لانی
ملک رعنا سپن بوزنت بیہوش
نظر تس کُن کرت سوی بیہ پتہ پیہ
سہ زیبا بوز تھی گیہ ارہ بیجان
غزلخوانی کران درد لستانی

ژِ جم از دل پریشانی
مدنوار و وفا دار و
مہ آسم آتش پژ چانی
وَلِت ژلو ہم ژہ دو ما یہ
وچس لانی لجس زالہ
خبر آسم ببر و اتم
نگارا چشمہ چھے کافر
دو ہس آسم مہ ژی کُن کل
ذرم عشقن ستم و اراہ
ہیہ پو شو لیہ ژور ہم
مہ توبن دل ژہ کُن بالی
کری پوشن بوہ تہرا لوی
سہی سر وہ گلستانی

غزل خواندن زیبا

ژہ ژا کھوسانہ آنگانی
اویزان مار پیچانی
لجس با داغ دل لالہ
تبر عشقن پیم محکم
دو گیسو از دو سو چنبر
شبس زالی مہ جاد ہا نکل
فرم معشوقہ غم واراہ
دِپہ درشن دپوم ہر دم
دپوم نہ وَن لدی دالی
بری اچھ پوشہ ہیتہ نانوی
منور گو مہ از خانہ

ژہ ژا کھوسانہ آنگانی
جفا جو یو ستمگار و
گلس چھوی سنبلک سایہ
ژہ ژا کھوسانہ آنگانی
ژجس ما عشقہ طوفانی
زیرہ پیہ ہجر طولانی
رخس نور مسلمانی
شبس تارک یو گنز رانی
پرم کیت آیہ قرانی
خبہ از دل پریشانی
شُبانی جان جانانی
پرے وَن دردہ وستانی
و نان چھوی شمس پاندانی

پرسیدن زیبا احوال سفر از رعنا معشوق خود

پرہ ہس ہش تس خبر وَن ایتہ کل لج		تمامی کیفیت ماضی و حال لج

نو جنت کیٛژاہ مشقت نازنینہ
برمن اَتھس یوٚ چانی راہ سیٛتی
اچھن چھے زون لجمژ آفتابس
فرت ماسوی ژلوی ژی نازنیٖ غدار
بوٚ اَتھس لس لس و مبدم مرانی
یہ تنہائی ژہ ہیوی نا کانھتہ غمخوار
پنٕنین غم آسوتس میانوی وگن ہیوی
وچھن سو تہ یارسی نِنِس دوبارہ
دلوس تمہ نا وچھن مسعودای بابس
چھہ وچھمژ تمتہ اک گگردی مائی
نتبسم گرِ تھن بوزنت تنہ ناد
بیاری تم ستھاہ ہنت نکر تہ غم
کتِنت تنہو مُنت چھوٚ ہتھن گنژھ یوٚ رانتن
انٕن مسعود ہانس سیٛتی مجمل
رٹن چنٕدٕ بدن معیار پنٕنوی
زہ دلبر لبِ منوٚ بے خار اغیار
چھ مادریت تَس کرنے مدارا
لگی پارسی وندی ہنکوی یوٚ رِت ژِ
رِ چھم زیبا چہ دخترِ مہ دوسالہ
ژہ چھوی بخت سلیمانی شہانہ
مہ زانوم کورِ موجی وَن ژہ اپشاہ
گژ ہو وادہ وارہ کارہ توہ بد نشوہ
نکھہ رت سرزمینس آسو یا نگاہ
دلوک خیمہ شہر کت تنت اند نخت

تجت والنج مہ ژی ازسوز سینہ
گمت چھوی زغو انس زعفران گل
ارن فوچمژ اَسہ ونسی گلابس
غمن منز کیاہ کرت تدبیر تہ رنگ
اچھو کن خون دل گوتاہ ہرانی
نوہن کنیزن مہ نا گہ اک فیقاہ
سو مشکل ژر زخوی نیک ژیہ گوس
پژ رہوس وَن شاہزادن ناوکن چھوس
گمت سوی ژہ ہانڈی ژی ای خوش اطوار
سو قصہ ہاونس تمہ ون سراپا
دپن تس گلہ خس کر کوہمن گراو
یہ یوٚ زت گل رخ گگروشگفتہ
مہ چھم درمژ تہندی لولہ ہن ہن
وچھن مسعودنی بلہ روی گگرہ
اکس اک ہتو ہتو احوال ونوی
سہ بڈ ون آیہ پیش شاہ رعنا
چھو ہم اچھہ گاش مہ فرخند یارا
ولی چھوم عرض خدمت گردید
یہ گل گرہن بو بلبلسی حوالہ
ستھاہ دولت مہ چھم اقبالہ چانی
کرے یوٚ خاندراہ باحشمت جاہ
مقرر ژی کرنت رعنا سپن مست
بدل تنکوی ہشنس آسو داغاہ
بہنت باشان وشوکت وقت منز

کمن چاین ژہ وانوک مایہ سیٛتی
پمُت چھوی گرد غم یہ رو چہ بلبل
نزک کمنھ ہارہ از دریای خونخوار
یہ کیٛژاہ ژہ گئی ژی والنجی سنگ
یہ تنہائی وچھوم مہ ہجر کوی نار
سمک ہمراہ آسوم سوی شفیقاہ
خدا تہونس سلامت وارہ کارہ
نشانہ کیاہ تمیس ہرا و کیاہ چھوس
نشانہ واج مہ یس انتھ وژائی
سو گلرہ ہاونس باجان شیدا
سو چھوم مہ محبت انومت وزخرم
سپنز کیاہ تازہ چون ہاہ دو ہفتہ
ملک رعنا وتہنت تمہ جایہ گو چل
پتھر ہو یہ زمین ازبوی گل رو
زہ عاشق وات نزد ہر دو دلدار
درتن بوسہ تمس ہے روی زیبا
خداون پوشہ ناون چان ہیہ سنت
مہ ون کت جان خود برلب رسید
اگرچہ چھس بوٚ مو رِ ناتوانہ
لگی کنہ چھمنہ تنت اجلالہ چانی
بو ہیرن نارنین گگرو تہ زیبا
زجام وصل زیبا گوسو از دست
ملک رعنا یگلشن ہوٹ چھون نخت
گرن سنجہ ہتو تمن وَن خاندرک سفر

در بیانِ صفتِ بہار و نشستنِ رعنا در گلزار بانتظارِ یار

بہِ موسمِ ابتدائی فصلِ گل آیو
گڈنت تنھ عشقہ ہنر کیت بیمار
بنفشو کاکلو کیاہ شانہ کرمت
دیوان پٹ پٹ موم مشکِ تتار
سمن ڈٹھت سمن کنھ بلبلن و
ستارن منز سوسن یاقو جرمت
بہت سوسن بہ تخت خوش بیانی
بنہیر لہ بروٹ اندر باغ زامت
گلس ہنیر لے ہند خار در دل
ختن صحن چمن از نافہ چین
بہ من دل نسترن ڈیٹ چھنہ خبری
خطا گو نافۂ تاتار ضبرت
رو پیستہ گمت گلشن ہر سو
وہ جہانی بلبلن گنھہ آسو نہ ہوش
بہر سو جلوہ گاہی نو بہار
ارم عاشق گمت وی زمیس
صف اندر صف بہر میوہ زار
زریک سو نار وان تہ تازہ شمشاد
نسیمِ صبح فیران وارہ وارہ
کہان موج معنبر آسمانس
کران یاد خدا قمری سر شاخ
درود ک جوش نن سوی ہزار

بہار وہ وقت وہ عیش وہ جامِ مل آسو
بکیو سنبلو تراو مت چین
زعنبر بنبلے دیوانہ کرمت
عبا سو جامہ ولمت آس گلگون
بہ من وچھ وچھ کمن نازک دلن بو
حقائق باغکی گو یا سنجرف
کران بلبل بمتس آتش نوش ترانی
لکھت گنڈ مفرحی خطِ غباری
بہت اندہ چمن سوی ہنت غافل
وزل رخ ارغوان از بادہ مست
چمن اندر توی نم وات تہ بری
مول مول نیول نگہ گل تہ کنول
نپہ ن گل فلت آمت بہر کو
وتہرمت فرشِ مخمل جابہ جابہ
دیوان از ہر طرف مشک تتارے
درختن ہند شمارہ آو نہ منہ
طرف بر بر زنگلزار وچارے
عنادل ہر طرف اندر خروش آس
نوان پوشہ تن ہوشہ قرارہ
گلن ہٹ وردہ بولان پہ شنولی
گمت جل شوقہ بروتاج گستاخ
بہشتا میوہ باغ چین گمت آسو

بنہیر زلہ آسہ گہمتر منظرہ بیدار
گمت صحنِ چمن گلزار ماچین
بہر بہ گرد گل ززلف یار سس
گمت ڈیشت تمن بلبل جگرخون
ٹکہ ٹٹن ڈکہ ٹکو شو بہ وون تو
شقائقہ سینہ بکہمت حرف حرف
سولے ارقمہ بگلشن آسو آمت
ابہہ کو شن ہنزی رچھہ نو بہاری
چمن گو مت لہ وپہ وتہر نسترن
گزل داغہ گمت بولالہ از دست
خطائی گل عطائی جامہ پریت
ارن ہنت آرہ ول فحجہ مسلسل
رنگہ رنگہ آس فلمت باغسی پوش
بنہ بیہ تخل بُن گل کردہ تا بیہ
تہرن ہنر آسنہ گرند یاسمین
زہ کیاہ بوزک لو کوتاہ تی وونی زہ
لب جو آسہ بہ پاسرہ آزاد
گمت بلبل زعشقِ گل زہوش آس
نگن بلہ واوہ گرایہ گلستانس
بلان سوی نغمہ بوزت کمہ بلولی
سرو داہ آسہ نمت جا نو ار و
لبن کنہ تو روتھ اندوبگین آسو

تہس باغس اندر بزحمت غیر — بہت مسعود ہت در باغ یزاران

غزل خواندن رعنا بطریق رقو

ملک رعنا پیش ئن مخود دسیر — پران ابیات عشقیہ تارہ چاران

دلبر بجانم تا خانہ کردہ — روشن ز عارض کاشانہ کردہ

از زلف مشکین و زروی رنگین زروی رنگین — شام و سحر را دیوانہ کردہ دیوانہ کردہ

از چشم جادو آن یار قاتل آن یار قاتل — بزم طرب را می خانہ کردہ میخانہ کردہ

جہس مار گیسو آشفتہ بر رو آشفتہ بر رو — زن آفتابس زولانہ کردہ زولانہ کردہ

کاکل ادیزان کہ باہ عنبر افشان کیا عنبر افشان — دلہا پریشان از شانہ کردہ از شانہ کردہ

کنتہ جہس چو طوطہ رژہ نمہ خونتہ رژہ نمہ خونتہ — آرزان چو طوطہ وردانہ کردہ وردانہ کردہ

آن روی رنگین تا شمس دیدہ تا شمس دیدہ — آباد زان رو ویرانہ کردہ ویرانہ کردہ

امی چالی سو مسعود نکو خو — بخوش انداز کرتہ ساز آوازا

غزل خواندن مسعود بطریق رقو

پرنے لگو غزل از شوق گلرو — پرن تہتو ہیتوسین شرمندہ شہناز

کوتاہ و دور رژہ معشوقو درہ معشوقو — تئی رستو دن کیاہ برہ معشوقو برہ معشوقو

گل فل واری سالو بیتہ سالہ سالو بیتہ سالہ — برہ بیتون عنبرہ معشوقو برہ معشوقو

رسہ ولہ اسہ نہ دلدارہ سا نہ تہ دلدارہ سالہ تہ — رسہ پیالہ لو برہ معشوقو برہ معشوقو

بر روی رنگین چھچی موی مشکین چھو موی مشکین — صبحس شام لگہ درہ معشوقو درہ معشوقو

ہت چشم کافر درامت چہو خنجر درامت چہو خنجر — تمچی چہہ شیرن تہرہ معشوقو تہرہ معشوقو

یم زلف کاکل بر گل چو سنبل بر گل چو سنبل — ظلمت تئی چہوی اذفرہ معشوقو اذفرہ معشوقو

پر نگہہ گرمی چندان داری چندان داری — سنگدلہ ماہ پیکرہ معشوقو پیکرہ معشوقو

چہوی شمس پر اران گل انتظارس گل انتظارس — کاسس ہیم ارہ سرہ معشوقو سرہ معشوقو

تیاری خاندرچ کہ پیر زالے — شہانہ کرتہ زیور پوشہ مالے

مولل گوہر تہ در نمہ انتہ نادن — ضیافت ہای رنگین رتہ نادن

شپن بلہ خیمہ مشکین مزاد — بنازو سازو تے بادر خسار

ستارو کر جہان روشن انوار — بخلوت خانہ زیبا سہ ژرائے

کرن نمہ نازہ تہرہ ہیتو سازو سامان — مرصع نال تہولس رو تہ دامان

آرائش یافتن زیبا لباس عروسی

بخلوتخانہ خورشید جہان تہاو — شہانہ چینچی مشاطہ آیہ

مکھ تس مہ جبینس کریو وارہ
یہ ژالے کوہ عاشق پان گالے
زہ کاکل از پس سر تراونس ہتھ
صبح گو شام نتہ منگ تتارس
سو جور مشکبو بر رو مسلسل
اکی کٔشہ تم کہکشہ پاون جہانی
وزل وٹھ برگ جانہ مرگ جانان
ملمامہ زن بہشت پر آتشین خو
یہ بینی شو بہ ون در وانہ آسوس
خولہ ون زن تموتشہ صبحکوی نور
زرین طاقین پری منز زنگبارس
زمژگان سیہ پیکان سر دست
ڈکس ہٹ ٹکہ تس خورشید رگل
بحسرت نر چمن تم نارہ ژو ورد
گکن والی تہ نالی محنتہ مالہ
زرن سونہ کرن لعل باکل پیوند
ببر زر لفنکوی تشریف تراون
پدن تس شوبہ با خورشید پلنگ
سراپا آفت صبر و قراری
دتن زینت نوی سر تہ سارس
خرامان کرنہ سرو ناز مین تم
برخ گلشن بکف پیمانہ ژالی
غزل تم یہ بہارس منز دگلزارہ
رئہ پنہ شند دسوانہ سونہ شند والی

بخورشید جہان تم چرستارا
ملون عنبر بزلف مشکبارش
یمن مارن خبر چھہ نرکیت ہن اتھ
ولن تمہ اک اکس منز شاہماری
نتہ کڈ مت مصحف آسہ جدول
چندر بڈ چرتن برمہر انور
کزل پنیر زلہ از سرمہ افشان
سو خال لب لگس بہ انگبین تس
لشمع رو سوزن پروانہ آسوس
بناگوش آس تس صبح جہانتاب
بہاری حسن بر سر نو بہارس
تغافل کرکری بلہ سی آسانی
سونل پوشاہ نتہ در زیر سنبل
گٔژہ ہن بلہ گرای ناگہ چمکہ وہ رن
شژن سالی گلس ہٹ برگ لالہ
حنائی پنجہ تمند موج ژل آس
زرخورشید تنہ لش منڈ چھاون
کران فریاد ہر دم آسہ خلخال
بحسن دلربا زن نو بہاری
لسر نازہ بلہ سامانہ شیرن
کرن برپا قیامت بر زمین تم
ملک غنازبہر وصل بیتاب

غزل خواندن رعنا در گلزار

ببک سو شانہ کر تمہ مہ مثالی
خم اندر خم تہون بر لالہ زارش
بلہ ون کرنہ موے مشکبارس
آرہ سرہ نی اندر اما بیقراری
کرن بلہ وسمہ تس ابرو کمانی
نندر راوان وچھت تم تازہ خنجر
سہ بنی زیر محراب و ابرو
نتہ جنگی بچہ پروانہ چین تس
اللہ ون کیاہ کن آسس کنہ دور
سو کنفل ڈیشتھی جانانہ بیتاب
سیہ پنیر زلہ مخمور و سرمست
بحیرت مرمری عاشق لسانی
ژندن ڈیشت ڈکوک خورشیدگو زرد
قصور دل ژلی چھ رن قصورن
ہژن باوٹ نرھن لاگت مژہ بند
نتہ زنگمت تمی از خون گل آس
کہورن ہنر منز ڈیشت گلونگ
کرت کیاہ بے گناہ عشاق پامال
شبانی دلبری تس سرو نازس
لباس دلبری شاہانہ پیرن
بخلو نخانہ سی جانانہ ژالے
بگلشن مضطرب مانند سیماب
بگلبانگ طرب ر شوق آن بابی
دیدار ما و پوشہ مالی لولو

سالہ یتہ سوزی زوسوالی
کاکل مشکین رخ اوزالی
یم زلف سنبل کم سنبالی
اَم نارِ عشقن گیتاہ زالی
گُل زُفل بیارہ چشم خوشحالی
مس مہ دتونم اَم کلہ والی
روشہ ولہ گوش نتھو لبو زاحوالی
قدِ ناز انا دکیاہ چھوی عالی
پاندان عاشق چھوی سوالی
ترہ مہ غل ون آتش ازالی

حال دل کرہ بے حالی لولو
نافہ کر خال اَم خالی لولو
شہمار زان گیم نالی لولو
دمہ دمہ چھک بچیالی لولو
غل بہ ساقین پیالی لولو
یمانہ مالا مالی لولو
توشان دتہرے قالی لولو
نازنین مہ مثالی لولو

وصل یافتن رعنا با زیبا

غصہ تراو مشراو پران ملالی
کیتاہ بار اَم بمسہ ہلالی
تنبلان دل چھوم بدو الجمالی
یم ناز حسنک روزن نہ کالی
بلبسبل فزان چھوی احوالی
تی حیت چھو رباہی کم عالی
پوشن بوکرے بالہ مہ مالی
شمشاد کم شاد دارن تھالی
نہ ورزرہ کوت کالی
دیدار نا و لپہ شہ مالی لولو

کُرن تم نہ خفت شاہی خوب دربہ
سراخالی نہ سر اغیار ڈیٹھون
ونکُ ون دل بدل باہم فسانہ
گہی قمرا و نسرا زگیوان چلین
نہ شرم دلبری زیبا اسپین آب
شگفتہ غنچۂ باغ جوانی
بکام ہم دل بجا ہم عیش حی چالو
بہ پروا [illegible] خویاسمن بو
همی شب وانزو رآغوش مسعود

دورہ چھی الان شول کنہ والی
قد چالو آدا ہمت عالی
شوبان گوشن چھی دورہ فالی
[illegible] زلفن فو لتھے والی
دل واکہ وال کُن کم سنبالی

انسافی گو بجلو تخانہ دلبر
رُتن باکام دل دلبر زر آغوش
اکس اک باو فی عشقن ترا آہ
کرن از لعل لب گہ میل شکر
ستارہ گیت بتن سروی گلاب
دُر ناسفتہ نہ الماس قتنا
مشہور سا از شادمانی رنج و غم پالو
شہہا لورہ سامانہ تہ چالے

غزل

خد چالو بے مثالی لولو
لوبان دل چھوم بالی لولو
کیتاہ دل اَم نہ آلی لو
سال وڈنہ تل چھی شالی لو

می دپیما ہو دلدار ڈیٹھون
تتھوی نمہ وصالہ شہ چھوی نحیرہ
گہی بازی کران با زلف مشکین
ہتن از کاوش گہ بوی عنبر
کرن نمہ انہ سم کامرانی
سپن نتہ سفتہ ناگفتہ زیبا
اُتی حالی [illegible] ومن بو
گندت زلیخہ [illegible] لوشہ مالی
زلیخہ [illegible] ہوش مسعود

[illegible] بالی لو
[illegible] کم ابدالی
خوبان [illegible] پا پا نالی
خال [illegible] نافہ گو خالی
[illegible] پان نالی

ناگیر این ها هیبه مالی
کهال ماله شوبرتی بالی نالی
چشمه چانی سحر بنگالی
وُلهِ چهی رَزره فل دِندمو لالی
فنده دل بیوت ون بوزا حالی
دستور دَنه چی وِگنے درائی
کستور مدننه مائیے لو
سنزه وَته پر ان شه وِنزه کیبو دلئے
یم کان جگر س آئیے لو
وَن یاره دِمتی جایه جائی
سیمین هیبه تن گیمو مائیے
کم کم زال اَمه عشقنه گرائیے
بمبوزان هیبرزالی لو
فنده نا بڈه چهی ڈالی لو
خشمه هژره گو یالی لو

غزل

کستور مدننه مائے لو
رعنا دلبر چانی رائیے
کستور مدننه مائی لو
دلنه دِل آو زلفچه گرائیے
سَنه وِنگینه هرشائیے لو
ہیبه گر گیبو ضائیے لو
دَم ہت دوسرو پائیے لو

مس پیالیه بر مَی مالامالی ”
ساله ہینه سوزی زو سوالی ”
گهشه مَی پاو اَمه ہُمه ہالالی ”
خنده اکه شهلا و بالی ”
سور گچ ما پوشه مالی لو
وَ نه وان وَنه وان ماران گرائی
زیبا پیرت آئیے لو
مژره تیر مولائے بے پروائی
کستور مدننه مائیے لو
”ہر ژه پر ژه کو سسن یار نیائی“
لیبه باله لو ژہم او چهان ژہائیے
باندانه عاشق سوزان وائیے

روانه شدن رعنا و زیبا بجانب شهر ختن

پگه مله دراو خورشید جهانتاب
شبس تته نو بهارس بوژبان گر
پس کیفته تم از ملک چین رائی
انگ زرین عماری پوشه مالی
سو مسعود نکو روئی خوش اطوار
بناوُن کو توال از بخت فیروز
بعشرت دلبرس ہت زندگانی
بیا اے عشق پر افسون و نیرنگ
بیا اے عشق پر افسانه و درد
ندارد ہیچ جائے جز تو خالی

سپُن بیدار رعنا از شکر خواب
اکس ہفتس کرک عشرت تہ شادی
بساماں ہی شہی سوئی ختن دراو
ختن ملکس تخت شہریاری
وزیران ہنگرُن تم ژہوته سردار
کرن مسکینی بیٹ زرنثاری

در مخاطبه عشق میگوید

ندارد کار تو جز صلح و ناورد
دلو عشقو ژه رستوی کانه مگان جفا

دوس تته گلزمین مانند بلبل
ژلوک از سبنه گردنامرادی
ستہما انعام دتس پیرزالی
کرن تم زرنثاری تاجداری
سوطر ارمکان شہر قندوز
ختن آباد گو از سیمکاری
بسر کرم تم بحکم و کامرانی
که دارد کار تو گه صلح دگه جنگ
بیا اے عشق شاہ لاابالی
اگر آسکنه برپا آسمان جفا

ولو عشقو کرت کم خانہ خالی
ژلت ماہک گلن گی اندرین جال
ولو ہا عشقہ سلطان جلالہ
ژہ چھوک سلطان تخت صبحگاہی
کمن خورشید وین کرُ غمن سُور
کہون والنج غمن منز نامرادن
بیا اے شمس بینوا را
کہ تا بیند رخ جانانہ خود
کہ چشم خون بگرید زغم دوست

ہرت کیتاہ نتیغ لااُبالی
ولو ہا عشقہ کافر ماجرایہ
ژہ دوجان ودس لگہت قبالہ
فقیری پراو تہک کم شاہزادہ
تمن منز ژایہ نمنی رُودِ مہجور
بیا اے عشق نیرنگ زمانہ
دوائی بخش جان بیدوارا
سرشکِ گرم و آہِ سرد دردِہ

ولو عشقو ولن ژی شیخ وبدال
ژہ دوبعار لاگت جایہ جایہ
ولو عشقو گدائی چان شاہی
امیری پراو تہک کم میرزادہ
کمن شانتن سِد شیدنہ سادن
بیا اے ساز دل را خوش ترانہ
شرارے دہ ز آتش خانہ خود
دلِ پُر شوق و با دل ورُد ردہ
کہ تا ابد رہے تا عالم دوست

خطاب ساقی

بیا ساقی گران پیمانہ خاص
بادہ یک جرعہ تا دل کشاید
کہ باشد لب بلب از رنگ اخلاص
بہار مقصد جان رو نماید

غزل از مصنف کتاب

مدتی شد کہ پیمانہ باغیار کشی
زالہ لگ حالہ کمیو لالہ بزلف و خالت
تیغ خونریز قضا بو مہ ژہ چھی گمہ ہری
دپہ خورشید نتی شولہ ولنوی ماہِ منیر
خال بر روی تو ہندو بچہ در گلزار
ترچھے نظروں سے پرے پار رہے روان
آج ایک جرعۂ مے مجھکو پلادے ساقی
شمس کیوں غم میں تو حیران ہے ذرا دیکھ

کوتاہ کال بو کری ساقیہ وَن العطشی
دانہ ہیو پارہ دلِ آشوب زلف والہ وشی
رُمہ رزائجہ ژلان بارہ کرت اڈہ کہشی
نیپہ وَ نہ حسنہ والت تپہ کیتاہ تپہ رشی
تنگ گیسو تیو در باغ ارم چون حبشی
جان لبوں پر ہے کہاں تک ہے زغم تشنہ کشی
ہے ازل سے مرے دل میں ہوس بادہ کشی
رونا دھونا تو سہی لیک جو دل میں ہو خوشی

در بیان اختتام کتاب میگوید

بحمد اللہ کہ کردم ختم نامہ
ونوم مہ ترلو کہ سیتی عشقہ بابہ
اگر کو نہ جایہ کنہہ غلطی لبو یت

بہ کلک گوہری عنبر شمامہ
مہ فرصت آشنای نکتہ دانان

بزیبائی سپز رعنا کتابہ
سخن سنجان وہم شیرین بیانان
قلم اصلاحکوی تنت زٹہ نہ یت

اگرچه طبع گیه در حسن عنوان
خدا تهاون همیشه تس مؤید
بطبع خوب نظم دلکش بناون
پیو ون توه اسن نازن خرید آ

بخط خوب و دلکش عنبرافشان
سٺهانم ڙهانڊي قدرداني
بابن خوبي سٺها ارزان تهاون
نهوارزان ابه رعنا قصه زيبا

بحسن اهتمام تو محمد
وڇهپت گوشا و سوي تصنيف مباني
رهولي عاشقان حسن گفتار
ولهو مول توه امکو صبر و شکيبا

ختم كتاب در مناجات ملك الوهاب

الهي عفو كن جرم گنهگار
ڙه پرده كر ستاري خدايا
مه وڃه مياني تباهي يا الهي
بخوف آخرت زو جهم ترساني
بمقصد با الهي وا…
برحمت چيان سي اميد جهم مه
صلوة وهم سلام باد مادم

كه شد درمند عصيانها گرفتار
منهنجو جهو نه كانه اكهار جرم بار
بوڏاهي جهوس سٺها جهم روسياهي
بو شرمنده جهوسي بند بدرگاه
ز جام معرفت داناه مه جام
شفيع الورى شفيع المذنبين مه

تمام شد

به بسياري مه جهم خواري خدايا
ڙه هيو جهو نه كانه بعفو و لطف غفار
پشيماني هندي اش جهم واني
مه درمانده مه نهو مانده سر راه
در آخر نور ايمان بخشيم مه
بمحشر بقا و زنه دلي شرمگين مه
برايشان باد و يارانش پياپيم

قطعهٔ تاريخ از طبعزاد پير قادر شاه صاحب ملاري المتخلص به آثم

تعالى الله كلام دلپذير است
كه استاد سخن در عهد با دوست
الهي شمس اوج شاعري باد
زبان را كرد آثم نغمه پرداز

كه موج بحر شمس بي‌نظير است
چو گلشن گر ندارد طبع روشن
گل باغ نزاكت پروري باد
عدد دل رخيت جان شد خرم و خوش

گرامي ناظم طرز صفا دوست
برابر از چه ايد شمس و گلشن
پي تاريخ اين مجموعه ناز
بتاريخش بگفتم نظم دلكش ١٣٢٠

قطعهٔ تاريخ طبع كتاب هذا از طبعزاد محمد سيف الدين

قصهٔ رعنا و زيبا طبع گشت
ديده شد بينا و شنوا سمع گشت
الهي بهر آن كه اين خط نوشت

خود پريشان خاطر ما جمع گشت
سر زده از چرخ چارم سمع گفت

حبذا از ديدن و از خواندنش
قصهٔ رعنا و زيبا طبع گشت
عفو كن گناهش عطا كن بهشت